

NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR

Traducere de VLA1CU BÎRNA

BARDOLPH PISTOL

NYM

pungași in slujba lui Falstaff

PERSOANELE

SIR JOHN FALSTAFF

FENTON

SHALLOW, judecător de pace

SLENDER, nepotul lui Shallow

FORD \ doi domni care lo-

PAGE | cuiesc la Windsor

WILLIAM PAGE, un băiat,

fiul lui Page

DOCTORUL CAIUS, medic

francez

SIR HUGH EVANS, preot din

Țara Galilor BIRTAȘUL de la „Hanul Jar-

icej”

Slugile lui Page, Ford etc.

Acțiunea se petrece la Windsor și în împrejurimi.

ROBIN> Pașul M Falstaff

SIMPLE, servitorul lui Slender

RUGBY, servitorul doctorului

Caius

DOAMNA FORD

DOAMNA PAGE

DOAMNA QUIOKLY, slujite*-

rea doctorului Caius

ACTUL

SCENA 1

Windsor. în fala casei lui Page.

Intră judecătorul Shallow, Slender și Hr^l Ilugh Evans.

SHALLOW: **Sir Hugh, nu** mai stăruie degeaba; pentru o ispravă ca asta ajung pînă la Camera înstelată²; de-ar fi el de douăzeci de ori pe cît se ține sir John Falstaff, și tot n-o să-i meargă cu unul ca Eobert Shallow, nobil de viță.

SLENDER: Din comitatul Gloster³, judecător de pace și „Coram”¹.

SHALLOW: Așa-i, nepoate Slender, și pe deasupra „Custa-lorum”⁵.

SLENDER: Tocmai, ba încă și „Kato-lorum”⁶; boier născut, nu făcut, domnule părinte, care se iscălește cu „Armigero”⁷ pe orice însemnare, citație, chitanță, jalbă sau obligațiune; „Armigero”!

SHALLOW: Așa-i, cum zici, și treaba asta am făcut-o de **trei** sute de ani bătută pe muchie.

SLENDER: Toți urmașii care și-au trăit traiul înaintea **lui** făcură întocmai; și toți strămoșii⁸ la care le vine rîndul să vecuiască după el vor face la fel; ei vor avea dreptul să poarte pe mantia lor de cavaleri doisprezece puișori **albi** de stiucă.

SHALLOW: E un blazon vechi.

EVANS: Toisprezece puișori albi, mă rog, se potrifesc de minune cu o manta veche; da, se potrifesc grozav, să-i vezi trecînd, mișunînd; sînt niște **pișeătoare** apropiate omului și înseirmînd tragoste.

SHALLOW: Știuca-i pește proaspăt; peștele sărat, la butoi, e blazon vechi și de soi.

SLENDER: Unchiulețuic, aș putea să iau și eu a patra parte din blazonul ăsta?

SHALLOW: Ai putea, dacă te căsătorești.

SLENDER: Să mă nenorocesc pentru atîta **lucru!**

SHALLOW: Ba de loc!

101

ti. 1]

EVANS: Așa-i, pe maica Iu Tumnezeu⁹ sfîntu; dacă tinsul ia un **sfert** din mantaua tuumeatale, nu-ți mai rămîn decît trei sferturi după slaba mea socotință, da nu-i bai. Dacă gir John Falstaffi s-a purtat urît cu

tumneata, ieu sînt un om al bisericii, mă rog, și sînt bucuros să pun toată bunăvoința mea ca să împăcăm vrajba și buna înțelegere să sălășluiască între voi.

SHALLOW: Consiliul va fi înștiințat; ce-a făcut el e răzvrătire.

EVANS: Nu se cade ca Conziliul să audă de răzfrătire; într-o răzfrătire nu este frică de Tumnezeu; conziliul, vedeți tum-neavoastră, vrea să audă de frica lui Tumnezeu nu de răzfră-tiri; luați ce vă zic în conziderație.

SHALLOW: Ha! Pe viața mea, de-aș fi mai tînăr, la toate astea le-aș pune capăt cu sabia.

EVANS: Este mult mai bine, mă rog tumneatale, ca în loc de sabie să vă folosiți de prieteni și cu ei să puneți capăt gîlcevii. Și apăi mai egzistă o conziderațiune în mintea mea, care ne poate aduce apă la moară. O cunoașteți, rogu-vă, pe Anne Page, fiica meșterului George Page, o fecioară tare trăgălașă?

SLENDER: Domnișoara Anne Page? Aia cu părul castaniu-închis și cu glas subțire ca de femeie?

EVANS; îi tocmai persoana pe care ți-ai tori-o dacă ar fi să umbli lumea toată să ți-o alegi. Mai pune pe teasupra cele șapte sute de lire, bani numărați, și aur și argint, pe care (Tumnezeu să-l hodinească)

bunicu-su pe patul de moarte i-a lăsat pentru tînsa cînd o fi să aibă șaptesprezece ani. Socot că ar fi bine, mă rog, dacă noi am lăsa deoparte sfădeala și răsteala și am pune la cale căsătorirea jupînului

Abraham, aci de față, cu tomni-șoara Anne Page.

SHALLOW: E-adevărat că i-a lăsat bunicu-său șapte sute de lire?

EVANS: Așa-i cum fă spun, și taică-su o să-i lase galbeni și mai mulți.

SHALLOW: O cunosc pe tînăra domnișoară; e plină de virtuți.

EVANS: Șapte sute de lire și cu ce mai pică peste ele sînt cu adevărat virtuți, nu glumă.

SHALLOW: Ei, să-l vedem pe cinstitul jupîn Page. Falstaff o fi la dînsul?

EVANS: Oare aș putea să fă mint? îi tisprețiiiiesc pe mincinoși cum îi tisprețuiiesc pe cei care nu spun adevărul și pe cei care sînt taler cu două fețe. Cavalerul sir John se găsește la dînsul; dar, rogu-vă, dați

ascultare celor care vă toresc binele. leu voi bate șaua... (*ciocănește în ușă*) pentru jupîn Page. Hei,

omule! Tumnezeu să-ți binecuvmteze casa!

1

(*Intră page.*)

n, îi

PAGE: Cine-i acolo?

EVANS: Aci, mă rog, se află prietenul tumitale și judele Shal-low; iată-l și pe tînărul jupîn Slender, care s-ar putea să-ți vorbească de o altă istorie de o fi să se potrivească cu placul tumitale.

PAGE: Sînt bucuros să vă știu sănătoși, domnii mei. Îți foarte mulțumesc pentru vînatul cu care m-ai cinstit, jupîn Shallow!

SHALLOW: Jupîn Page, îmi pare bine că te văd. Vînatul mîmîn-că-l sănătos. Păcat că nu e mai de dai Doamne, l-am împușcat rău... Ce mai face buna domnișoară Page?... Și să știți că vă iubesc din tot sufletul, **zăn**, din tot sufletul!

PAGE: Îți mulțumesc, sir!

SHALLOW: Eu îți mulțumesc, sir, pe cuvînt de onoare, eu îți mulțumesc.

PAGE: Bucuros că te văd, dragă domnule Slender!

SLENDER: Ce vă mai face ogarul ăla roșcat, sir? Am auzit că a fost întrecut la alergările de la Cotsall.

PAGE: Rezultatul nu-i prea limpede, domnul meu.

SLENDER: Nu vrei să recunoști, văd eu, nu vrei să recunoști!

SHALLOW: De bună seamă că nu vrea. (*Lui Page.*) A fost ghinionul dumitalc, să știi, ghinionul dumitale! Altfel, e un ch'ne bun.

PAGE: Aș, o javră, sir!

SHALLOW: Sir, vă încredințez că e un cîine bun și un cîine frumos! S-ar putea o laudă mai mare? Dar spuneți-mi, vă rog, sir John Falstaff e pe-aici?

PAGE: E înăuntru, sir; și aș dori din toată inima să vă pot fi de folos la amîmloi împăciuiu-vă!

EVANS: S-a grăit, mă rog, tocmai cum se cufine să grăiască un creștin.

SHALLOW: M-a insultat, jupîne Page.

PAGE: Sir, în parte o recunoaște și dînsul, mi-a mărturisit...

SHALLOW: Dacă a mărturisit nu-nseamnă că sîntem chit! Nu-i așa, jupîn Page? M-a insultat, așa cum vă spun, m-a făcut de ocară; crede-mă! Eobert Shallow, nobil de viță, vă spune el însuși c-a fost făcut

de ocară!

PAGE: Iată că vine sir John.

(*Intră sir John Falstaff, Bardolph, Nym și Pistol.*)

FALSTAFF: Ei, domnule Shallow, vrei să mă pîrâști maiestății sale?

SHALLOW: Cavalerie, mi-ai ciomăgit oamenii, mi-ai omorît căprioarele și mi-ai spart chioșcul de vînătoare.

46?

»<53

[1,1]

FALSTAFF: Dar pe fata paznicului nu ți-am sărutat-o.

SHALLOW: He! Gogoși! Ai să răspunzi de isprăvile astea.

FALSTAFF: Răspund pe loc! Da, le-am făcut pe toate câte le-ai spus! Pofțim, am răspuns!

SHALLOW: Sfatul Țării are să le afle și el, n-avea grijă.

FALSTAFF: Sfatul pe care ți-l dau eu ar fi să te lași păgubaș. Te faci de rîs, nu de alta.

EVANS: *Pauca verba*,¹⁰ sir John; bună vorbă, ca de la un om cu varză.

FALSTAFF: Bună varză, bun curechi! Slender, ți-am spart capul; ai ceva împotriva mea?

SLENDER: Pe cinste, sir, am în cap multe împotriva dumitale și împotriva secăturilor și pungașilor dumitale: Bardolph, Nym și Pistol! M-au dua la crîșmă, m-au îmbătat și mi-au gorr buzunările.

BAEDOLPH: Mă, caș dulce!

SLENDER: Lasă, nu-mi pasă mic!

PISTOL: Ce vrei tu, Mefistofele?¹¹

SLENDER: Lasă, nu-mi pasă mic!

NYM: Felie ce ești, ascultă-mă! *Pauca, pauca'* folio! Asta-i trăsnaia cc-o zic!

SLENDER: Unde-o fi servitorul meu Simple? Nu știi cumva, unchiulețule?

EVANS: Pace, rogu-vă! Să ne înțelegem ca niște oameni de omenie ce sîntem. Avem, mă rog, trei arbitri în treaba asta, după câte mă ajută capul. Unu-i jupîn Page, care va să zică jupîn Page; sînt apoi ieu însumi, care va să zică ieu însumi; și cel de-al treilea în cele din urmă și la sfîrșit de toate ieste gazda do la „Hanul Jartierei”.¹²

PAGE: Toți trei, ca să ascultăm pricina și s-o împăcăm.

EVANS: De minune! Am să însemnez asta, mă rog, în pomelnicul pe care-l port în buzunar; și apoi vom purcede îndată la cercetare cu toată tiscrețiunea de care sîntem în stare.

FALSTAFF: Pistol!

PISTOL: Te-ascultă cu toate urechile lui!

EVANS: Știe-l Dracu și Mama Dracului; auzi mima cum zice: „te ascultă cu toate urechile lui”? Ce vorbe izmenite!

FALSTAFF: Pistol, i-adevărat c-ai umblat la punga domnului Slender?

SLENDER: Așa-i cum zic, a umblat, ce mai, îți jur pe mănușile astea. Să nu mai ajung acasă, do te mint! Mi-a furat șapte groși de argint, bani vechi și doi șilingi cu capul lui Eduard,

464

[i. ii]

pe care-i cumpărasem do la Yead¹³ morarul dîndu-i pe fiecare din ci doi șilingi de-acuma și doi penny. Îți jur pe mănușile astea!

FALSTAFF: E adevărat ce spune, Pistol? EVANS: Nu, mă rog, nu poate să fie adevăr, e ticăloșie dacă a fost cu umblare la pungă. PISTOL: (*lui Evans*): Ah, taică, oagăr de la munte! (*Lui Falstaff*.)

Sir John, tu-mi ești stăpînul!

(*Trăgînd sabia împotriva lui Slender.*)

în luptă săr cu tinicheaua asta Să veștejesc murdarele-ți palavre, Tu, drojdie și spumă acră, minți!

SLENDER: Pe mănușile mele jur că el a fost!

NYM: Bagă bine de seamă, domnișorule, și lasă-te de glume. Dacă, ferească Precista, te-ai lega și de mine cu glumele dumitale searbede și m-ai face cumva pungaș, să știi că singur te-ai agățat în cîrlig, Eu atîta îți spun!

SLENDER: Atunci isprava a făcut-o ăla roșu, v-o jur pe ce port în cap! Că dacă nu-mi pot aduce aminte ce-am făcut după ce m-ați îmbătat, nu sînt eu totuși un măgar ca toți măgarii.

FALSTAFF: Ce ai de spus, John roșcovanule!¹⁴

BARDOLPH: Păi, sir, pe câte știiu, domnul aista din pricina băuturii și-a pierdut cele cinci simțăminte.

EVANS: Vrei a zice cele cinci simțuri, mă rog. Rușine! Cît de rea-uă-i ignoranția!

BARDOLPH: Și că tot trăgînd la măsea, sir, a luat luleaua neamțului. Așa s-a făcut că a lăsat drumul cel bun și a pus concluziile în șanț.

SLENDER: Așa-i, iar dumneata tot pe latinește vorbeai ca și mine; da' lasă că nu-mi pasă mie! Cît voi trăi nu mă mai încurc eu la băut decît cu oameni de omenie, oameni politicoși și cu obraz. De mă îmbăt, să mă îmbăt cu din

ăi ce știu de frica de Dumnezeu nu cu niște d-alde fîlhari de bețivani.

EVANS: Martor mi-este Dumnezeu, virtuozitate intenționi!

FALSTAFF: Vedeți, domnilor, cum se dezminț toate învinuirile? Vedeți?

(*Intră Anne Page, aducînd lin; o urmează doamna Ford și doamna Page.*)

: Nu, copila mea, vinul du-l înăuntru; îl vom bea acolo. (*Anne Page iese.*)

465 30

n, 11

SLENDER: Pe toți sfinții din cer! Asta-i domnișoara Anne Page!

PAGE: Ce mai faceți, doamnă Ford?

FALSTAFF: Doamnă Ford, pro legea mea, îmi face grozavă plăcere să vă întîlnesc. Cinstită doamnă., cu voia dumneavoastră... (*O sărută.*)

PAGE: Nevastă, spune-le **bu** venit acestor cavaleri. Pofțiți, v-așteaptă la masă, fierbinte, un pateu de vînat.

Pofțiți, domnilor; sper că vom îneca în vin toate neînțelegerile.

(*Ies toți, afară de ShaUcu>, Slender și Evans.*)

SLENDER: Aș da patruzeci de șilingi să am aici cărțulia mea de cîntece'și poezele.¹⁵ (*Intră Simple.*) Ei, Simple!

Unde mi-ai fost? Îți închipui, te pomenești, că trebuie să-mi fac treburile singur? Nu ai cumva la tine cărțulia cu cimilituri, așa-i că n-o

ai?

SIMPLE: Cărțulia cu cimilituri? Păi nu știți că ați împrumutat-o lui Alice 'Turt&scurtă de sărbătoarea tuturor sfinților, două săptămîni înainte de ziua arhanghelilor Mihail și Gavril?

SHALLOW: Haide, nepoate, haide, nepoate^ te așteptăm! O vorbă vreau să-ți spun numai, nepoate! Știi, nepoate sir Hugh a făcut, ca să zic așa, o propunere, o propunere pe ocolite. Mă-n-țelegi?

SLENDER: Da, sir, vei afla în mine un om rațional. Și dacă treaba stă așa, voi face tot ce rațiunea va cere.

SHALLOW: Stai, omule! Înțelege mai întîi ce vreau să zic.

SLENDER: Tocmai asta fac, sir!

EVANS: Pîecă-ți urechea să înțelegi propunerea tumnealui, jupîn Slender. Îți voi descrie ieu chestiunea dacă iești, mă rog, în stare să pricepi.

SLENDER: Nu, taică, eu am să fac așa cum spune unchiulețul Shallow, nu te supăra. El e ditai judecătorul de pace în comitatul nostru, iar eu un biet muritor de rînd.

EVANS: Na, că nu de asta-i vorba, mă rog; vorba-i de înșurătoarea tumitale.

SHALLOW: Așa-i, asta-i faptul, domnul meu.

EVANS: Pe legea mea, tocmai asta-i... Adevăratul fapt asta-i. Faptul, mă rog, cu tomnișoara Anne Page.

SLENDER: Dacă-i vorba pe-așa, suit gata să mă-nsor eu ea în con-**dițiuni** raționale.

EVANS: Dar declarează-mi, mă rog, dacă poți ori ba să nutrești shiștămînt de dragoste pentru această femeie? Ar fi de torit să aflăm chestiunea din gura tocmai a tumitale sau de pe buze,

466

ti, 11

mă rog; **pentru** ca o scama de filozofi susțin că buzele sînt o parte a'gurii. Pentru asta să ne spui limpede: poți oare să-i dai tumneaici afecțiunea tumitale de dragoste, ori ba? SHALLOW: Nepoate Abraham Slendor, poți s-o iubești? SLENDER: Nădărduește, sir, că voi face așa cum i se potrivește unui om rațional.

EVANS: Apăi nu, mă rog; jur pe toți îngerii și pe doamnele lor că trebuie să te exprimezi pozitiv, să te legi să-i dai întreaga tumitale dragoste. SHALLOW: Da, trebuia. Spune, vrei să te-nsori eu ea și să pui

mîna pe o zestre frumușică? SLENDER: Sînt gata să fac și mai mult, unchiule, dacă mi-o ceri

tu, și dacă dînsa e măcar pe jumătate o femeie rațională. SHALLOW: Nu așa, înțelege-mă cum trebuie, zău, înțelege-mă cum trebuie, dulcele meu nepot! Daeă-mi dau vreo osteneală, este ca să-ți fac ție o plăcere, nepoate dragă. Spune, ești în stare să iubești fata?

SLENDER: Dacă mi-o ceri, sir, mă voi însura cu ea. Și dacă la început dragostea n-o fi prea mare, cu timpul împrietenindu-ne mai bine, s-ar putea să mai scadă, de îndată ce sîntom căsătoriți și avem prilejul să ne cunoaștem unul pe altul. Cu cît mai mare va fi apropierea, cu atît mai multă nefericirea! Dar dacă tu spui *însoară-te eu ea*, eu mă însor cu ea; sînt de bunăvoie hotărnicit și învoit.

EVANS: E un răspuns înțelept, afară de vorba „hotărnicit”, care ieste în proastă folosință. După priceperea mea, a vrut să zică „hotărît”. Oricum, mă rog, intențiunea lui e tare frumoasă! SHALLOW: Așa-i, cred că nepotul meu are intenții cinstite! SLENDER: Ei, ba nu! Dacă n-o fi așa îmi pun gîtii-n ștreang, jur! (*Intră din nou Anne Page.*)

SHALLOW: Iat-o pe frumoasa domnișoară Page! De dragul dumi-talc aș vrea să mai fiu o dată tînăr, domnișoară Anne!

ANNE: Prînzul e pe masă; tatăl meu așteaptă plăcuta dumneavoastră tovărășie.

SHALLOW: Mă duc la dînsul, frumoasă domnișoară Anne!

EVANS: Voia binecuvîntată a lui Dumnezeu sfințul! Nu vreau să lipsesc nici ieu de la rugăciunea de dinaintea

mesii. (*Shallow și Ewans ies.*)

ANNE: Nu doriți să poftiți și dumneavoastră? SLENDER: Nu, vă mulțumesc, zău, din toată inima; aici mă simt foarte bine!

467 30*

[X, 11

ANNE: Vă așteaptă prânzul, sir!

SLENDER: Nu mi-e foame, mulțumesc, pe onoarea mea! (*Către Simple.*) Du-te, băiatule, cât mi-ai fi mie de slugă, du-to și-l servește pe unchiul Shallow. (*Simple iese.*) Un judecător de pace poate fi mulțumit uneori că o rubedenie a lui îi împrumută servitorul. Eu nu țin acum decât trei slugi și un valet pînă ce o să moară mama. Dar ce-are a face? Trăiesc ca un nobil sărac, dar de viță.

ANNE: Nu mă pot întoarce fără dumneavoastră! Nu se vor așeza la masă pînă ce nu veniți.

SLENDER: Pe legea mea, nu mănînc nimic. Vă mulțumesc însă, ca și cum aș fi mîncat!

ANNE: Vă rog, sir, să poftiți înăuntru.

SLENDER: Vă mulțumesc, aș fi mai bucuros să mă preambul pe aici. Mi-am rănit un țurloi zilele trecute, pe cînd mă hîrjo-neam în sabie și pumnal cu un meșter de scrimă¹⁶; trei lovituri pentru un blid de prune fierte¹⁷; și v-o jur, de-atunci nu mai pot suferi mirosul de mîncare fierbinte. Dar de ce latră așa cîinii dumitale? Se află cumva urși în oraș?

ANNE: Cred că se află, sir. Cel puțin așa am auzit.

SLENDER: Asta îmi place teribil; e distracția mea favorită și rămășaguri pe i urs dezlegat?

ANNE: Da, grozav de rău, sir.

SLENDER: Cînd aud d-alde-astea, îmi crește inima. L-am văzut nu mai puțin de douăzeci de ori pe ursul Sackerson.³⁸ L-am apucat chiar de lanț, dar femeile, te rog să mă crezi, urlau și țipau ca din gură de șarpe. Adevărul este că femeile nu pot suferi urșii; sînt niște animale atît de grosolane și de urîte!

(*Intră din nou Page.*)

PAGE: Poftește, dragă jupîn Slender, poftește, te așteptăm.

SLENDER: Nu mănînc nimic, îți mulțumesc, sir.

PAGE: Pe toți dracii și colacii, aci nu-i pe îmbiate! Te rog, sir, te rog!"

SLENDER: Nu, deschide dumneata drumul, poftește! PAGE: Haidem, sir!

SLENDER: Domnișoară Anne, treceți dumneavoastră înfii. ANNE: Nu, sir, nu se poate, în față e locul dumneavoastră! SLENDER: în ruptul capului, eu nu trec. în ruptul capului, jur!

Cum să vă aduc o astfel de jignire? ANNE: Vă rog, **sir!**

468

nu .se găsește om în Anglia care să mă taie-n răi chestia asta! Nu-i așa că vă speriați dacă vedeți un i ti, 2,3]

SLENDER: Ce pot face! Mai bine nepoliticos docît plicticos. Dumneavoastră singură vă aduceți ofensa, zău așa!

SCENA 2

(*Ies.*)

Același decor.

Intră sir Eugh Evans și Simple.

EVANS: Du-te și întreabă, mă rog, cum să poate ajunjc la casa lui toctor Caius. Acolo trăiește o anume toamnă **Qtickly**, care e un fel de jupîneasă ori de doică, ori bucătăreasă ori mă rog una care-l spală și-l usca.

SIMPLE: Bun, sir!

EVANS: Stai că vine ceva și mai pun! Du-i astă scrisoare pîntru că ieste o bună cunoștință a tomnișoarei Anne Page, mă rog. Iar scrisoarea o roagă **gă-i** ceară și să stăruie pe lîngă tomni-șoara Anne Page ca să asculte de torințelo stăpînului tău. Pleacă de îndată, ieu mă duc să-mi sfîrșesc masa; trebuie să vină merele și brînzele.

(*Ies.*)

SCENA 3

O cameră la „Banul Jartierei”.

Intră Falstaff, hangiul, Bardolph, Nym, Pistol și Robin.

FALSTAFF: Ei, hangiul de la „Jartiera”!

HANGIUL: Ce spune vajnicul meu cavaler? Grăiește cu preaștiință

și înțelepciune! FALSTAFF: La drept_ vorbind, prietene, trebuie să le fac vînt

cîtorva din suitarii mei. HANGIUL: Școate-i din pită, vajnicul meu Hercule; arată-le ușa; să tropăie pe uliți: trap, trap.

FALSTAFF: Nu mai merge! Cheltuiesc cu ei zece lire pe săptămână, HANGIUL: Ești un împărat; Cezar, Kheisâr și Fessâr.¹⁹ De-ngădui, pe Bardolph îl iau la mine; să tragă din butoi și să toarne în leică; așa-i c-am zis bine, puternice Hector²⁰? FALSTAFF: Buna mea gazdă, așa să faci! HANGIUL: Atunci ne-am înțeles; spune-i să vină după mine. (*Lui Bardolph:*) Spirt să fii; cu un ochi la drojdia de pe fund, cu

460

U, 3]

altul la spuma de la vrană; îmi place omul să fie om, cuvîntul cuvînt; haideml (*Iese.*)

FALSTAFF: Eardolph, urmează-! Meseria de pivnicer e o meserie bună. Dintr-o tundră ponosită croiești un laibăr nou; dintr-un valet ofilit — un boboc de pivnicer. Cară-te, mergi cu bine!

pARDOLPH: E visul meu de-o viață; voi face și avere!

PISTOL; Păgîn nemernic, au vrei oare cepul să-l desfaci?

(*Barăclph iese.*) NYM: La băutura fost-a zămislit; care-i hazul? N-arc în el nimic de erou! FALSTAFF: Sînt tare bucuros că m-am descotorigit de hoțomanul

ăsta; tâlhăriile lui erau cusute cu ață albă; fura cum ar cînta

un om beat: fără tact! NYM: Umorel cu adevărat de soi e să știi să furi în doi timpi și

trei mișcări. PISTOL: „Să-ți însușești”, spune înțeleptul; „să furi”!... un colac

și-un bobîrnac pentru o vorbă ca asta. FALSTAFF: Toate bune și frumoase, domnilor, dar mi-au cam

ieșit călcîiele din cizme. PISTOL: Foarte bine, e rost de bătături! FALSTAFF: Nu mai am cum o-ntoarce, cum o

suci; trebuie să născocesc ceva, vreo coțcărie. PISTOL; Puii de corb așteaptă să-și umfle gușulițele. FALSTAFF: Care din voi îl cunoaște în orașul ăsta pe un oarecare

Ford? PISTOL: îl cunosc pe individ ca pe un eal breaz; are osînză, nu glumă.

FALSTAFF: Cinstiții mei flăcăi, iată despre ce e vorba...

PISTOL: Lată vorbă și rotundă, dolofană ca și burta!

FALSTAFF: Lasă gluma, Pistol! E drept că doi coți englezești nu ajung ca să-mi coprinzi mijlocul, dar nici prin gînd nu-mi trece să strîng cureaua; dimpotrivă, caut un prilej să-i pot desface bine băiorile. Pe scurt, am de gînd să mă iubesc cu nevasta lui Ford. E plină de draci și pare femeie de înțeles! La verbă e mieroasă, la fire drăgăstoasă. Dacă m-aș pune să vă spun tot ec-mi dă de înțeles, apoi cele mai nevinovate vorbe ale ei nu s-ar pi:lua traduce în englezește decît așa: suit din tălpi și pînă-ii creștet a lui sir John Falstaif I

470

PISTOL:

NYM:

[I, 3]

PISTOL: E bine fidsncită și bine tălmăcită dintr-o limbă neprihănită în engleză!

NYI: Adînc e-nfiptă ancora! Oare merge gluma asta?.. FALSTAFF: Lumea zice că are mîiia liberă în punga bărbatului; și punga lui geme de aur, numai gălbiori cu zimți, curați ca niște sfinți.²¹

— Iar noi o liotă de draci!...

Să-i înhățăm, ortacii Planu-i bun, Frumoasă gluma Și ne-om face suma, Pe spinarea sfinților!

FALSTAFF: Am aici o scrisoare pentru ea, și alta, alături, pentru nevasta 'ni Page, care mai adineauri îmi făcea ochi dulci, cer-cetîndu-mi făptura cu luare-amintc, de sus pînă jos; uneori raza de soare a privirilor ei îmi aurea picioarele, alteori forma impunătorului meu pîntec. PISTOL: Precum un bălegar umflat

De-al verii soare alintat. NYM: îți mulțumesc, i-ai zis-o fin!

FALSTAFF: O, mă cîntărea din ochi pe toate fețele cu atîta lăcomie, că mă înfierbântasem ca sub dogoarea unui cuptor. Am și pentru ea o scrisoare. Și dînsa e stăpînă la ca acasă, face ij ce vrea cu punga bărbatului; cînd te gîndești, parcă ar fi o JA regiune din Guyana²², numai aur și belșug. Vreau să le am în & mîna pe amîndouă, să le jumulesc după nlac. Ele vor fi Indiile²³ mele, de răsărit și de apus, și voi tace negoț cu amîndouă. Haide, tu să-i duci această scrisoare doamnei Page, iar tu, pe asta, doamnei Ford. E rost de căpătuială, băieți, e rost de căpătuială!

PISTOL; Pe Lucifer²⁴, mă crezi Pandar³⁵ din Troia!

Atunci la șold de ce mai port oțel? NYM: Nu pot suferi gluma prostească: ia-ți înapoi acest răvaș

poznaș; vreau să-mi țin haneul și rangul! FALSTAFF (*hi llobin*):

Scrisorile tu mi le du, băiete,²⁶ Te iau cîrmaci spre țarmuri aurite, Iar voi, tîlhari, ca sriHina pieriți, în pulbere să viermuiți; hai, dramu! Falstaff cu manierele franceze,²⁷ La modă, se va-mprieteni eu-ncetul; Kăminem: seniorul cu vaietul I

(*Iese*)

bun,
Răzbunarea nu-rm
! ' ■ '*

și cui
(lesJ

SCENA 4

O cameră în casa dociondului Cnius, Iniră doamna Quickly, Simple și Rugby,

DOAMNA QUICKLY: Aseultă-mă, John Rugby, te rog du-te pînă la fereastră și vezi de nu se întoarce cumva stăpînul meu, doctorul Caius. Că de se-ntoarce și află pe cineva în casă — ți-o jur pe ce am mai scump — va pune la grea încercare răbdarea Celui de sus și engleza regelui.³⁰ RUGBY: Mă duc să pîndesc.

DOAMNA QUICKLY: Așa, du-te dar; iar ca să-ți răsplătesc osteneala, deseară, în%t«* de-a stinge tocul, am să-ți fierb un lapte de pasăre. (*"Rucjby iese.*) Băiat de treabă, îndatoritor, bun la suflet — ă! mai cumsecade slujitor care ar putea intra vreodată în casa asta. Unde mai pui că nu e nici gură-spartă, nici din ăia puși pe gilceavă. Marele lui păcat este că-i prea bisericos. S-a prosti de tot din această pricină; dar ce vrei, fiecare cu meteahna lui, nu-i așa? Ei, dar să nu mai vorbim de asta!

Zici că te cheamă Peter Simple?

SIMPLE: Chiar așa, ce să fac dacă nu am un nume mai pricopsit? DOAMNA QUICKLY: Și ești servitorul domnului Slender?

SIMPLE: Precum spui.

DOAMNA QUICKLY: Și ce fel de om e Slender ăsta? Poartă o ditai

barbă, tăiată rotund ca un cuțit de mănușar? SIMPLE: Aș, de unde! Are un obraz puțintel și o bărbuță galbenă, pricăjită, așa cum purta Cain³¹. DOAMNA QUICKLY: S-ar părea că-i un om potolit, cu frica lui Dumnezeu, nu-i așa?

SIMPLE: Cu frica lui Dumnezeu, nu-i vorbă, dar om cu mîină grea cum e a lui nu găsești cu una, cu două. O dată s-a cîlțuit cu un paznic.

DOAMNA QUICKLY: Ei, nu mai spune! Oh, acum îmi amintesc! îiii-i cumva ăla care umblă cu capul pe sus, țațoș de parc-ar fi înghițit o prăjină?

SIMPLE: Așa-i cum zici, adevărat, așa face!

DOAMNA QUICKLY: Ei bine, atunci mă rog Cerului ca Anne Page să nu-și afle un noroc mai chior. Spune-i părintelui Evans că sînt gata să fac tot ce-mi stă în putere pentru fericirea stăpînului dnmitale. Anne e o fată bună și din toată inima aș dori...

(*Intră din nou Rugby.*) RUGBY: Sfirșitul lumii! Scăpați cum știți și cum puteți! Stăpînul se întoarce!

DOAMNA QUICKLY: Praf ne face pe toți. Repede vino aici, tinere, ascunde-te în odaia asta. (*il împinge pe Simple într-o cameră.*) Mult n-are să stea el. Ei, John Piugby! John! John, nu m-auzi? Du-te, John, du-te și vezi de nu i s-a-ntîmplat ceva stăpînului meu. Tare mă tem că nu se simte bine de vreme ce n-a venit acasă... (*Cîntă.*) La-la-la, la-la-la, la-la-la! (*Intră doctorul Caius.*)

CAIUS: Chel³² cântare ați spus? Nu-mi plac set³³ pghostii! Te rrog să-mi aduci din mon³⁴ cabinet un *boitier vert*, un cutiorr, un cutiorra vcrde. Ați intenționat ce spun? Un cutiorra verd'.

DOAMNA QUICKLY: Cum nu/v-o aduc îndată. (*Aparte.*) Bine că , nu s-a dus dumnealui; dacă dădea acolo peste tînăr l-ar fi apucat toți dracii!

CAIUS: Fe, îe, fe, fe! *Ma foi, U fait fort chaud. Je ni'en ă la Cour, la grande affaire!*³ⁱ

*73

47?

[1, 41

DOAMNA QUICKLY (*întorcîndu-se*): Asta e cutia?

CAIUS: Oui! Mettez-le au mon bimmerr; de'pe'eke⁸⁶, repede! Onde iest acel tycaloz de Eugby?

DOAMNA QUICKLY: "Hei, Jolm Eugby, John!

EUGBY: Aici sînt, sir!

CAIUS: Ești John Eugby, ori nattarrăul de Eugby? Ia sabia repede" și însotește-me îa curtea!

RUGBY: Sabia,' gir, se află în vestibul.

CAIUS: Pe legea mea, ve jurr, am tîrziat cam mult. La dracul! *Qu'ai-je ouhlie?*²¹ în cabinetul am niște leaciirr pe

carr pur și simple nu este permis să le las acasă.

DOAMNA QUICKLY: Dumnezeule mare, are să-l afle acolo pe tînăr, și parcă văd că-l apucă alte alea...

CAIUS: O, diable³⁸, cine este asta din cabinetul meu? Tylhar! Vilain!³⁹ Larron!⁴⁰ (*Scofîndu-l pe Simple afară.*)
Eugby! Dați mie sabia!

DOAMNA QUICKLY: Bunul meu stăpîn, potoliți-vă!

CAIUS: pentru de ce să mă potolesc?

DOAMNA QUICKLY: Tînărul e un om cumsecade!

CAIUS: Un om cumseead', ce căutat el în cabinetul meu? Asta nu e om cumseead' care intră în cabinetul meu.

DOAMNA QUICKLY: V-aș ruga să nu fiți atît de flegmatic și să dați ascultare adevărului. A fost trimis la mine de părintele Evans...

CAIUS: Ei!?

SIMPLE: întocmai, ca s-o rog pe această doamnă...

DOAMNA QUICKLY: Taci, te rog!

CAIUS: Tu să taci! (*Către Simple:*) Spune!

SIMPLE: Ca s-o rog pe această doamnă cumsecade, slujitoarea dumneavoastră, să pună un cuvînt bun pe lîngă domnișoara Anne Page pentru stăpînul meu, care ar vrea s-o ceară de nevastă.

DOAMNA QUICKLY: Ei da, asta-i dacă vrei să știi, dar nu-mi bag eu degetele-n foc pentru nimic în lume! Să mă leg la cap dacă nu mă doare?

CAIUS: Prin urmarr te-a trimis pe tine, sir Hugh? Eugby, *laillez*^{il} mie niște hartye de scris I Iar tu așteptați un clipă. (*Scrie.*)

DOAMNA QUICKLY (*lui Simple*): Sînt cum nu se poate mai bucuroasă că e așa de liniștit, dacă l-ar fi apucat pandaliile ai fi văzut cum țipă și umblă de colo pînă colo, abătut și înfuriat ca un curcan. Cu toate astea, tinere, voi face pentru stăpînul diunitale mai mult decît îmi stă-n putere; treaba este că franțuzul, adică doctorul, adică stăpînu-meu — pot să-i zic stăpîn pentru că eu îi îngrijesc casa; eu spăl, eu calc, eu fierb, eu coc

474

eu curăț, eu îi gătesc mîncarea și băutura, cu îi aștern patul și toate' astea le fac singură-singurică...

SIMPLE (*lui Quickly*): Cam multe pentru mîiuiio unuia singur.

DOAMNA QUICKLY (*lui Simple*): Ți se pare mult, nu-i așa? Firește, e lucru mult, unde mai pui că trebuie să mă scol cu noaptea-n cap și să mă culc la cîntatul cocoșilor, și cu toate astea — ți-o spun numai dumitaie și te rog să rămînă între noi — stăpînul meu însuși e îndrăgostit do domnișoara Page. Cît despre domnișoara Anne, pot zice fără grijă că gîndurile ei nu sînt nici pentru tanda, nici pentru manda..

CAIUS: Tu, nătărăule, du această, scrisor' lui parrintehu sir Hugli! E un provocarr' la duel. Am să tai la el gîtul în grădina public'. Să-l învăț eu pe acest nătarrău și calic de popa să nu mai bage nasul de la el unde nu-i fierbe oala. Te poți merge — nu mai ai pentru ce să stai aici! Jur că am să tai la el amîndoi fudulii; jur că n-are să-i rămîie un bucățica cît să arunce la un căței.

(*Simple iese.*)

DOAMNA QUICKLY: Bietul de el, n-a făcut decît să pună o vorbă bună pentru un prieten.

CAIUS: Asta la mine este absolut indiferent; nu mi-ai spus tu singurr că donnișoarră Anne Page va fi al meu? Jur ca am să-l omor pe poppa asta codoș; l-am pus pe hangiul de la „Jarretiere” să ne aleagă armele; jur că Anne Page va fi al meu!

DOAMNA QUICKLY: Sir, fata vă iubește și toate vor ieși cum nu se poate mai bine. Dar gura lumii trîncănește. Ei si? N-are decît!

CAIUS: Eugby, vino cu mine la currtea. Ve jurr, dacă Arme Page nu va fi al meu, te dau afarr din casă pe brîiici! Țino-te pe urmele meu, Eugby!

(*Caius și Rugby pleacă.*)

DOAMNA QUICKLY: Au să-ți crească urechi do măgar nr^ptînd să ți se împlinească gîndul; cu atîta ai să te alegi! Ce mai încoace și-ncolo, o cunosc eu prea bine pe domnișoa.,,i Anne. Nici o femeie din Windsor nu știe mai bine decît mine ce are ea-n suflet. Și de nimeni pe lume — mulțumesc lui Dumnezeu sfîntul — nu ascultă cum ascultă de mine. FENTON (*dinăuntru*): Hei, este cineva pe-aeasă? \ *rf. ■ DOAMNA

QUICKLY: Cine-i acolo? Intră!

(*Intră Fenton.*) ^uu^i ..

4:5

[I, 41

FENTON: Ziua bună, cinstită cucoană. Ce mai faceți?

DOAMNA QUICKLY: Cît se poate de bine, cu afit mai mult cu cît domniile voastre binevoiți să mă-ntrebați.

FENTON: Ce mai noutate? Ce face drăgălașa domnișoară Anne?

DOAMNA QUICKLY: Aveți dreptate, domnule, e drăgălașă și bună și frumoasă și vă este prietenă, asta — slavă Domnului — v-o spun așa, în treacăt.

FENTONj^Cu alte cuvinte, crezi că am să izbutesc, așa-i? Nu-i fac curte degeaba?

DOAMNA QUICKLY: Toate cîte se află pe lume, domnule dragă, sînt în mîna lui Dumnezeu; și totuși mă jur pe Sfînta Scriptură că vă iubește, credeți-mă, domnule Fenton. Oare nu domniile voastre sînteți ăla care aveți un neg deasupra sprîncenei?

FENTON: Ba întocmai, îl am, și ce-i cu asta?

DOAMNA QUICKLY: Păi cu negul ăsta-i povestea! Crede-mă, Nan e dată dracului cu toate că, pe cuvînt de onoruri, e mai cinstită decît orice fată de pe lume. Un ceas întreg am stat și-am sporovăit împreună despre negul ăsta. Cu nimeni nu rîd și nu petrec cît rîd și petrec cu dînsa. Nu-i mai puțin adevărat că-i aplecată spre melancolie și de multe ori stă pierdută și se gîn-dește. În ce vă privește pe domniile voastre, una să știți: dați-i înainte!

FENTON: Bine. Astăzi am s-o văd. Ține banii ăștia, și pune o vorbă bună pentru mine. Dacă se întîmplă s-o vezi înainte, ai grijă și spune-i cele bune din parte-mi.

DOAMNA QUICKLY: Cum do nu, se poate? De bună seamă că am s-o fac! Iar cînd veniți data viitoare am să le spun mai multe domniilor voastre, cînd vom sta la confidență, despre negul acela și despre alți pețitori.

FENTON: Bine, la revedere, sînt foarte grăbit de data asta.

DOAMNA QUICKLY: La revedere domniilor voastre! (*Fenton iese-*) Hei, ce om cumsecade! Dar Anne nu-l iubește nici pe el. Nimeni pe lume nu-i cunoaște gîndurile lui Anne cum i le cunosc eu. Ah, Doamne, oare ce-am uitat?

(*Iese.*)

ACTUL II

SCENA 1

în fața casei lui Page.

Intră doamna Page cu o scrisoare în mînă.

DOAMNA PAGE: Cum adică! N-am primit eu scrisori de dragoste în zilele de sărbătoare ale **frumuseții** mele, și să-mi dea de furcă tocmai acum? Ia să vedem! (*Citește.*) „Nu mă întreba de ce te iubesc; pentru că deși dragostea se folosește de rațiune ca de un doctor, nu vrea s-o primească sfătuitor. Nu mai ești tînră, nici eu nu mai sînt; iată un început de potrivire. Dumneata ești veselă, și eu de asemenea; ha, ha! Iată, o mai mare potrivire; Ui place vinul dulce, mie-mi place la fel; vrei potrivire mai multă? Mulțumește-te, doamnă Page — cel puțin dacă dragostea unui soldai îți ajunge — mulțumește-te că te iubesc. N-am să zic: «Fie-ți milă de mine», pentru că asta n-ar fi vorbă de soldat; dar

Ți-o spun: iubește-mă! Prin mine!

Al tău cavaler adevărat

Ziua și noaptea

Sau pe orice fel de lumină, slujitor

plecat,

Din toate puterile fie dat, Gaia pentru tine să mă bat,

John Falstaff."

Ce Irod⁴² al iudeilor mai e și ăsta? O, păcătoasă, păcătoasă lume! Un om aproape .rebejit de vîrstă să facă pe tinerelul galant! Ce gînduri ușuratec o fi răstălmăcit în vorbele mele bețivanul ăsta flamand⁴³ — **fir-ar** al dracului — ca să îndrăznească să mă asalteze în felul ăsta? Să tot fi fost de vreo trei ori, nu mai mult, în societatea mea! Ce-am putut eu să-i spun?... Glumele mele au fost destul de cumpătate, Dumnezeu să mă

.477

[H, U

ierțe! Ah, vreau să supun Parlamentului o plîngero pentru a le veni de hac bărbaților. Cum m-aș putea răzbuna pe el? Pentru că am să mă răzbun, și de asta gînt tot atît de sigură cît do sigură sînt că măruntaiele lui înnoată în osînză.

(*Intră doamna Ford.*)

DOAMNA FORD: Doamnă Page! Pe ce am mai scump, la dumneata veneam!

DOAMNA PAGE: Și eu, zău, veneam la dumneata. Dar nu arăți de loc bine.

DOAMNA FORD: Asta n-am s-o cred niciodată; îți pot dovedi contrariul.

DOAMNA PAGE: Ea zău, bine mi arăți.

DOAMNA FORD: Fie! Totuși ți-o spun iar c-aș putea face dovadă de contrariul. Oh! Doamnă Page, dă-mi un sfat.

DOAMNA PAGE: Despre ce-i vorba, draga mea?

DOAMNA FORD: Ah, dragă! Dacă n-aș ține la un fleac de respect, n-aș mai avea parte de cinstea cuvenită!

DOAMNA PAGE: Dă-l naibii de fleac, draga mea, și păstrează-ți cinstea... Despre ce-i vorba? Nu te lega de fleacuri. Despre ce-i vorba, spune?

DOAMNA FORD: Dacă-ăș primi să cobor în iad numai o clipă din marea eternitate, ar fi destul ca să pot intra în rîndul nobilimii.

DOAMNA PAGE: Cum? Ce tot îndrugi? Nobila doamnă Alice Ford! Cinstea asta se brînzește curînd. Pentru așa boierie nu face să te lepezi de lumea ta.

DOAMNA FORD; Umlăm ziua-n amiaza mare eu luminarea aprinsă... Ia, atenție colea, citește! Să vezi de n-aș putea eu sta în tagma cavalerilor. (*îi înmînează o scrisoare.*) Voi avea cea mai proastă părere despre bărbații grași, cîtă vreme ochii mei vor putea deosebi un om de alt om. Și cînd te gîndești că nu spunea vorbe urîte, lăuda modestia la femei și condamna orice faptă necuviincioasă în cuvinte atît de înțelepte și convingătoare, înecî aș fi jurat că vorbește întocmai cum gîndește; dar între vorba și gîndurile lui e tot atîta potrivire cît între psalmul o sută și cînteeul „doamna cu mînceuțe verzi”.⁴⁴ Mă întreb ce furtună o fi aruncat pe coasta de la Windsor această balenă cu atîtea măji de ulei în burtă? Cum să mă răzbun pa el? Cred că lucrul cel mai bun ar fi să-l îmbrobodim cu nădejdi pînă ce flacăra seîrbavnică a poftelor cc-l înfiorbîntă îl va face să se topească în propria lui grăsime... Ai mai pomenit vreodată așa ceva?

[II, 1]

DOAMNA PAGE: Amîndouă scrisorile sînt aidoma, afară doar de manele Pago și Ford. Pentru a te liniști po deplin asupra misterului cu proastele lui păreri, iată sora geamănă a scrisorii tale, dar n-avea grijă, moștenirea îți rămîne întregă. Fac prinsoare că dumnealui are cel puțin o mie de asemenea răvașe, scrise gata, cu loc lăsat pentru a trece și alte nume. De bună seamă că acestea sînt din a dona ediție; are să le tipărească, vezi bine, pentru că lui puțin îi pasă ce dă la tipar, de vreme ce ar vrea să ne bage sub presa lui pe amîndouă. În ce mă privește aș prefera să fiu o uriașă, să mă culc mai degrabă cu muntele Peiionului⁴⁵ decît eu... N-ai grijă, găsești mai ușor douăzeci de porumbițe deocheate decît ai găsi un bărbat fără pată.

DOAMNA FOKD (*coîmparhid ceh două scrisori*): Dar o unul și același lucru; același scris, aceleași vorbe. Oare ce-o fi gîndind despre noi?

DOAMNA PAGE: Nu știi, *habar* n-am. Asta mai că-mi deschide pofta să mă iau la harță cu propria-mi virtute. Aș fi ispitită să mă judec pe mine însămi, ca pe cineva pe care nu l-aș cunoaște; că vezi, dacă nu mi-ar ști el vreo slăbiciune pe care eu nu mi-o văd, nu m-ar fi luat atît de repede, nu m-ar fi abordat eu atîta furie.

DOAMNA FORD; Abordat ai spus? Cînd e vorba de corabia mea sînt hotărîtă să-l țin mult și bine deasupra punții.

DOAMNA PAGE: La fel și eu. Dacă s-ar băga înăuntru, n-aș mai înfrunta niciodată marea. Să ne răzbunăm pe el; să-i dăm o întîlnire; să-i întîmpinăm stăruințele cu așa-zise nădejdi și să-l ducem cu șosele și momele pînă își va pune caii amanet la hangiul de la „Jartiera”.

DOAMNA FORD; Da, aș fi gata să-i joc festele cele mai afurisite, cu condiția ca neprihănirea cinstei noastre să nu fie pătată. Oh! Dacă soțul meu ar vedea scrisorile astea! I-ar ajunge pe totdeauna merinde pentru gelozia lui.

DOAMNA PAGE: Tocmai, iată-l că și sosește, împreună cu bărba-tu-meu.^ Nu mă plîng, al meu e tot atît de departe de a fi gelos pe cît sînt eu de a-i da prilejul să fie; și sper că depărtarea de care spun nu poate fi măsurată.

DOAMNA FORD: în privința asta ești mai fericită decît mine. DOAMNA PAGE: Să ne sfătuim ce trebuie să facem împotriva acestui cavaler grăsan: vino pe-aici. (*Se retrag deoparte.*)

FORD;

(*Intră Ford vorbind cu Pistol, apoi Page vorbind eu Nym.*)

Ei, spor că nu-i așa.

479

[H, 1]

PISTOL: Ba uneori

Speranța-i eîjine berc, fără de coadă;

Sar John, ți-o spun, îți jinduie nevasta. FORD: Dar nu mai e nici tînără.

PISTOL: La el

Na-i pe ales, le-nghesuie pe toate: De rang, de rînd, bogate și sărace, Bătrîne, tinere, de-a valma, Ford; Ghiveci de carne-i place lui; ia seama! FORD: Nevasta mea să-i placă!

PISTOL: La ficați

îl arde dorul ci, deschide-ți ochii, De nu te vrei ca domnul Acteon⁴⁶ Purtînd cununa coarnelor pe frunte. Of, ce scîrboasă vorbă!

FORD: Vorbă? Care?
 PISTOL: La coarne mă gîndeam. Cu bine! Numai la seama, treaz fii, hoții umblă noaptea; la seama, n-aștepta să cînte cucul. Hai, caporale Nym! Page, dă-i crezare, Ce spune el e lucru cu temei.
 FORD (*aparte*): Voi avea răbdare. Am să le lămuresc cupe toate.
 NYM (*către Page*): Și ceea ce îți spun e adevărat. Minciuna o un haz care nu mă prinde. Dînsul m-a jignit cu unele hazuri de-ale lui, altfel scrisoarea aia hazoasă ar fi ajuns la destinație; dar am și eu o sabie și la nevoie o fac să-mpungă. O vorbă ca o sută: o iubește pe soția dumitalc! Mă numesc caporalul Nym; eu spun și eu afirm! Țasta o adevărul! Numele meu e Nym, iar Falstaff o iubește pe soția dumitale. Adio! Nu-mi plac hazurile pe pîne și pe brînză. Adio! (*Iese.*)
 PAGE: „Hazurile” lui! Iată un individ fără haz care se sperie de propriile lui palavre.
 FORD (*aparte*): Îl voi căuta pe Falstaff. PAGE (*aparte*): De cînd trăiesc n-am auzit un pungaș mai gîngăvit și mai afectat.
 FORD (*aparte*): De i-aș da numai de capăt! Da, da... PAGE (*aparte*): N-am să-l cred pe acest chinez⁴⁷ chiar de-ar fi ca preotul orașului să-și pună obrazul pentru el și să-mi spună că e om cinstit.
 FORD (*aparte*): Părea un băiat cu cap; da, da. PAGE (*către soția sa, care se apropie*): Tu ești, draga mea Meg?
 DOAMNA PAGE: Unde te duci, George? Ascultă-mă.
 480
 in, îs DOAMNĂ FORD (*mergînd spre soțul ei*): Ei, dragul meu Fnmk!
 De ce ești afit de melancolic? FORD: Eu, melancolic! Nu sînt de loc melancolic. Ia-o spre casă, haide! DOAMNA FORD: Pe legea mea, iară ești cu toane. Mergi, doamnă Page?
 DOAMNA PAGE: Sînt a dumitale... Vii la masă, George? (*Aparte, către doamna Ford.*) Ia te uită cine vine; dînsa are să fie trimisa noastră la secătura aia do cavaler.
 (*Intră doamna Quickly.*)
 DOAMNA FORD: Pe cuvînt, la dînsa mă gîndeam și eu: e tocmai omul ce ne trebuie. DOAMNA PAGE (*către doamna Quickly*): Ai venit s-o vezi pe fiica mea Anne, nu-i așa? DOAMNA QUICKLY: întocmai. Și spune-mi, rogu-te, ce mai face buna domnișoară Anne? DOAMNA PAGE: Vino cu noi, și ai s-o vezi. Un ceas întreg avem de sporovăit cu dumneata.
 (*Doamna Page, doamna Ford și doamna Quickly ies.*)
 PAGE: Ce zici, jupîne Ford?
 FORD: Ai auzit ce mi-a spus mișelul ăsta, nu-i așa?
 PAGE: Da, ai auzit ce mi-a spus și celălalt?
 FORD: Crezi că e adevărat?
 PAGE: Dracu să le ia de slugi! Nu cred să fie cavalerul în stare de una ca asta. Cei carc-l acuză de intenții urite față de nevestele noastre sînt doi coate-goale pe care el i-a dat pe ușă afară. Ce mai, niște adevărați derbedei, acumă cînd au rămas» fără slujbă.
 FORD: Erau în slujba lui?
 PAGE: Bunînțeleas că erau.
 FORD: Totuși, asta nu mă face mai liniștit. Locuiește la „Hanul Jartierei”, așa-i?
 PAGE: Da, dracul să-l ia, acolo își are vadul. Dacă încearcă să-mi ducă nevasta cu zăhărelul, o asmut împotriva lui; și de-o primi altceva decît vorbe de ocară, să nu-mi spui mie pe nume.
 FORD: Eu nu pun la îndoială cinstea nevestei, dar nu mi-ar plăcea să-i știu împreună. Omul poate avea uneori prea multă încredere. N-aș vrea să-mi iau nici o răspundere pe cap. Și nu mă pot afla mulțumit cu o asemenea ispravă.
 481
 31 — Opere, voi. IV — Shakespeare.

[II, 1]

PAGE: Uite-l pe prietenul vorbă-lungă, hangiul de îa „Jartiera”! Trebuie să-i fie căpățîna plină de băutură sau punga doldora de bani că e att de vesel...

(*Intră Hangiul.*)

Ce mai face hangiul nostru?

HANGIUL (*către Page*): Mulțumesc, bine, vajnicul meu domn! Tu ești ceea ce se cheamă un gentilom! (*Către Shalloio.*) Hei, cavaleros⁴⁸ al dreptății, vii odată?

(*Intră Shalloio.*)

SHALLOW: Viu, hangiule, viu... De douăzeci de ori bună seara, jupîn Page! Jupîn Page, nu vrei să vii cu noi? Dibăcim o farsă nostimă de tot.

HANGIUL: Spune-i, cavaleros al dreptății, spune-i-o, vajnice domn! SHALLOW: Domnule, trebuie să aibă loc un duel între sir Hugh,

preotul galcz, și Calus, doctorul francez. FORD: Dragă hangiule de la „Jartiera”, aș avea un cuvînt cu dumneata. HANGIUL: Ce tot spui, vajnice domn!

(Ford și Hangiul se dau deoparte.)

SHALLOW *(către Page)*: Vrei să vii cu noi să te uiți? Poznașul de hangiu a fost însărcinat să le măsoare spadele, și pe cît mi se pare le-a dat la fiecare din ei alt loc de întîlnire; pentru că, p-onoarea mea, am auzit că pastorul nu știe de glumă. Ascultă, am să-ți povestesc toată isprava...

(Se trag deoparte.)

HANGIUL *(către Ford)*: Ai cumva vreo pîngere împotriva cava-lerului meu, a craiului musafir?

(FORD: Nici una, declar; dar fac cinste un clondir de vin băirîn de Spania dacă-mi mijlocești să-l cunosc, dîndu-mă drept un oarecare Brook; și asta așa, ca să facem o glumă.

HANGIUL: Bate palma, vajnicul meu domn! Ai să intri și să ieși de la el ca la tine acasă. Zis-am bine? Te vei numi'Broof?) Cavalerul e un om de viață. Hai, mergem, domnii mei? /

SHALLOW: Al tău sînt, hangiule.

PAGE: Am auzit spunîndu-se că fracenzul e tare în spadă.

SHALLOW: Lasă, dragul meu, aș fi putut să-ți arăt altă dată mai mult decît crezi. Astăzi n-auzi decît de distanțe, pase, estocade

[II, 2]

Și mînt mai știu ce. Curajul, domnule Page! Totul stă în ci, total!

Am trăit timpuri cînd cu spada mea tea lungă⁴⁹ aș fi pus pe

o-o-uiă ca pe niște șobolani patru vlăjgani ca dumneata. HANGIUL: S-o luăm pe-ai ei, copii, haidem, pe-aidi bă mergem! PAGE: Sînt al dmnitale... Aș prefera să-i aud certîndu-se decît sări vād cum se bat.

(Hangiul, Shalloio și Page ies.)

FORD: N-are decît să fie Page un dobitoc blajin și încrezător în'cinstea nevesti-si, dar cu nu mă pot liniști afit de_ ușor. Uneori a fost în tovărășia lui acasă la Page; și co-or fi făcuț acolo, nu știu. Ei, vreau să lămuresc treaba asta; și mă voi da drept a/tul, ca să-l descos pe Falstaff. De o găsesc virtuoasă, n-are să-mi fie truda zădamică; dacă e altfel, truda îmi va fi răsplătită.

(Iese.)

SCENA 2

„Hanul Jartierei”. Intră Falstaff și Pistol.

FALSTAFF: N-am să-ți împrumut nici un penny.

PISTOL: Atunci o stridie-i lumea pentru mine

Și-am s-o deschid cu-al săbiei tăiș!

FALSTAFF: Nici un penny! M-am învoit să-mi piui obrazul zălog, ca să poți împrumuta bani; i-am sîcîit pe cei mai buni prieteni ai mei ca să iau trei amănări pentru dumneata și nedespărțitul dmnitale tovarăș de oiște, Nym; altfel v-ați fi strîmbat ca două gorile gemene în dosul gratiilor, la pușcărie. M-am osîndit pe vecie iadului pentru că am jurat unor gentilomi, prietenii mei, că sînteți soldați buni și băieți de ispravă; iar cînd doamna Bridget și-a pierdut minerul de la evantai, mi-am dat cuvîntul că nu tu erai cel care l-a șterpelit.

PISTOL: N-ai avut și din asta partea ta de pradă? Nu te-ai învîrtit de cincisprezece penny?

FALSTAFF: Adevărat, tîlharule, adevărat! Nu cumva îți închipui că era să-mi pun sufletul în primejdie pe degeaba? O dată pentru totdeauna, nu te mai agăța de mine, că nu sînt spînzurătoare să te țin. Cară-te! Un cosor să tai pungile oamenilor la îmbulzeală, asta-ți trebuie. Du-te la conacul tău din ulița

4 13

[II, 2]

Trei Păduchi... Cară-te, auzi? Te-mpotrivesți și nu vrei să-mi duci o scrisoare, tîlharule! Îți feșteleşte onoarea!

Hei, prăpastie a lașității, află că și eu de-abia pot să știu cu strășnicie legile onoarei. Eu, chiar eu, cu însumi, cîteodată, lăsînd la o parte frica de Dumnezeu, și punînd la adăpost onoarea sub mantia nevoilor, sînt constrîns să umblu cu șiretlicuri, să vorbesc în doi peri, să calc pieziș; iar tu, tîlharule, îți pui zdrențele tale, privirile tale de pisică sălbatică, rățoielile tale de tavernă, înjurăturile tale nerușinate, sub pulpana onoarei! Tu nu vrei să mă slujești, tocmai tu! PISTOL: Mă dau bătut! Om sînt, ce vrei mai mult?

(Intră Robin.)

ROBIN: Sir, a venit o femeie care vrea să vă vorbească. FALSTAFF: Să intre.

(Intră doamna Quickly.)

DOAMNA QUICKLY: Vă urez bună ziua, înălțimea voastră.

FALSTAFF: Bună ziua, cinstită nevastă.

DOAMNA QUICKLY: Nu tocmai așa, să nu vă fie cu supărare, înălțimea voastră. **FALSTAFF:** Fată mare atunci! **DOAMNA QUICKLY:** Sînt, zău așa!

Cum maică-mea **cînd** m-a născut era. **FALSTAFF:** Eu cred la cei care jură. Ce poștești cu mine? **DOAMNA QUICKLY:** Aș **putea** încredința oare un cuvînt, două, înălțimii voastre? **FALSTAFF:** Două mii și **mai** multe, frumoasa mea; iar eu sînt numai urechi. **DOAMNA QUICKLY:** Este o anume doamnă Ford, sir; dați-vă, rogu-vă, mai în partea asta, să nu ne-audă cineva... Eu, știți, locuiesc la domnul Caius.

FALSTAFF: Bine, **dă-i** mai departe. Doamna Ford ziceai... **DOAMNA QUICKLY:** înălțimea voastră spune întocmai cum este—

înălțimea voastră, dați-vă, rogu-vă, mai în partea asta. **FALSTAFF:** Te încredințez că nu ne aude nimeni... Aia de colo

sînt oamenii mei, oamenii mei! **DOAMNA QUICKLY:** Sînt oamenii înălțimii voastre? Domnul din aer să-i binecuvînteze și să facă din ei slujitorii lui. **FALSTAFF:** Aha, va să zică doamna Ford! Ei, **ce'-i** cu dînsa? 484

[II, 2]

DOAMNA QUICKLY: Ah, sir, e o ființă cumsecade! Doamne, Doamne, ce mai craidon **îmi** sînteți! Dar să vă ierte Dumnezeu, și pe noi toți; pentru asta mă rog eu.

FALSTAFF: Doamna Ford... Ei, doamna Ford...

DOAMNA QUICKLY: Ei bine, iată care-i povestea din **fir în** păr. **Ati** pus-o într-o asemenea fierbere pe biata femeie, că te minunezi, nu alta. Cel mai de frunte dintre curteni, pe vremea cînd curtea era la Windsor, n-ar fi putut s-o aducă în halul ăsta. Si doar erau acolo cavaleri, lorzi, gentilomi cu echipajele lor... Vă asigur, curgeau echipaje după echipaje, scrisori după scrisori, cadouri după cadouri... Și toți miroseau **atît** de frumos a mosc; și toți, vă spun, erau numai în mătase și aur; și toți umblau numai cu vorbe aligante, că ar fi putut cîștiga inima unei femei! Ei bine, vă asigur că n-au dobîndit de la dînsa nici măcar o privire... Chiar astăzi dimineață mi s-au oferit douăzeci de îngerăși de argint, dar eu îi dau încolo pe toți îngerii de neamul ăsta, cum se spune, afară de cazul cînd îi cîștig pe cale cinstită... Și vă încredințez că nici unul din ei n-a izbutit s-o facă să-și ducă buzele la cupa celui mai mîndru dintre toți... Și totuși se aflau acolo și conți, și granguri din garda regală, dar vă spun drept, pentru ea erau toți ca și cînd n-ar fi fost.

FALSTAFF: Dar ce vorbă mi-aduci de la dînsa? Spune-o scurt, dragul meu Mercur⁵⁰ în haine de femeie.

DOAMNA QUICKLY: Ei bine, dînsa a primit scrisoarea dumneavoastră; vă mulțumește de o mie de ori; și vă dă de știre că soțul ei va lipsi de acasă între ceasurile zece și unsprezece.

FALSTAFF: între zece și unsprezece?

DOAMNA QUICKLY: Ei, da; și atunci, spune dînsa, veți putea veni să vedeți pictura aia pe care o știți dumneavoastră. Jupîn P'ord, bărbatul ei, n-are să fio acasă. Vai, draga de ea, duce cu el o viață tare grea; e un bărbat gelos pînă-n măduva oaselor; amarnică viață trage cu dînsul, draga de ea!

FALSTAFF: între zece și unsprezece! Femeie, spune-i respectele mele! **Nu-i** voi înșela așteptările.

DOAMNA QUICKLY: Așa-i, că bine spui. Dar mai am și un alt misaj pentru înălțimea voastră. Doamna Page, și ea, vă trimite simțăminte pornite din inimă; și lăsați-mă să v-o șoptesc la ureche, dînsa este o femeie atît de virtuoasă și atît de iducată, ațîț de sfioasă, și care nu scapă o rugăciune nici de dimineața nici de seara, o femeie, ce să vă spun, cum nu găsești două în Windsor; și dînsa m-a însărcinat să-i dau de veste înălțimii voastre că bărbatul ei lipsește rareori de acasă, dar că nădăjduiește că într-o bună zi tot va lipsi. N-am văzut niciodat; , 21

o femeie alît de înnebunită după un bărbat; fără doar și poate sînt încredințată că umblați cu farmece; zău așa!

FALSTAFF: Nicidecum. Te asigur; afară de atracția farmecelor melc personale, nu umblu cu nici un fel de farmece.

DOAMNA QUICKLY: Binecuvîntată să vă fie inima pentru acele farmece.

FALSTAFF: Dar spune-mi, te rog, nevasta lui Ford și nevasta lui Page și-au făcut cumva mărturisiri despre dragostea pe care mi-o poartă?

DOAMNA QUICKLY: Ar fi fost o glumă de tot hazul, pe cîntea mea! Nădăjduiesc că n-au atît de puțină minte. Zău că ar fi fost de tot hazul. Ah, doamna Page ar dori din toată inima să-i trimiteti pe micul dumneavoastră paj; soțul ei are pentru micul paj o nețărîmura înfețiune; și zău, Jupîmil Page c un om tare de treabă. Nu este în Windsor femeie măritată care să ducă o viață mai fericită decît dînsa; face ce vrea, spune ce vrea, le primește pe toate, le plătește pe toate, se culcă cînd îi place, se scoală cînd îi place: totul merge cum vrea dînsa; și, zău, o merită; și dacă se află o femeie drăgălașă în Windsor, apoi dînsa este. Trebuie să i-l trimiteti negreșit pe micul dumneavoastră paj, alt leac nu se găsește.

FALSTAFF: Bine, îl voi trimite.

DOAMNA QUICKLY: Atunci chiar așa să faceți; și vedeți să potriviți astfel lucrurile, ca el să fie mijlocitorul

între dumneavoastră; și, pentru orice s-ar putea ivi, să aveți un cuvânt anumit pentru a vă trece de la unul la altul ce aveți de gând să faceți, fără ca pajul să trebuiască să le înțeleagă pe toate. Nu-i bine să știe pruncii toate stricăciunile; vedeți, persoanele de o oarecare vîrstă au, cum se spune, discreție și se pricep cum să umble în lume.

FALSTAFF: Pleacă sănătoasă! Spune-le salutări din partea mea la amîndouă... Băiete, du-te femeia asta... (*Doamna QuidMy și Iobin ies.*) Ce mai, vestea asta m-a dat gata.

PISTOL: Această tîrfă-i sol lui Cupidon!

Sus pînza; după ea; sloboade tunul! E prada mea, altfel vă-nghită-oceanul!

(*Pistol iese.*)

FALSTAFF: Ce zici de una ca asta, bătrîne Jack? Dă-i înainte! Voi trage foloase după bătrînul tău trup cum n-ai tras niciodată! Oare se mai uită cineva la tine? După ce ai prăpădit cu femeile atîta amar de bani, a venit oare vremea să-ți întorci

436

HI, S]

paguba? Bunule trup, îți mulțumesc; să mai spună cineva că estl gros și burduhănos! De vreme ce placi, nu-mi pasă...

(*Intră Bardolph.*)

BARDOLPH: Sir John, a venit jos un oarecare domn Brook, care ar dori să vă vorbească și să vă facă cunoștință; a trimis clondirul ăsta cu vin bătrîn de Spania pentru o dușcă de dimineață.

FALSTAFF: îl cheamă Brook?

BARDOLPH: Da, sir.

FALSTAFF: Să poftescă. (*Bardolph iese.*) Sînt bineveniți oamenii care fac să se reverse ca un pîrau asemenea licori... Ha-ha! Doamnă Ford și doamnă Page, am pus mîna pe voi! înainte! Drumul!

(*finiră din nou Bardolph, împreună cu Ford, oare e deghizat.*)

FORD: Dumnezeu să vă binecuvînteze, sir! FALSTAFF: Și pe dumneata, domnule. Doriți să-mi vorbiți? FORD: îndrăznesc să vă calc pragul pe nepusă masă. FALSTAFF: Sînteți binevenit. Cu ce vă pot fi de folos? Lasă-ne singuri, băiete.

(*Bardolph iese.*)

FORD: Domnule, sînt un om care a cheltuit ceva la viața lui. Mă numesc Brook.

FALSTAFF: Bunule domn Brook, doresc să te cunosc mai îndeaproape !

FORD: Bunule sir John, eu vă cer favoarea asta; și nu ca să vă fiu vreo povară; pentru că drept să vă spun, dacă unul din noi ar fi să dea jaani cu împrumut, acela aș fi eu. Tocmai de asta mi-am luat îndrăzneala să viu aici ca un nechemat. Știți cum e vorba: cînd banul merge înainte, toate drumurile sînt netede ca-n palmă.

FALSTAFF: Banul, domnul meu, e un soldat bun care merge totdeauna în frunte.

^O&Dj Pe cîntea mea că așa-i! Eu am aici o pungă de bani care mă încurcă. Dacă vreți 'să mă ajutați, sir John, luați-o toată sau măcar pe jumătate pentru a-mi ușura povara.

FALSTAFF: Domnule, nu știu în ce fel aș putea fi vrednic să devin hamalul dumitale.

°RD: Am să-ți spun, sir, dacă ai bunătatea să mă ascuți.

487

[II, 2]

FALSTAFF: Vorbește, bunule domn Brook, voi fi încîntat să te pot sluji.

FORD: **Sir**, știu că ești om învățat — îmi place să vorbesc pe șleau — și te cunosc de **mult**, deși n-am avut niciodată prilejul atît de dorit de mine de-a intra în legătură cu dumneata. Trebuie să-ți **fac** o mărturisire **care-ți** arată cît de păcătos ma aflu, dar, bunul meu sir John, dacă cu unul din ochi te **uiți** la păcatele mele, privește cu celălalt la ale dumitale. Poate că astfel mă vei dojeni mai cu blîndețe, reeunoscînd cît de ușor e să te abați de la drumul cel drept.

FALSTAFF: Foarte bine, domnule, continuă.

FORD: Trăiește în acest oraș o doamnă... Soțul ci este un anume Ford.

FALSTAFF: Așa.

FORD: O iubesc de multă vreme **și-ți** spun drept că am tocat o groază de bani pentru dînsa. Am umblat pe urmele ei cu o întăritare de nebun. Am vînat toate momentele prielnice pentru a o întîlni. Am plătit cu bani grei cel mai neînsemnat prilej de a o vedea măcar o clipă. Nu numai că i-am cumpărat numeroase **daruri**, dar am mai cheltuit în dreapta și-n stingă pentru **a** ști care din daruri i-ar putea fi pe plac. într-un cuvînt, ara urmărit-o așa cum dragostea m-a urmărit pe mine, adică **zbu-rînd** mereu pe urmele ei. Dar, orice răsplată mi s-ar fi cuvenit, fie pentru simțăminte, fie pentru banii pe care i-am cheltuit, nu m-am ales cu nimic, afară doar de cazul cînd cele trase și văzute ar fi să fie socotite drept o comoară, iar atunci comoara asta am cumpărat-o la un preț **mult** prea mare și asta m-a învățat să spun:

De vrei cu bani iubirea, ea va fugi de tine, Urmăritorii nu-i plac, după fugari se ține.

FALSTAFF: Și dînsa nu ți-a dat nici o nădejde?

FORD: Nici una.

FALSTAFF: N-ai stăruit totuși s-o îndupleci?

FORD: Niciodată.

FALSTAFF: De ce natură era atunci dragostea dumitale?

FORD: Cum să-ți spun, **cum** ar fi o casă frumoasă clădită pe pămîntul altuia.⁵¹ Astfel am pierdut clădirea pentru că greșisem alegerea locului.

FALSTAFF: În ce scop mi-ai făcut această mărturisire?

FORD: Cînd am să-ți spun înseamnă că ți-am spus totul. Sînt oameni care pretind că, oricît ar trece ea în fața ochilor mei drept o femeie cinstită, cînd **e** cu alții se întrece cu gluma în

488

[II, 2]

asa fel că **i-au** ieșit vorbe. Acum, sir John, iată miezul propunerii mele: dumneata ești un gentilom cu aleasă creștere, cu danii minunat de a **înainta** oamenii, cu legături în lumea bună, și care se bucură de o mare trecere prin rangul și persoana sa, lăudată de toată lumea pentru faima de războinic, de curtean și de om învățat.

FALSTAFF: **Vai**, domnul meu!

FORD: Crede-mă, sir, știi bine și dumneata că așa este. Iată, ți-am adus niște bani, **cheltuieste-i** sănătos, cheltuieste-i; cheltuieste **mai mult**, cheltuieste tot ce am; dar, în schimb dă-mi ceva din timpul dumitale, dă-mi timpul care trebuie pentru a lua cu asalt virtutea soției acestui Ford; folosește tot meșteșugul dumitale de curtezan și cucerește-o. Dacă se află pe lume un om s-o poată face, dumneata ești acela.

FALSTAFF: Cum ți-ar fi oare împăcată ardoarea pătimașă a dragostei cînd altul s-ar bucura de aceea pe care o **rîvnești**? Mi se pare că îți prescrii un leac absurd.

FORD: Ah, aș vrea să mă înțelegi bine ce urmăresc. Dînsa pare JL _ atît de încredințată că poartă podoaba virtuții, **înait** nebunia Q^ sufletului meu nu cutează să dea asaltul; e de-o orbitoare stră- *LidjC* **lucire** ca să-ți poți arunca privirile asupra ei. Altfel ar sta lucrul: ^ **rile** dacă aș avea o dovadă, ceva, la mină; atunci dorințele mele și-ar găsi precedente și argumente ca să se dea pe față. Aș **putea-o** scoate din această citadelă a purității, a bunei reputații, a fidelității conjugale, și de după aceste mii de întărituri care-mi stau în cale și caro mi se împotrivesc cu atîta putere. Ce spuneți de asta, sir John?

FALSTAFF: Domnule Brook, întîi și întîi îmi voi **lua** toată libertatea să mă folosesc de banii dumitale; după asta dă-mi **mina** să ți-o strîng; și în cele din urmă p e ciivîntul meu de gentilom, dacă o vrei, vei avea-o pe nevasta lui Ford.

FORD: **Vai**, **bunule** domn!

FALSTAFF: Îți spun că o vei avea.

FORD; înfruptă-te cît poțfesti din banii mei, sir John; am destui și n-ai să le duci lipsa.

FALSTAFF: înfruptă-te cît vrei din doamna Ford, domnule Brook, **n-ai** să-i duci lipsa. Dumitale pot să ți-o spun: mă duc azi la o **întîlnire** pe care chiar dînsa mi-a dat-o; tocmai cînd soseai dumneata pleca de la mine femeia care-i știe gîndurile și-i potrivește ploile. Îți spun că trebuie s-o văd între ceasurile zece și unsprezece; e vremea cînd scîrba aia geloasă, pungașul de soț, lipsește de-acasă. Treci deseară pe la mine să-ți spun ce-am izbutit.

4!

[II, 2]

FORD: Cunoștința cu dumneata e o binecuvîntaro. Dar spune-mi, pe Ford îl cunoști?

FALSTAFF: Să-l ia dracul, biet nefericit de încornorat! **Nu-l** cunosc. Și totuși n-am de ce să-i spun „biet”. Aud că acest țîlhar de îmbrobodit, care-și mai și teme nevasta, are grămezi de aur; e tocmai ceea ce mă face să-i gălesc **atâtea** farmece nevastă-si. Vreau s-o am drept cheie **la** casa de bani a ticălosului de încornorat; și atunci să mă vezi ce recoltă frumoasă știu eu să adun.

FORD: Aș fi dorit, domnule, să-l fi cunoscut pe Ford. În cazul ăsta vă puteați feri din calea lui.

FALSTAFF: Dracul să-l ia pe **țîlharul** ăla de negustor de unt în saramură. O dată de mă uit la el și înlemnește. Am să-i arăt bastonul și cînd i-l voi învîrți deasupra coarnelor are să creadă că-i un meteor, nu alta. Domnule Brook, să știi, am să ți-l joc eu pe mocofanul ăla, iar dumneata ai să te culci cu nevas-tă-sa. Vîno deseară devreme. Ford e un mișel, și eu am să-i sporesc faima. Dumneata, domnule Brook, îl vei cunoaște curînd drept ceea ce este, un derbedeu și un încornorat... Vîno deseară devreme.

(Iese.)

FORD: Ce blestemat de epicurian⁵² nemernic! Inima mea e gata să crape de nerăbdare!... Cine spune că asta-igelozie nesăbuită? Nevastă-mea a trimis după el, ora e hotărîtă, țîrgul încheiat. Cui i-ar fi trecut prin cap una ca asta?-. Doamne, ce pacoste * să ai o soție necredincioasă! Patul meu va fi mînjit, lăzile mele cu bani golite, cinstea mea sfîrtecată ca o zdreanță. Și după aceste groaznice jigniri, mi-e dat să mai ascult și poreclele cele mai cumplite aruncate chiar de cel care mă nenorocește!... Și ce mai ocări!... Și ce mai porecle!... Maimona, ar mai merge; Lucifer, merge; Barbason⁵³, merge; și totuși sînt nume de draci, numele unor duhuri necurate; încornorat și nefericit de îmbrobodit, nici Dracul cît e do drac nu poartă asemenea nume. Page e un măgar, un măgar încrezător; el se încrede în nevas-tă-sa, nu o gelos! Eu mai degrabă aș lăsa untul în păstrarea unui flamand⁵¹, brînză în mîna unuia din Țara Galilor ca părintele Hugh, plosca cu rachiu unui irlandez, și buiestrașul de curînd jugănit în scama unui hoț de cai, decît să-mi las nevasta în voia ei. Pentru că începe să urzească, să **plănuiască**, să tragă la sfori, iar cînd femeia și-a pus ceva în cap, își frînge mai degrabă gîtul decît să n-o facă. Mulțumesc lui

Dumnezeu că sînt gelos! Ora unsprezece, asta e ora! Voi lua toate măsurile,
490

III, ă]

voi prinde pe nevastă-mea, mă voi răzbuna pe Falstaff și îmi voi bate joc de Page. Voi strămuta mersul lucrurilor. Mai bine trei ceasuri mai devreme decît un minut prea tîrziu! Rușine, rușine, rușine! Încornorat, încornorat, încornorat!

(Iese.)

SCENA 3

Un câmp Ungă Wwăsqr. Intră Caius și Rugby.

CAIUS: **Jack Rugby!**

RUGBY: **Sir!**

CAIUS: Chit iest ora?

RUGBY: Sir, e trecut de vremea cînd sir Hugh a făgăduit că vine să ne întîhiească.

CAIUS: Ma paroli, el și-a salvat suflet dacă nu venit aici. El rugat mult în Pibliâ de la el și pentru asta nu venit. Ma paroli, Rugby, el dacă venea este deja mort.

RUGBY: E-nțelept, dacă n-a venit. A știut că, dacă vine, înălțimea ta îl omoară.

CAIUS: Ma paroli, un scrumbya nu-i atît de mort cum va fi la el cînd am să-l omorr. Ia spada, Jack, am să arrat la tine cum am să-l omorr!

RUGBY: Vai de păcatele mele, sir. Nu mă pricep la sabia.

CAIUS: Asta mojicii! Trage sabia!

RUGBY: Oprește, stăpîne. Vin oameni.

(Intră hangiul, Shaloto, Slender și Page.)

HANGIUL: Dumnezeu să te miluiască, vajnicul meu doctor!

SHALLOW: Dumnezeu să te păzească de rău, domnul doctor Caius!

PAGE: Cu bine, bunule dom' doctor!

SLENDER: Vă doresc ziua bună, domnule!

CAIUS: Pentru de ce venit voi toț, unul, doi, trei, patru?

HANGIUL: Ca să te vedem luptînd, ca să te vedem împungînd, ca să te vedem fandînd. Aici pe loc, colea cu foc! Ca să te vedem făcînd punte, stocate și reverse, distante și montante⁵⁵! Ai mierlit-o, etiopianul meu⁵⁶, ai mierlit-o, franțozul meu? Ha, vajnicule! Ce spui, Esculapule⁵⁷? Galenule⁵⁸? Inimă vitează din măduvă de soc, ce spui? Ai mierlit-o, vajnicul cu nădragii uzi, ai mierlit-o, hai?

4?!

£11, ai

CAIUS: Ma paroli, ieste la el cel **mai** laș **poppa** de pe lumea. La el nu are îndrazneall se arate fața la himin.

HANGIUL: Ești împăratul Pișorcă din cetatea Castaliei! Hector⁵⁹ al Greciei, copilule dragă.

CAIUS: Ve rrog se-mi fii mărturii că la mine așteptat pe dynsul șase sau sept, doi-trei ceas, și iei nu venit.

SHALLOW: Asta arată că-i un om cu scaun la cap, domnule doctor. Dînsul—tămăduitor al sufletelor, dumneata —tămăduitor al trupurilor, dacă v-ați bate ați săvîrși o faptă potrivnică rosturilor voastre. Nu vorbesc cu dreptate, **jupîn** Page?

PAGE: Domnule Shallow, dumneata însuși ai fost un mare luptător cu spada, deși acum ești om al păcii.

SHALLOW: La naiba, jupîne Page, deși acuma-s om bătrîn și om al păcii, cînd văd o sabia trasă din teacă simt că mă furnică prin deget, gata să fac o nefăcută. Om fi noi judecători și doctori și slujitori ai altarului, jupîne Page, dar mai avem în noi ceva din focul tinereții. Oameni sîntem, jupîne Page!

PAGE: Adevărat, domnule Shallow!

SHALLOW: Asta o să se vadă. Domnule doctor Caius, am venit să te iau acasă. Sînt un judecător de pace în toată legea, dumneata te-ai dovedit a fi un doctor înțelept, și sir Hugh un slujitor al altarului cu scaun la cap și eu răbdare. Trebuie să vii cu mine, domnule doctor!

HANGIUL: Iertare, cinstite judecător și oaspe⁸⁰! (Lui Caius:) Un cuvînt, numai, musiu pișăcios.

CAIUS: Pissacios? Ce vrut să spui?

HANGIUL: Pișăcios în limba noastră englezească înseamnă bărbăție, vajnice Domn.

CAIUS: Ma parole⁶¹, atunci eu avut tot atyta pissacios ca oricare englez. Ciîne de poppă, tycaloz și calic. Am să tai urechi la el!

HANGIUL: Are să-ți tragă o chelfăneală și-o papară, să te sature, vajnicule!

CAIUS: Chelfăneală și paparr? Ce vrut să spui?

HANGIUL: Asta înseamnă că are de gînd să-ți ceara iertare.

CAIUS: Ma paroli, atunci voi avea tot grija ca se primesc de la el un chelfăneal și-un paparr.

HANGIUL: îl fac eu să-ți ardă una, că de nu, i-o ard eu lui.

CAIUS: Ve mulțumesc pentru acest jantiless!

HANGIUL: Sînt gata și la mai multe, năzdrăvanule! Dar mai întîi, cinstite oaspe și jupîne Page, și de asemenea, dumneata eavak-ros Slender (*aparte către ei*), hiați-o prin oraș către Frogmore⁶².

PAGE: Sir Hugh e acolo, nu-i așa?

[Ii, 3]

HANGIUL: Acolo e. Vedeți în ce toane se află. Eu am să-l aduc pe doctor ocolind peste câmp. Am zis bine? SHALLOW: Ai zis bine! PAGE, SHALLOW și SLENDER: Adieu, bunule domn doctor!

(Page, Shallow și Slender ies.)

CAIUS: Ma paroli, am să-lucid pe poppâ. Pentru că el pus la Anne Page vorbe bun pentru un maimuțoiul.

HANGIUL: Ucide-l cât vrei, dar mai întâi bagă-ți în teacă nerăbdarea și răcorește-ți **mlnia** cu apă rece. Vino cu mine, peste câmp, la Frogmore; te duc drept la domnișoara Anne Page, la o **fermă** unde se face petrecere. Și acolo poți să-i faci curte în voie. Nu-ți dau eu ghes cum'trebuie, spune? Am zis bine?

CAIUS: Ma paroli, ve mulțumesc pentru acest jantiless. Ma paroli, ve iubesc! Și am se ve trimit multe clientela bun, conții, cavalerii, lorzii, adevărați gentlemeni, pacient de la mine.

HANGIUL: Pentru asta voi fi împotriva ta în chestia cu mina domnișoarei Anne Page. Am zis bine?

CAIUS: Ma paroli, asta bun, ai zis bine!

HANGIUL: Atunci s-o luăm din loc!

CAIUS: Haide după mine, Jack Rugby!

(Ies.)

ACTUL Iii

SCENA 1

Un câmp Ungă Frogmore.

Intră sir Eagh Evans și Simple.

EVANS: Rogu-te, bunule slujitor **al tomnului** Slender și prietene Simple, ca să-ți »e pe **nume**, în ce **parte te-ai** uitat după tom-nul Caius, care-și spune, **mă** rog, toctor în medițină?

SIMPLE: Ce să spun, domnule, m-am uitat spre cartierul de Jos, spre cartierul parcului, spre vechiul cartier al Windsorului, în toate părțile, numai spre oraș nu.

EVANS: Aș tori, mă rog foarte îehemeiit, să te uiți și în partea aia.

SIMPLE: **Mă** voi **uita**, sir.

(Se retrage.)

EVANS: Dumnezeu să mă ierte cit sînt de plin de furie și cât de șovăit în sufletul meu, dar aș fi tare pucuros dacă m-ar fi tras pe sfoară. Ah, ce melancolii mă încearcă! Dar am să-i armie oala de noapte în **opraz** cînd s-o ivi prilejul nimerit. Toamne, iartă-ma!

(Cînta.)

Pe rîuri mici eu val spumat Privighetori ne-au tot chemat în pat de roze și ferbină în miresme de grădină, Pe rîuri mici cu val spumat⁶³... Toamne, Tumnezeule, grozav îmi vine să plîng! (Cîntă.)

Privighetori ne-au tot chemat... Ședeam pe mal la Pabilon

494

[HI, 1]

în miresme de **grădină**,

Pe rîuri mici cu **val** spumat.

SIMPLE: Iată-l colo și vine spre noi, **sir Hugh!**

EVANS: E bme-venit!

(Cîntă.)

Pe rîuri mici cu val spumat... Cerule, **apără-l** pe cel drept! Ce arme are cu **el?**

SIMPLE: N-are arme, sir! **Iată-l** și pe stăpînul meu, și pe domnul Shallow, și încă un domn, venind dinspre Frogmore peste barieră. EVANS: Rogu-te, dă-mi haina. Sau mai bine ține-o tu pe prai

(Intră Page, Shallow și Slender.)

SHALLOW: Ei, domnule părinte! Bună dimineața, bunule sir

Hugh. Ce minune îl poate îndepărta pe un jucător de plăcerea

zarurilor și pe un cărturar de cărțile lui? SLENDER (aparte): Ah, dulce Arme Page! PAGE: Dumnezeu să te aibă în pază, bunule sir Hugh! EVANS: Și să vă pinecuvînteze pe voi toți, tupă mare mila lui! SHALLOW: Cum adică și scriptura și costura?! Le studiezi pe

amîndouă, domnule părinte? PAGE: Și încă plin de tînerete, cu pieptar și nădragi scurți și înfo-

iați pe **o** astfel de zi de răceală și reumatisme. EVANS: Egzistă, mă rog, **motivări** și pricini pentru asta. PAGE:

Am venit la dumneata pentru o faptă **bună**, domnule

părinte.

EVANS: Foarte pine! Care faptă pună? PAGE: De colo vine un om de omenie care, pesemne, fiind jignit de cineva, se ia în răspăr cu propria **lui demnitate** și răbdare

cum n-ai mai văzut. SHALLOW: Am trăit optzeci de ani și mai mult, dar n-am auzit ca un om de rangul lui, cu demnitatea și învățătura lui, s-o la razna în așa hal, **uifându-și** de respectul pe care si-l datorează. EVANS; **Cine-i** acela, mă rog? PAGE: Cred că-l cunoașteți; domnul doctor Caius, vestitul medic francez!

- A ANS: Pe voia lui Dumnezeu și pe pătimirile **lui** că o spun din toată inima: tot atîta plăcere mi-ar face dacă **mi-ai** forbi de un blid de zeamă lungă.

495

M

[Iii, 1]

PAGE: Cum așa?

EVANS: N-are nici o știință despre Tlibbograt.es și Galen⁶⁴; și, afară de asta, e un nemernic fricos cum n-a văzut pămîntul,

PAGE: Vă încredințez, ăsta-i omul care nu se lasă pînă nu se încaieră eu el.

SLENDER (*aparte*): Ah, dulce Arme Page!

SHALLOW: Așa se pare, după armele pe care le poartă. Țineți-i la distanță unu! de altul, uite că vine doctorul Caius!

(*Intră Hangiul, Caius și Iivgby.*)

PAGE: Nu, dragă domniile părinte, lasă-ți sabia în teacă!

SHALLOW: La fel și dumneata, dragă domnule doctor!

HANGIUL: Luați-le armele și lăsați-i să se-mpungă eu vorbele. Mădularele să le rămînă întregi, să ciopîrțească doar biata noastră limbă englezească.

CAIUS (*aparte lui Evans*): Te rog lasă la mine să vorbesc un cuvîn-tul eu urechea de la dumneata. Pentru de ce nu vrut să intyl-nești cu mine?

EVANS (*aparte lui Caius*): Rogu-te, răbdare! Ai să afli la timpul potrif it!

CAIUS: Ma paroli, sînteți un lașul, un cîine-javra și un maimuțoiul!

EPANS (*aparte lui Caius*): Rogu-te, să nu ne facem de patjocura și de rîsul lumii. Vreau să fim prieteni și, într-un fol sau altul, am să-ți tau satisfacțiune. (*Cu voce tare:*) Am să-ți răstorn oala tumitale de noapte în scăfîrlia tumitale de terbedeu, fiindcă ai lipsit te la întîlnirea și te la locul stabilit.

CAIUS: Diable! Rugby! Hangiule de „Jarretiere"! Spuneți, nu așteptat eu să omorr la el? Nu așteptat eu la locul unde fost stabilit?

EVANS: Pe sufletul meu de creștin, uită-te tumneata, aci nc-a fost locul stabilit! Să spună hangiul de la „Jartiera"!

HANGIUL: Pace zic vouă, Gallia și Țara Galilor, francez și galei tămăduitor de suflete și tămăduitor de trupuri!

CAIUS: Oh, acesta iest foarte bun; ecellant!

HANGIUL: Pace vă zic! Ascultați-l pe hangiul de la „Jartiera". Fac eu politică? Sînt eu un șoltic, sînt eu un Maehiavel⁸⁵? Aș, de unde! L-aș putea eu pierde pe doctorul meu? Nu! El îmi dă leacurile de-nghițit și cele de ieșit. L-aș putea eu pierde pe părintelui, cinstitul meu pastor, pe sir Hugh? Ku! El îmi dofto* rește sufletul cu verbe și contraverbe. Dă mîna, învățat al pămîntului! Așa! Dă mîna, înțelept al cerului! Așa! Prunci ai șireteniei, v-am dus cu preșul pe ainîndoi! Y-am îndreptat

496

[III, 2]

spre locuri greșite. Inimile vă sînt viteze, pielea vă este-ntreagă, si uh viu de Spania, fiert, să fie sfișitul acestei isprăvi! Haideți, puneți-vă săbiile zălog. După mine, flăcăi ai păcii, după mine, după mine, după mine!

^

SHALLOW: Pe cinstea mea, hangiul ăsta e nebun. ^{L^{tu}P^a ei}. dom-nilor, după el!

SLENDER (*aparte*): Ah, dulce Anne Page!

(*Shalloto, Sletder, Page și Hangiul ies.*)

CAIUS: Aha, oare țeleg bine? Ai făcut din noi niște pghoaste. * Așa? Așa? EVANS: Așa-i pine! A făcut din noi patjocura și rîsul lumii. Vreau

să fim prieteni. Și să ne muncim mintea, mă rog, cum să ne

răspunăm pe firtatul ăsta rîios, nerușinat și sforar, pe acest

hangiu de la „Jartiera". CAIUS: Ma paroli, din tot inima! Iii 'acut la mine prromission că

mc duce unde se află Anne Page. Ma paroli, el șelat la mine! EVANS: Pine, am să-i strobesc tărtăcuța. Urmează-mă, rogu-te! (*Ies.*)

SCENA 2

O stradă în Windsor,

Intră doamna Pwje și Robin.

DOAMNA PAGE: Nu, ține-o înainte, ștregarule. Ai fost obișnuit să umbli în călcîiele altora, dar acum tu ești călăuza. Ce-ți place mai mult, să-mi călăuzești mie ochii, sau să ochești călcîiele stăpînului tău?

ROBIX: Pe cinste vă spun, prefer să merg înaintea dumneavoastră ca un bărbat decît să mă țin ca un

chitimendrea după călcîiele lui.

DOAMNA PAGE: O, ești un băiat care se pricepe să măgulească. Văd eu bine să ai să ajungi un curtezan și jumătate.

(*Intră Ford.*)

FORD: Bine că vă întîlnesc, doamnă Page! Încotro mergeți?

DOAMNA PAGE: Îți spun drept, sir, mă duc s-o văd pe nevasta dunatale. E acasă?

FORD: Este! Și abia se mai ține pe picioare, cât e de plictisită și de singură. Dar prietenia ce vă leagă e atât de mare că dacă v-ar muri bărbații, voi două v-ați căsători împreună.

497

[III, 2]

DOAMNA PAGE: Bineînțeles, cu alți doi bărbați.

FORD: De unde l-ai luat pe drăgălașul ăsta de fluieră-vînt?

DOAMNA PAGE: Nu mai țin minte cum naiba îl cheamă pe cel care i l-a dat **lui** bărbatu-men. Spune, cum îi zice stăpînului tău, băietele?

ROBIN: Sir John Falstaff.

FORD: Sir John Falstaff!

DOAMNA PAGE: Ei, ei! Niciodată nu-i nimeresc numele. E o prietenie la toartă între el și bunul meu soț. Adevărat, nevasta dumitale e acasă?

FORD: Adevărat, acasă.

DOAMNA PAGE: Cu voia dumitale, domnule! Sînt bolnavă de dorul ei!

(*Ies doamna Page și Iiobin.*)

FORD: Oare Page are cap? Are ochi? Are un strop de minte? De bună seamă la dînsul toate astea dorm, nu se folosește de ele. Hei, și băiatul ăsta poate duce o scrisoare la douăzeci de mile cu aceeași ușurință cu care un tun bate la două sute de pași. Îi dă apă la moară nevastă-si. Îi stîmpește nebunia și o ajută să folosească toate prilejurile. Iar acum se duce la nevastă-mea și cu dînsa: pajul lui Falstaff. Orice om poate auzi furtuna care mugește în văzduh... Și cu dînsa: pajul lui Falstaff! Frumos complot! Planul e urzit. Și soțiile noastre, răzvrătite, își împart osînda. Bine! Am să-l surprind pe el, îmi voi chinui soția și voi smulge masca prefăcătoriei de pe obrazul fățarniceii doamne Page, iar pe bărbatul ei am să-l dau în vileag ca pe un Acteon⁶⁶ credul, care și-o face cu mîna lui, și pentru aceste isprăvi năstrușnice toți vecinii mă vor lăuda. (*Bate ceasul.*) Ceasul îmi dă de veste, și siguranța de a mă ști apărât mă îndeamnă să cercetez. Acolo îl voi afla pe Falstaff! Pentru isprava asta voi fi mai degrabă lăudat decît luat în rîs. Pentru că, așa cum este sigur că pămîntul nu se mișcă, sînt tot atât de sigur că Falstaff este la mine acasă. Mă duc.

(*Intri Page, Shallow, Slender, Hangiul, sir Ilugh Evans, Caius și Rugby.*)

SHALLOW, PAGE și CEILALȚI: Bine că vă întîlnim, domnule Ford! FORD: Pe cuvînt, frumoasă bandă. Am acasă mîneări bune și vă

rog să veniți cu **toții** la **prînz**. SHALLOW: Pe mine să mă ierți, jupîne Ford!

498

[Ui, 2]

SLENDER: Și pe mine să mă ierți, sir. Ne-am înțeles să luăm masa cu domnișoara Arme Page și n-aș vrea să nu mă țin de vorbă, de mi-ai da multul cu pămîntul!

SHALLOW: Ani pus *h* calo mai dinainte căsătoria între **Anne Page** și nepotul meu Slender, și astăzi vom primi răspunsul.

SLENDER: Nădărdjuiesc că ani bunăvoința dumitale, tătucă Page.

PAGE: O fii, dragă domnule Slender. Sînt cu totul de **partea** dumitale. Dar soția mea e **trup** și suflet pentru dumneata, domnule doctor.

CAIUS: Sigurr! Ma paroli! Și fata iubește la mine! Îngrijitorea al meu, Quickly, spus la mine de mult.

HANGIUL: Dar ce aveți de spus de tînărul domn Fenton? Umblă de parcă zboară., face versuri, **privirea** focoasă, vorba aleasă și răspîndește o mireasmă de grădină-nflorită. A lui e bucățica, a lui e, v-o spun. O are-n buzunar! A lui e!

PAGE: Cu învoirea mea, niciodată, vă asigur! Tînărul nu are avere; a trăit în compania descreieratului de prinț⁶⁷ și a lui Pains și vine dintr-o lume prea de sus. Știe prea multe. Din averea pe care o am n-are să pună el nici o cărămidă la edificiul fericirii lui. Dacă vrea s-o ia, s-o ia fără zestre. Bogăția de care dispun așteaptă consimțămîntul meu, și eonsimțămîntul meu bate-n partea asta.

FORD: Vă rog din inimă, măcar o parte din voi veniți să prînzîți la mine. Pe **lingă** o mîncare bună, veți avea și o distracție. Am să vă arăt o dihanie fără pereche. Domnule doctor, dumneata trebuie să mergi! Și dumneata, domnule Page! Și dumneata, sil¹ Hugh!

SHALLOW: Bine, mergeți sănătoși. Noi vom putea peți în toată voia acasă la jupîn Page.

(*Ies Shallow și Slender.*)

CAIUS: Du-te acasă, John Bugby! **Vin** și eu îndată. (*Iese Bugby.*)

HANGIUL: Adio, iubitorilor! Mă duc la cinstitul meu cavalier Falstaff să-i tragem împreună o balercă de vin de Canare.

(Iese Hangiul.)

FORD (*aparte*): Cred că mai întâi are să înghită la mine o dușcă zdravănă. Am să-l fac să și joace. Haideți, dragii mei, veniți? TOȚI; Mergem cu dumneata să vedem dihania.

(Ies.)

499 32*

[III. 3]

SCENA 3

O cameră în casa lui Ford.

Intră doamna Ford și doamna Page.

DOAMNA FORD: Hei, **John!** Hei, **Robert!** DOAMNA PAGE: Repede, repede! Coșul eu rufele este aici? DOAMNA

FORD: Te asigur! Hei, **Robin**, nu auzi? (*Intră servitorii cu un coș mare.*)

DOAMNA PAGE: Hai, hai, hai!

DOAMNA FORD: Aici, așezați-l jos.

DOAMNA PAGE: Spune-le oamenilor tăi ce au de făcut. Trebuie să ne zorim!

DOAMNA FORD: Prin urmare, John și Robert, după cum v-am mai spus, așteptați aici aproape, în cămară; când vă strig, veniți ca din pușcă și ridicați coșul ăsta pe umeri; după asta o luați la trap, în mare grabă, și-l duceți la spălătoresele din lunca Datchet, și acolo îl deșertați în șanțul mocirlos, aproape de malul Tamisei.

DOAMNA PAGE: Așa veți face, nu?

DOAMNA FORD: Le-am spus-o de nenumărate ori. Știu ce au de făcut. Acum plecați și veniți îndată ce vă chem.

(*Servitorii ies.*)

DOAMNA PAGE: Iată că vine drăguțul de Robin. (*Intră Robin.*)

DOAMNA FORD: Ei, puiule de uliu, ce noutăți aduci cu tine?

ROBIN: Stăpînul meu, sir John, e la ușa din dos și ar dori să-i țineți de urît.

DOAMNA PAGE: Spune, păpușelule mic, ne-ai fost credincios?

ROBIN: Da, vă jur. Stăpînul meu nu știe că dumneavoastră sînteți aici și m-a amenințat că mă trimite la preumblare pentru totdeauna dacă vă spun ceva despre treaba asta. Se jură că mă dă afară.

DOAMNA PAGE: Ești un băiat bun. Și discreția ta are să-ți fie croitorul care te va înzestra cu un pieptăras nou și cu un **rînd** de nădragi. Mă duc să mă ascund.

DOAMNA FORD: Întocmai. Acum fugi și spune-i stăpînului tău că sînt singură. (*Iese Robin.*) Doamnă Page, adu-ți aminte rolul.

DOAMNA PAGE: Grijă mea! Dacă nu-i joc bine, să mă fluieri!

(Iese.)

500

HO, 3]

DOAMNA FORD: Să-i dăm drumul! Ne-om purta noi cum se cuvine eu jilăveala asta nesănătoasă. Să băgăm la murătoare acest dovleac umflat. Să-l învățăm să deosebească porumbițele de gaițe.

(*Intră Falsiaff.*)

FALSTAFF: Te-am ajuns oare, cereasca mea podoabă? O, de-acum pot să mor, destul am trăit! Sînt în culmea gloriei. O, binecu-vîntată clipă!

DOAMNA FORD: Ah, dulcele meu sir John!

FALSTAFF: Doamnă Ford, nu mă pricep să-ți înșir cîte-n lună și-n stele, doamnă Ford. Dar îți mărturisesc o dorință vinovată: aș vrea ca soțul tău să fie mort. Și sînt gata să spun asta înaintea lordului lorzilor: te-aș face doamna mea!

DOAMNA FORD: Eu, doamna înălțimii tale? Pentru numele lui Dumnezeu, sir John, aș fi o nepricopsită de doamnă.

FALSTAFF: Să-mi arate Curtea Franței o altă femeie pe măsura dumitale. Diamantele ar păli în fața ochilor tăi. Sprîncenele arcuite s-ar potrivi pieptănăturii în formă de corabie, pălăriei cu vâl — cum se poartă — sau oricărei alte pieptănături de modă venețiană⁶⁸.

DOAMNA FORD: Și-o basma simplă e bună, sir John. Cu nimic nu s-ar potrivi mai bine sprîncenele mele.

FALSTAFF: Pe Dumnezeu din cer, ești nedreaptă cu tine însăși dacă vorbești așa. Ai fi o desăvîrșită femeie de curte și felul cum atingi pămîntul cu piciorul ar da o frumusețe negrăită mersului tău cînd ai pune roată-mprejur o rochie de crinolină. Ce-ar mai ieși din dumneata dacă norocul nu ți-ar fi tot **afîț** de dușman, pe cît îți este natura de prietenă? Haide, așa ceva nu se poate ascunde!

DOAMNA FORD: Crede-mă, astea nu mi s-ar potrivi. FALSTAFF: Ce m-a făcut să te iubesc? De-ar fi numai afîta, și e destul să te convingi că în ființa ta este ceva suprafiresc. Haide, eu nu pot să mint și să înșir la verzi și uscate, cum fac bobocii ăia ciripitori care se fandosesc ca femeile și duhnesc a parfumuri cale de o poștă. Așa ceva nu pot, dar te iubesc, numai pe tine te iubesc și meriți să fii iubită,

DOAMNA FORD: Să nu mă păcăliți, sir. Mi-e teamă că o iubiți pe doamna Page.

FALSTAFF: Aș! Ar fi ca și cum ai spune că-mi place să mă preum-blă prin fața pușcăriei datornicilor, care mi-e

tot atît de nesuferită ca duhoarea unui cuptor de var.

DOAMNA FORD: Cît vă iubesc și eu! Într-o bună zi aveți să aflați.

501

[Hi, 3]

FALSTAFF: Pustrează-ți simțămintele neschimbate. Voi fi vrednic de ele.

DOAMNA FORD: A'u, trebuie să-ți spun că le meriți de pe acum. Altfel n-aș putea să nutresc aceste simțăminte.

EOBIN (*dinăuntru*): Doamnă Ford, doamnă Ford! Aici la ușă se află doamna Page; e toată apă, a venit într-un suflet să vorbească cu dumneavoastră.

FALSTAFF: Pe mine nu trebuie să mă vadă. Am să mă ascund colo, îndărătul draperiei.

DOAMNA FORD: Te rog ascunde-te. E o femeie tare limbută. (*Falstaff se ascunde. Intră doamna Page și Robin.*) Ei, ce s-a întîmplat? Ce este?

DOAMNA PAGE: Ah, doamnă Ford, ce-ai făcut? Ești dezonorată, ruinată, pierdută pe veci.

DOAMNA FORD: Dar ce s-a întîmplat, buna mea doamnă Page?

DOAMNA PAGE: Ah, Dumnezeu! Să ai un soț atît de cumsecade și să-i dai prilej de bănuială!

DOAMNA FORD: Ce prilej de bănuială?

DOAMNA PAGE: Ce prilej de bănuială?... Să-ți fie rușine! Cum m-am putut înșela în privința dumitale?!

DOAMNA FORD: De ce, pentru Dumnezeu? Ce s-a întîmplat?

DOAMNA PAGE:]^u pricepi, femeie, că soțul dumitale vine spre casă, cu toți oamenii legii din Windsor după el, ca să-l caute de unul care s-ar afla aici, cu voia dumitale, pentru a trage foloase în lipsa lui? Ești pierdută!

DOAMNA FORD: Nădăjduiesc să nu fie adevărat.

DOAMNA PAGE: Să dea Domnul să nu fie și să n-ai un bărbat ascuns în casă. Dar ceea ce este sigur e că soțul dumitale, cu tot Windsorul după dînsul, vine să-l caute aici. M-am repezit înainte să-ți spun. Dacă te știi nevinovată, mă bucur din inimă. Dar dacă ai vreun prieten aici, ajută-l să plece. Nu te pierde cu firea. Apără-ți reputația, iar de nu, ia-ți rămas bun pentru totdeauna de la tihnă.

DOAMNA FORD: Ce să mă fac? Se află aici, într-adevăr, un gentilom, scumpa mea prietenă. Și nu mă tem atît de rușinea ce mă paște, cît de primejdia ce-l amenință pe el. Aș da bucuroasă o mie de livre să-l știu afară din casă.

DOAMNA PAGE: Rușine să-ți fie! N-o tot ține mațu-gaia cu „aș da bucuroasă” și „aș da bucuroasă”. Bărbatul tău e la doi pași de-aici. Gîndește-te cum să-l scapi. În casă nu-i chip să-l ascunzi. Cum m-am putut înșela cu tine, Dumnezeu! A, vād aici un coș. Dacă ar fi de statură potrivită ar putea încăpea înăuntru. Arunci peste el niște rufe murdare pe care zici că le trimiți la

502

un, 3]

muiat, și gata; sau, cum e vremea spălatului, îl trimiți cu cei doi oameni ai tăi în lunca Datchet.

DOAMNA FORD: E prea dolofan ca să încăpă acolo. Ce să mă fac? (*Falstaff intră din nou.*)

FALSTAFF: Lasă-mă să vād, lasă-mă să vād, o, lasă-mă să vād.

Voi încăpea, voi încăpea! Ascultă sfatul prietenei dumitale.

Voi încăpea. DOAMNA PAGE: Cum, dumneata ești, sir John Falstaff? Atîta

valorează scrisorile dumitale, cavalerie? FALSTAFF: Te iubesc, dar ajuta-mă să ies de-aici. Lasă-mă să mă vîr coala. Niciodată n-am să...

(*Se bagă în coș; femeile îl acoperă cu rufe murdare.*)

DOAMNA PAGE: Ajiită-ne, băiete, să-l acoperim pe stăpînul tău! Chcamă-ți oamenii, doamnă Ford. Așa, ipocritule cavaler! (*Robi II iese.*)

DOAMNA FORD: Hei, John! Eobert! John! (*Servitorii intră din nou.*) Luați rufele astea, unde vă este prăjina? Ia uite-te, umblă de parc-ar fi împiedicați! Duceți-le la spălătoreasă, colo în lunca Datchet! Eepede, haideți!

(*Intră Ford, Page, Caius și sir Hugh Evans.*)

FORD: Poftiți, domnilor, intrați! Dacă bănuielile mele sînt fără temei, ei bine, rîdeți de mine! O merit! Ei, voi de coio, ce moșmondiți? Unde duceți coșul?

SERVITORII: La spălătoreasă, vezi bine.

DOAMNA FORD: Ce treabă ai să știi unde duc ei coșul? Ai început să te legi și de spălatul rufelor?

FORD: Spălatulrufelor! Aș vrea să mă spāl și eu de numele de l;;p încornorat! încornorat, încornorat, încornorat! Da, încornorat! Vă asigur! (*Ies servitorii cu coșul.*) Domnilor, am visat ceva azi-noapte. Am să vă arăt îndată ce-am visat. Iată, astea sînt cheile casei mele. Urca și-vă în odăile de sus; căutați, scotociți, dați în vileag! Mă prind pe ce vreți că vom scoate vulpea din vizuină. Dar mai întîi să-i închid calea. (*încuie ușa.*) Așa, acum să dăm drumul la copoi!

PAGE: Dragă domnule Ford, te rog să te liniștești. Îți faci singur răul cel mai mare.

FORD: Adevărat, domnule Page. Să urcăm, domnilor! Să vedeți ce-o să mai rîdeți. Veniți după mine, domnilor!

(*Ies.*) ^vf.. ■->,■,-,■'-, ' ■.....*p.

[III, 3]

EVANS: Asta-i, **mă** rog, tare ciutată trázneală și **gelozeală!** CAIUS: Ma paroli, asta nu este moda la **francezz!** La **franceza** oamenii nu știe ce fost gelozii!

PAGE: Ba nu, urmați-!, domnilor, să vedem unde duce scotoceala lui!

(Ies Page, Evans și Calus.)

DOAMNA PAGE: Nu-i așa că am prins doi iepuri deodată?

DOAMNA FORD: Nu știu de ce să mă bucur mai întâi: de renghiul jucat bărbatului meu, sau de păcăleala pe care i-am tras-o lui sir John?

DOAMNA PAGE: Ce spaimă o mai fi fost pe el când a-ntrcbat bărbatul tău ce se află în coș!

DOAMNA FORD: Tare mi-e teamă, spun **drept**, că după cele trase și pățite o spălătură e tocmai ce-i trebuie. Așa că băgarea asta la apă are să-i facă bine.

DOAMNA PAGE: Naiba să-l ia, derbedeu nelegiuit! Cine-o face ca el, ca el să pată!

DOAMNA FORD: Mi se pare că bărbatu-meu are o bănuială, anume **că Fabtaff** s-ar afla aici; pentru că niciodată nu l-am văzut atât de brutal în gelozia lui.

DOAMNA PAGE: Am să aflu cu un mijloc să lămuresc treaba asta, iar lui Falstaff trebuie să-i mai jucăm niște feste. Boala stricăciunii nu poate fi lecuită cu un singur îiap.

DOAMNA FORD: Dacă i-am trimite-o iar pe nebuna aia de bașol-dină, ^ pe madam Quickly, să ne scuze pentru băgarea la apă' de azi și să-i dea nădejdi noi ca să-i mai coacem una?

DOAMNA PAGE: Așa facem. Să-i dăm întâlnire pe mîine dimineață la ceasurile opt, ca să-l despăgubim.

(Intră din nou Ford, Page, Caius și sir Hugh Etanș.)

FORD: Nu izbutesc să dau de el. Poate că derbedeul s-a lăudat

cu isprăvuri cărora im le poate da de capăt. DOAMNA PAGE *(încet către doamna Foni)*: Ai auzit? DOAMNA

FORD: Frumos te mai porți cu mine, domnule Ford,

așa-i?

FORD: E drept, așa este. DOAMNA FORD: Dumnezeu să-ți îndrepte judecata, om fără minte

ce ești! FORD: Amin!

DOAMNA PAGE: îți faci singur răul cel mai mare, jupîne Ford! FORD: Da, da, mi-e dat să pătimesc.

[III, 4]

EVANS: Tacă s-o afla cinefa în casă, în odăi, în **lăzi** și dulape, Tum-nezeu să-mi ierte mie păcatele la ceasul judecății!

CAIUS: Ma paroli, nici eu nu găsșit. Acolo nu este nici un oameni.

PAGE: Of, of, domnule Ford! Nu-ți crapă obrazul de rușine? **Ce** duh necurat, ce **drac** împelițat ți-a băgat în cap acest gînd? N-as vrea să am o atare țicneală, pentru toate comorile castelului din **Windsor**.

FORD: E vina mea, domnule Page. Sufăr de această boală.

EVANS: Suferi, mă rog, pentru că **nu** ai cugetațiunea curată. Soția **tumitale** e o soție așa de cinstită cum mi-aș tori tacă ar fi să **aleg** din cinci mii de femei, ba chiar și din cinci sute.

CAIUS: Pe lege al meu, parroll, văd că ieste un femeie cinstit!

FORD: Ei bine, v-am făgăduit o masă bună. Pofțiți, pofțiți, să trecem în grădină. Vă rog să mă iertați. Am să vă spun mai **tîrziu** de ce **am** făcut asta. Hai, nevastă! Haide, doamnă Page! Vă rog iertați-mă, vă rog din suflet iertați-mă!

PAGE: Haideți, domnilor, să intrăm. Dar, pe legea mea, o s-avem do ce face haz. Pentru mîine **vă** poftesc să luați prînzul la mine. Pe urmă vom merge împreună să **vănăm**, păsări. Am un **șoim** minunat pentru vînătoarea la pădure. **Sîntem** înțeleși?

FORD: Cum dorești așa voi face.

EVANS: Dacă se află unul, mă rog, al toilea din bandă foi fi eu.

CAIUS: Dacă este una sau doi eu voi face pe a trreiă.

FORD: Te rog, să mergem, domnule Page!

EVANS: Acum, rogu-te, fă-ți mîine amintire de terbedeul ăla de păduchios care este hangiul meu.

CAIUS: Ieste drrept! Ma parol], din tot inima mea!

EVANS: Un terbedeu păduchios, cu patjocura și cu zeflemeaua lui!

(Ies.)

SCENA 4

O cameră în casa lui Page. Intră Fenton și Anne Page.

FENTON:

ANNE: FENTON:

Pe tatăl tău chip nu e să-l eîștig; Să stărui, scumpa mea, ar fi-n zadar. Atunci ce-i de făcut?

Să îndrăznești;

Să fii tu însăți, să-i arăți ce vrei. îmi bagă vină că sînt om de neam, C-am șubrezit averea părintească

tm, 4]

Pe care din avutu-i vreau s-o vindec. Și din trecut mi-a mai găsit ponoase, Chiolhanuri eu prieteni deșucheai; El spune că iubirea mea țintește Na chipul tău cel drag, ci moștenirea.

AKNE: Dar de-i așa?

FENTON: **îmi** este martor cerul!

E drept că zestrea in-a atras atunci, La început, dar, scumpa mea, mă crede, în tine-aflai comori neasemuite, Tu mi ești acum al inimii tezaur Și năzuința mea pe lume una-i; Făptura ta!

ANN1: Drăguțule domn Fenton,

încearcă totuși să-l câștigi pe tata Cu stăruință, iar de nu se poate Cu nici -un fel de rugăminți, ei bine, Ascultă-mă ce-ți spun...

(Vorbesc între ei la o parte.)

(Intră Shallow, Slender și doamna Quickly.)

SHALLOW: Nu-i lăsa să mai vorbească împreună, doamnă Quickly! Ruda mea va spune ce are de spus pentru sine însăși.

SLENDER: într-un fel sau altul are să se aleagă! Drace, nu trebuie decât să-mi încerc norocul!

SHALLOW: **Nu-ți** fie teamă de ca!

SLENDER: Nu, nu că mi-e teamă de ea, de asta nu port grijă, doar atât, că mi-e frică.

DOAMNA QUICKLY: Ascultă-mă, domnul Slender ar avea cu dumneata o vorbuliță.

ANNE: îndată vin!

(Lui Fenton:)

Alesul **tatei, iată-l!**

Metehne rușinoase și urite Se-mbracă în veșmîntul alb al cinstei Cînd iei dobînzi pe an trei sute livre!

DOAMNA QUICKLY: Și ce mai face bunul domn Fenton? O vorbuliță, te rog! SHALLOW: Uite-o că vine.

Vorbește-i, nepoate. Hei, băiete, gîndește-te că ai avut un tată.

SLENDER: Am avut un tată, domnișoară Anne! Unchiu-miu ar putea să povestească niște pozne de-ale lui nostime de tot. Te rog, unchiule, povestește-i domnișoarei Anne gluma aia

506

[III, 4]

cînd tata a furat dintr-un coteț două gîște, haide, unchiule dragă!...

SHALLOW: Domnișoară Anne, nepotul meu te iubește.

SLENDER: Da, asta așa-i. Atît **cit** aş iubi pe oricare femeie din Gloucesterhirc.

SHALLOW: Te va ține ca pe o doamnă din lumea mare.

SLENDER: Da, așa voi face, pentru că așa se cuvine după **rangul** meu de cavalier.

SHALLOW: Are să-ți lege pentru cînd vei fi văduvă un venit de o sută cincizeci de galbeni.

ANNE: Bunule domn Shallow, lăsați l pe **el** singur să-mi **facă** curte.

SHALLOW: Adevărat, îți **mulțumesc** pentru amabilitate. Îți mulțumesc pentru că ai dat niîngiere bătrînuțelor inele. Pe tine te vrea, nepoate; eu te las!

ANNE: **Ei**, domnule Slender?

SLENDER: Ei, bună domnișoară Anne?

ANNE: Care este dorința dmiitalo pînă la urmă? ^{tk}

SLENDER: Dorința mea cea **din** urmă? Asta-i o glumă bună, **n-anT**" ce zice! Nu mi-am făcut încă **testamentul**, slavă Domnului; nu-s o făptură chiar atît de bolnăvicioasă, fio lăudat cerul!

ANNE: Vreau să zic, domnule Slender, ce dorești de la mine?

SLENDER: Așa-i, că bine **zici!** Eu nu doresc decât puțin sau nimic de la dumneata. **Unchiul** meu și cu tatăl dumitale au zis că așa și pe dincolo. Dacă **mi-o** fi norocul așa, bine, dacă nu, sănătate și voie bună. Dînșii știu să-ți spună mai **bine** cum stau lucrurile. Poți să-l întreb pe tatăl dumitale. Iată-l că vine.

(Intră Page și doamna Page.)

Ei, dragă Slender! Fiica mea., iubește-l! Cum? Fenton e aici, și ce dorește? Sir, mă jignești cu vizitele-ți dese,

Ți-»m spus-o clar, sir, fata mea e dată! Nu, nu vă supărați, jupîne Page. Să-mi lași copila-n pace, scumpe domn!

Nu-i **pentru** dumneata.

Sir, îmi dați voie?

Nu, dragul meu domn Fenton! Haide, Shallow, Și **Slender**, fiul meu, poftiți în **casă!** Cînd **știi** ce **gînduri** am, domnule Fenton, Purtarea dumitale mă jignește.

(Ies Page, Shallow și Slender.)

PAGE:

FENTON: DOAMNA PAGE: PAGE: FENTON:

PAGE:

507

[III, 4]

DOAMNA QUICKLY FENTON:

ANNE: DOAMNA PAGE:
DOAMNA QUICKLY ANNE:
DOAMNA PAGE:
FENTON:

Yorboște-i doamnei Page.

O, bună doamnă,

Mi-c dragă **și-o** iubesc pe fiica voastră **Cu** cele mai curate simțăminte; Prin piedici, prin muștrări și mojiicii fi port iubirii steagul înainte, Nu mă predau. Vă cer bunăvoința! Mamă dragă, nu mă mărit cu nătîngul ăla. Nici nu mă gîndesc. Îți caut eu un bărbat mai bun.

: iVdicăteala pe jupînul meu, jupîn doctorul! Mai bine vie într-un fund de groapă, Și-arunce toți **în** mine napi porcești⁰⁹. Hai, nu-ți mai face-afîtea griji degeaba Din pricina lui Anne, domnule Fenton; Nici prietenă nu-ți sîE't, dar nici dușman; Am s-o descos, să văd de te iubește, Și voi decide cum va fi mai bine. Iar pîn-atunci, adio! Noi să mergem, Să nu sfîrnim a tatălui mînie. Adio, doamnă scumpă! Anne, adio!

(*Les doamna Page și Anne.*)

DOAMNA QUICKLY: Ei, asta-i isprava mea! „**Cum** —le-am spus — do^ir nu vreți să vă aruncați copila **în** brațele unui găgăuță ori a unui doctor⁷⁰, uitați-vă mai bine la domnul Fenton!" Asta-i isprava mea!

FENTON: Îți mulțumesc! Și rogu-te Ia noapte

Să-i dai acest inel iubitei Anne. Și iată... pentru truda **dumitale**.

DOAMNA QUICKLY: Ei, acum corul să-ți trimită norocul cel bun! (*Iese Fenton.*) Are o inimă de aur. O femeie ar trece prin foc și prin apă pentru o astfel de inimă de aur. Totuși, aș vrea ca stăpînul meu să fie cel care s-o ia pe domnișoara Anne. Sau aș vrea s-o ia domnul Slender. Sau, de fapt, aș vrea ca domnișorul Fenton s-o ia. Am sa fac tot ce-mi stă-n putință pentru toți trei. Doar așa am fîgăduiut, și vorba-i vorbă! Dar mai ales pentru domnișorul Fenton. Bun, și acum trebuie să mă duc cu altă treabă la sir John Falstaff, din partea celor două doamne ale mele. Ce vită-ncălțată mai sînt că-mi pierd vremea cu ni-micuri !

(*Iese.*)

503

[III, 5]

SCENA 5

O cameră la „Hanul Jartierei”. Intră Falstaff și Bardolph.

FALSTAFF: Ascultă, Bardolph!

BARDOLPH: Porunciți, sir!

FALSTAFF: Du-te și adu-mi o litră de vin tare; pune și o felie de pîine prăjită. (*Bardolph iese.*) Am trăit oare ca **să** mă văd cărat într-un coș, ca gunoaietele de la măcelărie, și aruncat în Tamisa? Ei, bine, dacă mi se mai joacă o astfel de festă, îmi dau creierii să-i prăjească în unt⁷¹ și să-i dăruiască de Anul Nou unui dine flămînd.

Nemernicii, m-au aruncat în rîu cu inima ușoară cum ai îneca niște pui de cătea fîtați cincisprezece o dată, care n-au făcut încă **ochi**. După cît sînt do trupeș vă puteți da seama că n-a fost greu să mă duc drept la fund. De-ar fi fost fundul în iad, tocmai acolo ajungeam. Dacă malul nu era să fie înclinat și apa scăzută, m-aș fi înecat. Uf, mi-e greață de o asemenea moarte! Apa îl umflă pe om. Și ce comedie dacă mă mai și umflam! Aș fi fost o momîie cît un munte.

(*Bardolph se întoarce cu vinul.*)

BARDOLPH: A venit doamna Quickh', care dorește să vă **vorbească**.

FALSTAFF: **întîi** și-ntîi lasă-mă să torn nițel vin de Canare peste apa Tamisei. Mi-e burta atît de înghețată, de parcă aș fi înghițit mingi de zăpadă în chip de pilule pentru răcorit răruuții. Sp'u-ne-i să intre.

BARDOLPH: Intră, femeie!

(*Intră doamna Quickly.*)

DOAMNA QUICKLY: Cu voia **înălțimii** tale, cer iertare! li doresc

înălțimii tale dimineața bună! FALSTAFF: Ia de-aci cupele astea! Dă fuga și fierbe-mi o oală de

vin cumsecade. BARDOLPH: Cu ouă, **sir**?

FALSTAFF: Curat, fără doftoriceli. Nu vreau icre de găină în băutura mea. (*Bardolph iese.*) Ei, ce mai veste-poveste?

DOAMNA QUICKLY: Maică fjeecistă, am să-i spun ceva înălțimii talc din partea doamnei Ford.

FALSTAFF: Doamna Ford! Am intrat la apă ca o piatră de vad din pricina ci. Am făcut vad în apă. Și burta mi-e tot atît de plină de apă ca vadul unui rîu.

509

[III, 5]

DOAMNA QUICKLY: A'ai de păcatele melc! Drăguța de ea, n-are nici o vină. I-a luat la trei parale pe nătîngii ăia de oameni. Ei au fost de vină, și-au greșit ierecția.

FĂLSTAFF: Și eu mi-ani greșit-o pe a mea cînd m-am încrezut în fîgăduielile unei femei ncroade.

DOAMNA QUICKLY: Ah, gir, c atît de nenorocită, că de-ai vedea-o, sărăcuța, ți s-ar rupe inima. Soțul ei merge în dimineața asta la vînătoare de păsări. Vă roagă să mai veniți o dată la dînsa între ceasurile opt și nouă. Trebuie

să-i duc răspunsul cât mai degrabă; are să vă despăgubească pentru tot ce-ați pățimit, răspund eu de n-o fi cum trebuie!

FALSTAFF: Bine, am s-o vizitez. Spunc-i așa! Și poștească-o să se gfadească bine cât de gingaș e un bărbat. Pe bărbat să nu-l atingi nici cu o floare. Și numai pe urmă să-și dea părerea asupra meritelor mele.

DOAMNA QUICKLY: Amjsă-i spun.

FÂLSTAFF: Așa să faci. între nouă și zece spuneai?

DOAMNA QUICKLY: între opt și nouă, sir.

FÂLSTAFF: Bine, du-te. Ara să vin negreșit. (*Doamna Quickly iese.*) Mă mir că nu aud nimic de domnul Brook. Mi-a trimis vorbă să-l aștept. Banii lui îmi plac grozav. Dar iată-l că sosește.

(*Intră Ford.*)

FORD: Cerul să vă aibă-n pază, sir!

FALSTAFF: Ei bine, domnule Brook, vii să afli ce s-a petrecut între mine și nevasta lui Ford.

FORD: într-adevăr, asta-i treaba pentru care am venit, sir Jolm!

FALSTAFF: Domnule Brook, nu pot să-ți spun minciuni: mă aflam la dînsa acasă la ora pe care mi-o fixase.

FORD: Și cum a mers, sir?

FALSTAFF: Cum nu se poate mai anapoda.

FORD: Cum așa, sir? S-o fi răzgîndit.

FALSTAFF:][†]u, domnule Brook. Dar cornutul ăla caraghios de bărbat-su, zic, domnule Brook, înnebunit de gelozie, vine acasă tocmai în clipa înfîlnirii noastre, după cele dinții îmbrățișări, giugiuleli și jurăminte, cînd recitasem, ca să zic așa, prologul comediei noastre. Și după el raita o ceată de trași-îm-piuși, asmuțiți și înfierbîntați de țicneala lui, sau apucat să scoțoască prin casă ca să-l prindă pe amantul nevastă-si.

FORD: Cum? în timp ce erai acolo?

FALSTAFF: în timp ce eram acolo!

FORD: Si te-a căutat si nu te.-a aflat?

510

[III, 5]

FALSTAFF: Ascultă să vezi. O-nîmplaro fericită a făcut să vină o oarecare doamnă Page, care ne-a dat de știre de întoarcerea lui Ford. Și pentru că nevasta lui Ford își pierduse capul, tot ea a fost cu ideea să mă bage într-un coș cu rufe. FORD: Un coș cu rufe?

FALSTAFF: Pe Dumnezeu din cer! Au grămădit peste mine cămăși si schimburi murdare, călțuni de băgat în cizme, ciorapi nelăufi, șervete unuroase. Mi-au otrăvit răsufarea, domnule Brook, cu cel mai puturos amestec de mirosuri care va fi ocărit vreodată nările unui muritor. FORD: Și cît timp ai rămas acolo?

FALSTAFF: Ei bine, ai să vezi, domnule Brook, ce-am pățimit ca s-o îndemn pe această femeie la rău spre binele dumitale. Cum stăteam grămădit în coș, doi flăcăi de-ai lui Ford, argații lui, m-au cărat cu rufele murdare, cum le poruncise stăpîna, în lunca Datehet. Mă luaseră pe umeri si, tocmai cînd treceau pragul, l-au înfîlnit pe derbedeu gelos, stăpînul lor, care i-a-ntrebat o dată sau de două ori ce au în coș. Tremuram de [frică să nu-i dea-n gînd nebunului de derbedeu să scoțoască înăuntru. Dar soarta care a hotărît să ajungă încornorat⁷² i-a oprit mîna. Ei bine, el pornește mai departe în căutarea lui, eu mai departe cu rufele murdare. Dar ascultă cu luare-aminte cele ce urmează, domnule Brook. Dacă aș fi murit de trei ori, în trei feluri, și n-aș fi îndurat chinuri mai multe. Mai întîi spaima cumplită de a fi surprins de berbecul ăla cu clopot de gît, mîrî-tor și gelos; apoi osînda de a sta acolo ca o sabie de Bilbao⁷³, îndoit covrig, cu mînerul lîngă vîrf, cu călcîiele lîngă cap; și în cele din urmă chinul de a fi fost înfundat ca într-o căldare de fier rachiu, la un loc cu rufele urduroase care dospeau în propria lor unsoare. Gîndește-te la una ca asta, cînd e vorba de im om ca mine; gîndește-te că sînt gingaș la căldură ca untul. Cînd e vorba de un om ca mine într-o necontenită subțiere și topire. A fost o minune că nu m-au înăbușit. Iar în toiul acestei băi, pe jumătate fript și copt ca o mîncare olandeză⁷⁴, să fiu aruncat în Tamisa și, înfierbîntat cum eram, să încep să sfîrîi și să scot fum ca o potcoavă înroșită. Gîndește-te la una ca asta, să sfîrîi, gîndește-te, domnule Brook! FORD: Sir, îmi pare nespun de rău că ai îndurat atîtea din pricina mea. Și socot că nu ne mai rămîne nici o nădejde. Nu ai de gînd să mergi mai departe?

FALSTAFF: Nu mă cunoști, jupîne Brook. M-aș lăsa mai degrabă aruncat în gura unui vulcan încins, ^cum m-am lăsat aruncat în Tamisa, decît să renunț la dînsa. în dimineața asta soțul ei

511

[III, 5]

e dus la vânătoare de păsări. Mi-a dat o nouă înfîhiire. între opt și nouă. c ceasul liotărît, jupîne Brook.

FORD: Sînt ceasurile opt trecute, sir.

FALSTAFF: Adevărat? Atunci să mă duc la înfîlnire. Vino să mă vezi cînd ți-o fi placul și ai să ai vești despre izbînda mea. Iar concluzia care îmi va încorona opera este că dumneata te vei bucura de grațiile dînzei. Domnule Brook, va fi a dumitale! îi vei pune coarne lui Ford, domnule Brook!

(*iese.*)

FORD: Hm! E oare o nălucire, un vis? Mă aflu sub puterea somnului cumva? Domnule Ford, trezește-to, domnule Ford! Ai o spîrtură în cea mai frumoasă **haină** a dumitale, domnule Ford! Asta înseamnă să fii însurat! Asta înseamnă să ai rufe și un coș de rufe! Fie, voi striga în auzul lumii că sînt ceea ce sînt. Dar de data asta nu-

mi mai scapă, desfrînatul. E la mine acasă. Doar nu s-o vîrî el într-o pungă de cinci bani, nici în cutia de piper. Dai', ca să nu-l ajute cumva diavolul, care-i slujește de călăuză, am să caut unde nici nu-ți da prin mijite. Deși nu-mi pot schimba soarta, și trebuie să rămîn ceea ce n-aș dori să fiu, blînd ca mieluşelul n-ai să mă vezi! Dacă nenorocul face să port coarne, atunci adeverească-se proverbul: „să fii aprig și turbat ca o vită cornută”.

(*Iese.*)

ACTUL IV

SCENA 1

Pe stradă.

Intră doamna Page, doamna Quickly și Wittiam.

DOAMNA PAGE: Crezi c-o fi ajuns deja la domnul Ford? DOAMNA QUICKLY: De bună scamă c-a ajuns la vremea asta, dacă

nu, trebuie să pice dintr-o clipă într-alta. Dar adevărul e că-i

grozav de furios din pricină c-a fost aruncat în apă. Doamna

Ford dorește să veniți la dînsa neîntîrziat. DOAMNA PAGE: Voi fi la dînsa îndată. Vreau doar să-l duc la

școală pe tînărul ăsta al meu. Uite că-i vine profesorul; e zi de

vacanță, pe cît văd.

(*Iniră sir Hugh Evans.*)

DOAMNA PAGE: Ei bine, sir Hugh, nu e școală pe ziua de azi? EVANS: Nu iese. Tomnul Slender le-a dat trumul băieților să se

joace, mă rog.

DOAMNA QUICKLY: Fie inima lui binecuvîntată! DOAMNA PAGE: Sir Hugh, bărbatu-meu zice că fiul nostru nu

face nici o brînză la învățătură. Te rog, pune-i cîteva întrebări

din gramatică.

EVANS: Vino încoace, William. Capul sus! Vino! DOAMNA PAGE: Vino, băiete! Capul sus! Răspunde profesorului

tău, nu fi speriat.

EVANS: William, spune-mi, tragule, cîte numere au substantivele? WILLIAM: Două. DOAMNA QUICKLY:

Zău? Eu credeam că-s cu unul mai mult,

pentru că am auzit spunîndu-se „substantive fără soț”, adică

văduve, cum ar veni. EVANS: Astîmpără-te cu trîncănelile! Cum se spune „frumos”,

William? WILLIAM: *Pulcher.*

513

33 — Opere, voi. IV — Shakespeara.

[IV, 1]

DOAMNA QUICKLY: Dulgher i De bună seamă că sînt și lucruri mai

frumoaso decît dulgherii. EVANS: Ești o muiere proastă. Rogu-te, tacă-ți fleanca! Ce **înseamnă**

„*lapis*”, William? WILLIAM: O piatră. EVANS: Și ce este „o piatră”, William? WILLIAM: Un bolovănaș.

EVANS: Nu, mă rog, este *lapis*. Rogu-te, adu-ți aminte de asta în

greierul tău. WILLIAM: *Lapis*. EVANS: Pravo, William, ești un băiat fain. Ce iese ala, William,

de la care se împrumută articolele? WILLIAM: Articolele sînt împrumutate de la pronume și se declină

astfel: *singulariter, nominativo, Mc, haec, hoc*. EVANS: *Nominativo: hig, haeg, hog⁷⁰*. Rogu-te, fii atent:

genitivo:

hujus. Ei pine, care-i, mă rog, cazul acuzativ? WILLIAM: *Accuzativo: hinc*. EVANS: Rogu-te, copilule,

gîndește-te bine! *Accuzativo: hung,*

hang, hog.⁷⁶ DOAMNA QUICKLY: *Hang-liog* zice latinul crud strigă după porci.

Pun capul că-i așa.

EVANS: Lasă trîncănelile, muiere! Care iese cazul focativ, William?

WILLIAM: O, *vocativo*, o.

EVANS: **Amintește-ți**, William: focativul este *caret*.¹⁷⁷ DOAMNA QUICKLY: 'Și asta-i o rădăcină bună.

EVANS: Muiere, încetează! DOAMNA PAGE: Lasă vorba! EVANS: Care-i cazul jenitiv plural, Wiliiam?

WILLIAM: Cazul genitiv? EVANS: întocmai cum spui. WILLIAM: *Genitivo: Jwrum, haruni, horum.*

DOAMNA QUICKLY: Naiba s-o ia pe Geni, cu cazul ei cu tot!

Dă-o-ncolo! Nu-i rosti numele, copile, dacă-i de haram, las-o-n

pace cu haramul ei! EVANS: Rușine să-ți fie, muiere! DOAMNA QUICKLY: Rău faci că-l înveți pe băiat asemenea vorbe.

Să-l auzi cu hic și cu **hec!** Astea le-nvață el și singur. Și-apoi

să vorbească de haram! Mai mare rușinea pentru dimineața! EVANS: Muiere, ești lunatecă? Nu ai înțelejeri

pentru cazuri și

număruri și jenuri, mă rog? Ești o creștină atît de proastă,

cum alta nu se află pe lume. DOAMNA PAGE: Te rog, **lasă-l** în pace!

5H

[IV, 2]

EVANS: Spune-mi acum, William, câteva declinări de pronume.

WILLIAM: Astea zău că îe-am uitat.

EVANS: Este *qui, quae, quod*. Dacă **uîți** de *qui-vaile, quae-urih* și *quod-nrih* tale, trebuie să fii pătut la tos. Du-te acum la ale tale, joacă-te! Du-te!

DOAMNA PAGE: E uu școlar mai bun decît credeam. EVANS: Are o memorie pună, vioaie. Cu pine, doamnă Page! DOAMNA PAGE: Adio, bunule **sir** Hugh! (*Iese sir Hugh.*) Du-te

acasă, băiatule. Haide, zăbovim prea mult. (*Ies.*)

SCENA 2

O odaie în casa lui Ford.

Intră Falslaff și doamna Ford.

FALSTAFF: Dragă doamnă Ford, părerile dumitale de rău au înghițit suferințele mele. Văii cît de adîncă ți-a fost dragostea și mă oblig să-ți plătesc cinstit cu aceeași monedă, nu numai în materie de iubire, ci mai mult, doamnă Ford; în toate marafeturile și ceremonialele ce întregesc și împodobesc această iubire. Dar, spune-mi, de data asta ești sigură de soțul dumitale?

DOAMNA FORD: El vîneză păsări la ceasul ăsta, dulcele meu sir John!

DOAMNA PAGE (*de afară*): Hei, cumătră Ford, hei, unde ești?

DOAMNA FORD: Treceți în camera asta, sir John.

(*Falslaff iese. Intră doamna Page.*)

DOAMNA PAGE: Ei bine, draga mea? Ai pe cineva la dumneata? DOAMNA FORD: Cine să fie? Nimeni, decît servitorii. DOAMNA PAGE: Adevărat?

DOAMNA FORD: Adevărat, draga mea. (*incet.*) Vorbește mai tare.

DOAMNA PAGE: Atunci sînt foarte mulțumită dacă nu ai pe nimeni.

DOAMNA FORD: Dar de ce?

DOAMNA PAGE: Ei, draga mea, pe bărbatul dumitale î-a apucat iar nebunia; se **dondănește** colo-n drum cu al meu, e furios pe omenirea căsătorită și blestemă pe toate fiicele Evei, de orice culoare ar fi ele. Se bate cu palma peste frunte și strigă: „Ieșiți la iveală., ieșiți la iveală!” **încît** nebunii cei mai furioși

515 33*

[IV, 31

pe care i-am văzut vreodată sînt mielușei blînzi pe lîngă el. îmi pare bine de tet cii s-a întâmplat să nu fio aici cavalerul acela rotofei.

DOAMNA FORD: Dar ce, nu cumva a pomenit de dînsul?

DOAMNA PAGE: Ba numai despre dînsul trîncănește; și jură că ultima dată cînd l-a căutat, el a fost scos afară din casă î.r.tr-un coș. Acum i s-a năzărit iar că s-ar afla aici și a lăsat vînătoarea baltă, l-a luat și pe bărbatul meu cu el și pe toți cîți erau acolo și vine să mai facă o-ncercare. Sînt fericită că sir John, cavalerul nostru, nu-i aici. Acum are să-și vadă singur scrînteala.

DOAMNA FORD: E departe de-aici, doamnă Page?

DOAMNA PAGE: La doi pași, la capătul străzii, dintr-o clipă într-alta poate intra pe ușă.

DOAMNA FORD: Ah, ce nenorocită-s! Cavalerul se află aici.

DOAMNA PAGE: Dacă-i așa, n-ai nici o scăpare. Ești pierdută. Iar dînsul — un om mort. Dar ce fel de inimă de femeie mai ai și dumneata?... Ajută-l să iasă de-aici, scapă-! Mai bine rușinea decît moartea!

DOAMNA FORD; Pe unde să iasă? Cum să-l scap? Dacă l-aș băga iar în coș?

(*Intră din nou Falslaff.*)

FALSTAFF: Nu. în coș nu mai vreau! N-aș putea s-o șterg înainte de-a veni dînsul?

DOAMNA PAGE: Vai de mine, nici nu te gîndi! Trei din tovarășii lui Ford stau la ușă cu pistoalele, ca să nu iasă nimeni. Altfel ai mai fi avut vreme să fugi. Dar ce vrei să faci?

FALSTAFF: Ce să fac? Am să mă vîr pe horn...

DOAMNA FORD: Nici nu te gîndi. Acolo au obiceiul să-și descarce puștile cînd se-ntorc de la vînătoare. Mai bine în cuptor.

FALSTAFF: Unde-i cuptorul?

DOAMNA FORD: O să caute și acolo, pe cuvînt! N-au mai rămas în casa asta dulap, cufăr, ladă, puț, pivniță care să nu fie puricate. A făcut listă de toate și le vizitează pe rînd cu lista în mînă. Nu, nu-i chip să te ascunzi în casă.

FALSTAFF: Atunci, am s-o iau la sănătoasa.

DOAMNA PAGE: Dacă ieși cu chipul și înfățișarea dumitale, te poți socoti un om mort, sir John... Dar dacă ai ieși deghizat?!

DOAMNA FORD: Cum să-l deghizăm?

DOAMNA PAGE: Doamne, vai de păcatele mele. Nici eu nu știu. Nu este pe lume o rochie de femeie atît de

largă să-l încapă pe dînsul; altfel, ar fi pus o pălărie, o basma, ceva, și ar fi plecat așa.

516

[IV, 2]

FALSTAFF: Dragele mele, născociți ceva; mai bine să încercăm orice decît să se întîmple vreo nefăcută. DOAMNA FORD: Mătușa slujnicei mele, grășana aia din Brentford, și-a lăsat sus o rochie. DOAMNA PAGE: Pe cuvînt, asta are să-i folosească. E **tot atît** de grasă ca și el. Mai sînt acolo pălăria ei cu franjuri și voalul.

Urcă repede, sir John. DOAMNA FORD: Haide, haide, dulcele meu sir John. Doamna Page și cu mino vom căuta o bucată de pînză să-ți acoperim capul. DOAMNA PAGE: Repede, repede! Venim noi să te îmbrăcăm cum trebuie. Deocamdată pune-ți rochia.

(Falstaff iese.)

DOAMNA FORD: Aș vrea să dea față cu bărbatu-meu sub înfățișarea asta. El n-o poate suferi pe bătrîna din Brentford⁷⁸; jură că-i vrăjitoare și i-a spus că de ne mai calcă pragul, o bate măr.

DOAMNA PAGE: Cerul să-l călăuzească spre ciomagul bărbatului tău, și Diavolul să aibă grijă de ciomag.

DOAMNA FORD: Dar cu adevărat vine bărbatu-meu?

DOAMNA PAGE: Da, fără glumă, vine. Ba încă vorbește și de coș; cine i-o fi spus?

DOAMNA FORD: Vom încerca să aflăm treaba asta, pentru că voi pune oamenii mei să scoată iar coșul, **ieșindu-i** înainte, cum au făcut și data trecută.

DOAMNA PAGE: Ei, dar el stă să pice dintr-o clipă într-alta. Haide să-l îmbrăcăm pe Falstaff cu rochia vrăjitoarei din Brentford!

DOAMNA FORD: **întîi** să le spun oamenilor mei ce să facă cu coșul. Du-te sus, am să aduc îndată bucățile de pînză. *(Iese.)*

DOAMNA PAGE: Naiba să-l ia pe derbedeul ăsta nerușinat! Îl învățăm noi minte!

Să afle că nevestele pe lume

Cinstite sînt, și cînd se țin de glume

Și vechile proverbe nu-s greșite:

„Porcul cel blînd pe toate le înghite”.

(Iese.)

(Intră din nou doamna Ford cu doi servitori.)

DOAMNA FORD: Haideți, domnilor! Luați încă o dată po umeri coșul ăsta. Stăpînul vostru e la ușă. Dacă vă spune să lăsați coșul jos, ascultați-l. Haide, grăbiți-vă. *(Iese.)*

517

[IV, 2]

PRIMUL SERVITOR: Haide, haide, ridică-î!

AL DOILEA SERVITOR: Dă, Doamne, să nu mai fie iar căptușit cu cavalerul! PRIMUL SERVITOR: Nădăjduiesc că nu. Aș căra mai bucuros un butoi cu plumb.

(Intră Ford, Page, Shallow, Caius și sir Eugh Evans.)

FORD: Așa, și dacă fapta va fi dovedită, domnule Page, ce despăgubire-mi dai pentru toate batjocurile și ocările pe care mi le-ai aruncat în obraz? Lăsați coșul jos, derbedeilor! Să vină de îndată nevastă-mea. Hei, stă bine tinerețea în coș⁷⁹? Ah, tîlhari de pezevenghi! Sînteți o șleahță întregă, o bandă de ticăloși, o mulțime de descreierați uiii! împotriva mea. Dar Dracul va ieși la lumină. Hei, nevastă, auzi? Vino, vino încoace. Ian te "uită ce rufe cumsecade trimiți îa spălat!

PAGE: Ei bine, asta-i prea de tot, jupîne Ford. Nu mai poți umbla slobod de aci înainte. Va trebui să fii ferecat în lanțuri.

EVANS: Ei bine, ăsta-i lunatic rău. E ca un cîine turpat, mă rog.

SHALLOW: E drept, domnule Ford, asta într-adevăr nu-i bine.

FORD: Așa spun și eu, domnule. *(Intră din nou doamna Ford.)* Haide, apropie-te, doamnă Ford; femeie cinstită, soție castă, ființă virtuoasă, care ai de soț un dobitoc gelos! Te bănuiesc fără temei, nu-i așa, doamnă?

DOAMNA FORD: Cerul mi-e martor că adevărul e acesta, dacă mă bănuiești de necredință.

FORD: Frumos ai vorbit, făptură neobrăzată. Țme-o așa pînă la capăt. Ieși afară, golane!

(Scoale rufe din coș.)

PAGE: Asta întrece orice măsură!

DOAMNA FORD: Nu ți-e rușine? Lasă rufe în pace!

FORD: Am să te aflu eu îndată.

EVANS: E mai mult tecît poate cuprinde mîntea! Frei să tai în fiieag ruîria soției dumitale? Haide, lasă!

FORD: Goliți coșul, am spus.

DOAMNA FORD: Dar de ce, bărbate, de ce?

FORD: Jupîne Page, pe cîntea mea de om, în acest coș a fost scos din casa mea un bărbat, nu mai departe decît ieri. De ce nu s-ar putea să fie iarăși aici? Că se află în casa mea, de asta sînt sigur. Știrea pe care am primit-o e

adevărată. Gelozia mea se întemeiază pe judecată. Scoateți toate rufele afară.

DOAMNA FORD: Dacă găsești aici un bărbat, să moară ca un purice.

518

[IV, 2]

PAGE: Nu e nici un fel de bărbat.

SHALLOW: Pe legea mea, domnule Ford, asta nu-ți face cinste.

EVANS: Tomnle Ford, tumneata trebuie să te rogi și să nu te potrivești după imaginațiunile inimii tuniitale. Asta e gelozie, mă rog.

FORD: într-adevăr, cel pe care-l pasc nu-i aici.

PAGE: Nu, și nici alt undeva decât în căpățina dumitale.

FORD: Mai ajutați-mă o dată să caut prin casă. Dacă nu găsesc ce caut, nu mă cruțați, faceți-mă pentru totdeauna batjocura voastră! Să se spună despre mine: gelos ca Ford, care-l căuta pe amantul nevesti-si într-o găoace de nucă. Vă rog, faceți-mi această plăcere, mai căutați o dată împreună cu mine.

DOAMNA FORD: Hei, doamnă Page, veniți jos și dumneata și bătrîna. Soțul meu are treabă în odaia de dormit.

FORD: Bătrîna? De ce bătrîna-i vorba?

DOAMNA FORD: Ei! Bătrîna din Brentford, mătușa slujnicei, nu știi?

FORD: Vrajitoarea, tîrfa, destrăbălată aia de pezevenghe bătrîna! Nu i-ai spus să nu mai calce în casa mea?

Vine cu ștafeta, așa-i? Sîntem niște proști noi, bărbații. Știu eu ce se ascunde sub ghicitul ei în palmă, sub prevestirea viitorului. Vino jos, cotoroanță bătrîna, vrăjitoare, Talpa-ladului, vino jos! Am eu ac de cojocul tău!

DOAMNA FORD: Vai, bunul meu soț, iubitule! Cinstiți domni, nu-l lăsați să dea într-o femeie bătrîna.

(*Intră Falsiaff, îmbrăcat în femeie, condus de doamna Page.*)

DOAMNA PAGE: Hai, mătușă Prat, hai, dă-mi mîna.

FORD: Lasă, c~o mătușesc eu. Uite, na! (*il bate pe Faktaff.*) Afară din casa mea, tu, vrăjitoare, tu, harpie trențăroasă, tu, tîrfă vicleană, tu, dihorule, tu, lighioană rîioasă, afară! Afară zic! Îți dau eu ție farmece, îți arăt eu ție ghiceală.

(*Fahtaff iese.*)

DOAMNA PAGE: Nu ți-e rușine obrazului? Ai omorît-o pe biata femeie.

DOAMNA FORD: Ar fi în stare! Frumoasă cinste, n-am ce zice! FORD: La spînzurătoare cu vrăjitoarea!

EVANS: Pă cuvînt, mă rog, tare mă tem că femeia e cu adefăraț

frăjitoare. Am făcut că avea o barbă lungă sub vălul ce-i acoperea fața.

519

[IV, 3]

FORD: Vreți să mă urmați, domnilor? Din suflet vă rog să mă urmați. Să vedeți numai unde duce firul mai departe. Dacă latru fără să fi dat de urma vînatului, să nu mă mai ascultați de aci înainte.

PAGE: Hai să-î mai facem o dată po plac. Haideți, domnilor.

(*Ies Ford, Shallow, Caius și Evans.*)

DOAMNA PAGE: Pe cuvînt, zău, l-a cîrpit de ți-era mai mare mila.

DOAMNA FORD: Aș, la naiba, nu chiar așa. I-a cărat cu nemiluita.

DOAMNA PAGE: Ciomagul să fie sfințit și așezat deasupra altarului. A făcut o mare ispravă.

DOAMNA FORD: Cum crezi? Putem noi oare, cu tîria pe care ne-o dă dreptul de femeie și mărturia unui cuget curat, să ducem răzbumarea mai departe?

DOAMNA PAGE: Duhul desfrîului a fost izgonit din el, de **buni** seamă. Și dacă sufletul nu i-o fi zălogit pe vecie Dracului, socotesc că n-are să mai încerce niciodată să ne ispitească la rău.

DOAMNA FORD: Să le destăinuim oare bărbaților noștri cum ne-am bătut joc de el?

DOAMNA PAGE: Da, să le destăinuim. De n-ar fi decât pentru a goni nălucirilo din capul bărbatului **tău**, și tot trebuie s-o facem. Dacă le-o spune inima că sărmanul **cavaler** desfrînat și osînzos trebuie chinuit mai departe, noi două ne vom purta după cum se cere.

DOAMNA FORD: Pun prinsoare că ei vor ține să-l facă ele rîs în fața lumii și socot că păcăleala n-ar avea tot hazul dacă nu l-ar face de rîs în fața lumii.

DOAMNA PAGE: Atunci haidem, să batem fierul pînă-i cald!

(*Ies.*)

SCENA 3

O încăpere la „Hanul Jartierei.” Intră Hangiul și Bardolph.

BARDOLPH: Jupîne, nemții cer să le dai trei din caii dumitale.

însuși ducele sosește mîine la Curte și vor să-i iasă întru întîm-

pinare. HANGIUL: Ce drac de duce o mai fi și asta că **umblă-n** așa mare

taină? La curte n-am auzit nimic de venirea **lui**. Ia să stau de

vorbă cu dumnealor. Vorbesc englezește? BARDOLPH: Da, jupîne. Ți-i aduc îndată.

520

[IV, 4]

HANGIUL: Le dau caii, dar îi pun să plătească cu vîrf și-ndesat. Am să le fac sosul cît mai pipărat. Casa mea i-a răsfațat o săptămîină cu tot ce le-a dorit inima. Le-am închis ușa în nas altor clienți de hațrul lor. Trebuie să-mi scot **pîrleala**. Am să le fac sosul cît mai pipărat. Haidem!

(*Ies.*)

SCENA 4

O odaie în casa lui Ford.

Intră Fajfe, Ford, doamna Page, doamna Ford și sir Bugh Evans.

EVANS: E una din purtările cele mai frumoase și pline de tis-crețiune pe care le-am văzut în viața mea la vreo femeie, mă

rog. PAGE: Si cum, scrisorile astea vi le-a trimis în același timp la amîndouă? DOAMNA PAGE: La răstiniî) de un sfert de ceas.

FORD:

PAGE:

FOE);

Nevastă, să mă ierți; de-aei-nainte Așa te poartă cum îți este voia; Mai bine spun: „e soarele de gheață”, Decît de ușurință să te-nvinui; Credința, cinstea ta prin rădăcină în al meu suflet, pînă ieri eretic. Bun, bun, destul! Nu depăși măsura în ploconeli, ca ieri în defăimare. Eu zic să ducem mai departe gluma Cu-acest jupîn bătrîn și rotofei, Să-l rida lumea toată; să mi-l cheme Nevestele din nou la o-nțlnire Și prins în laț să-l facem de rușine. Nimic mai potrivit ca planul lor.

PAGE: Cum adică? Să-i trimită vorbă că-l așteaptă la miezul nopții în parc? Nu, nu, **n-are** să vină nici în ruptul capului.

EVANS: Tacă ziceți c-a fost teșertat în rîuri și apoi pătut măr în hainele acelei femei pătrîne, eu socot că trebuie să fi intrat croaza în el și că n-are să mai vină. Carnea lui e destul-de **pătu**-cită ca să-i fi trecut toate poftete.

PAGE: Așa cred și cu!

DOAMNA FORD; Voi vă gîndiți doar cum să-i dați pedeapsa, Cum să-l aducem **vom** avea noi grijă.

521

[IV, 4] DOAMNA PAGE:

PAGE:

DOAMNA FORD:

PAGE:

DOAMNA PAGE:

DOAMNA FORD:

Știți vechiul mit cu vînătorul Herne Demult pîndar al codrilor din **Windsor**? Se povestește că pe vremea iernii în ceas tăcutul miezului de noapte, Purțînd pe frunte coarne rămuroase, El dă ocol bătrînelui stejar Și-aruncă vrăji pe vite, pomi și ierburi, **Preface-n** sînge laptele din uger Sunînd a spaimă fierul unui lanț. **Ați** auzit de-atare duh; bătrîni Cam grei de cap, dar tobă de eresuri, Crezare-au dat poveștilor cu Herne, Și noi le-am moștenit drept adevăruri. Păi mulți se tem să treacă-n miez de noapte Pe lîng-acest stejar, zis al lui Herne. Dar ce-i cu asta? Noi făcurăm planul lingă stejar **să-l întîlnim** pe Falstaff în Herne deghezat, ornat do coame. Ei bine, socotiră că va să vină Cu-această-nfățișare. Dar pe urmă Ce-ar fi să-i facem? **Cum** ați plănuit? Am hotărît: pe fiica noastră, Nan, Pe băiețel cu alți copii de-o seamă Să-i facem spiriduși, pitici și zîne, Punîndu-le veșminte verzi și albe, Pe frunți cununi **cu luminări** de ceară Și-n mîini pîrîitori. Astfel s-aștepte Ascunși în gropi la marginea pădurii Și-n clipa cînd noi ne-nțibiim cu Falstaff, Să năvălească **lămurind**; noi două Văzîndu-i, vom fugi cu mare spaimă, Iar dînșii, strânși deodată cerc în juru-i, Ciupi-vor pe stricatul cavaler, Așa precum e datina **la** duhuri, Muștrîndu-l pentru că-n puterea nopții **întînă-al** zînelor sfințit tărîm Cu-nfățișarea iui profană.

Tocmai;

Și pînă ce n-o spune adevărul, Să **mi-l** ciupească zdravăn spiridușii, **Arzîndu-l** cu făcliile I

522

DOAMNA PAGE:

HV, 5]

FORD:

PAGE:

FORD:

DOAMNA PAGE:

Apoi,

După ce singur spus-a adevărul, Dăm buzna toți, îi **smulgem** cele coarne Și-l ducem în ocări pînă la Windsor. Copiii trebuie să fie struniți. Altfel, vă spun, nu-i chip să izbutească.

EVANS: Pe copii am să-i înfăț eu ce trebuie să facă, ba însumi eu în cliip de maimuțoi îl ard pe cafaler cu luminarea.

FORD: O să fie minunat. Mă duc să cumpăr măștile.

DOAMNA PAGE; Pe Nan o fac a zînelor regină,

în rochie albă am să mi-o îmbrac. îi cumpăr eu mătasea.. (*Aparte:*) **Și-ntre** timp Lui Slender am să-i spun pe Nan s-o fure Și-apoi la Eton⁸⁰ le așez cununa... Să-i dăm de veste repede lui Falstaff! Nu, merg tot eu sub numele de

Brook, Să-i mai descos. El vine, n-aveți grijă. De asta nu mi-e teamă! Hai, plecați, Costume și dichisuri să-mi aflați.

EVANS: Haiteteți să ne punem pe treabă! Astea-s plăceri minunate și farse foarte cinstite, mă rog.

(Page, Evans și Ford ies.)

Mergi, doamnă Ford! Trimite iar, degrabă, La Falstaff, să vedem ce va mai spune.

(Doamna Ford iese.)

Acum, la doctor; pentru el **rai-i** voia; Lui Nan bărbat doar dînsul vreau să-i fie; Cu tot pămîntul lui, un bou e S Ier. dor. Iar soțul meu pe el l-a pus la suflet. Și doctorn-i cu bani și-apoi la Curte Are prieteni mulți; doar lui aș vrea S-o dau, ori nimănu, pe fiica mea. (Iese.)

DOAMNA PAGE;

SCENA 5

O cămară în „Hanul Jartierei”.

HANGIUL: Ce poștești, bădărane? Ce poștești, obraz de tovaî? Vorbește, **pronunță-te**, declară! Scurt, concis, repede, fulgeri

523

[IV, 5]

SIMPLE: Zău, domnule, veneam să vorbesc cu sir John Faistaff din partea lui jupîn Slonder.

HANGIUL: Uite, colo e odaia dînsului, casa dînsului, castelul dînsului⁸¹, patul lui statornic și patul lui pe roate⁸²; de jur împrejur are zugrăvită parabola fiuului risipitor⁸³, proaspătă și nouă. Du-te; bate la ușă, și strigă. Are să-ți euvînteze ca un antropof ogian; bate la ușă, zic!

SIMPLE: O femeie bătrînă, o femeie grasă a intrat în odaia dumnealui, să aștept pînă va coborî. De fapt, de dînsa am venit să vorbesc.

HANGIUL: Cum? O femeie grasă? Cavalerul ar putea fi prădat! Ia să-l strig eu. Hei, vajnicule cavaler, vajnicule gir John, chiuipe una militărește din toate băierile bojocilor. Ești acolo? Te întreabă hangiu, prietenul tău de beție.

FALSTAFF: Aici sînt, hangiu. Ce s-a-ntîmplat?

HANGIUL: Se află aici un tatar din Boemia⁸⁴, care o așteaptă pe femeia ta grasă. Las-o să coboare, vajnicule cavaler, las-o să coboare. Odăile mele găzduiesc oameni cu obraz. Rușine pentru tainele pe care le înnozi și le deznozi, rușine!

— (Intră Faistaff.)

FALSTAFF: A fost la mine chiar acum, hangiu dragă, o femeie bătrînă și grasă, dar a plecat.

SIMPLE: Rogu-vă, sir, nu era cumva cărturăreasa din Brentford? FALSTAFF: Așa-i cum zici, coajă căscată de scoică, dînsa a fost;

dar ce vrei cu ea? SIMPLE: Stăpînul meu, jupîn Slender, văzînd-o că trece pe stradă

m-a trimis s-o întreb, sir, dacă unul Nym care i-a șterpelit *xm*

lanț mai are sau nu mai are lanțul asupra lui. FALSTAFF: Am vorbit cu bătrîna despre asta. SIMPLE: Și ea ce

spune vă rog, sir? FALSTAFF: Pe euvîit, ea spune că insul care i-a șterpelit domnului

Sîender lanțul, tot ăla i l-a și ciordit. SIMPLE: Aș fi vrut să fi putut vorbi chiar cu cu femeia. Mai aveam

să-i spun și alte lucruri din partea lui. FALSTAFF: Ce lucruri? Să auzim! HANGIUL: Așa-i, spune-le, repede!

SIMPLE: Nu am voie să le țin secret, sir. HANGIUL: Ține-le secret, ori crapă! SIMPLE: Ei bine, sir, nu erau

decît niște lucruri în legătură eu

domnișoara Anne Page, ca stăpînul meu să știe dacă i-a fost

ursit s-o capete, au ba. FALSTAFF: I-a fost, i-a fost ursită.

524

[IV, 5]

SIMPLE: Ce anume, sir?

FALSTAFF: S-o capete au ba... Du-te; spune-i că bătrîna așa mi-a ghicit.

SIMPLE: Pot să îndrăznesc să-i spun așa, sir? FALSTAFF: Da, sir. Cine ar fi în stare să îndrăznească mai mult?

SIMPLE: Mulțumesc luminății voastre. Cu veștile astea am să-i

fac stăpînului meu o bucurie ce nu s-a văzut. (Iese.)

HANGIUL: Ești un înțelept în toată legea, un înțelept al înțelepților, sir John! Dar ce, a fost la dumneata o cărturăreasa?

FALSTAFF: Da, a fost una, hangiu dragă. Una care mi-a deschis capul cum nu mi l-a deschis nici un învățat de pe lume. Și unde mai pui că nici nu m-a costat nimic, ba, dimpotrivă, am mai și încasat pentru învățătura primită.

(Intră Bardolph.)

BARDOLPH: S-a zis, Dumnezeule, stăpîne! Pungășie, curată pungășie!

HANGIUL: Unde-mi sînt caii? Spune-mi vești bune despre ei, sîcrbedeule!

BARDOLPH: Au luat-o la fugă cu pungașii. Pentru că îndată ce <wn trecut de Eton, m-au aruncat de pe calul pe care mergeam în spatele unuia din ei, drept în mocirla unei mlaștini. Și, dînd pinteni cailor, duși au fost, ca trei diavoli germani, ca trei doctori Faustus⁸⁵ adunați la un loc.

HANGIUL; S-au dus doar să iasă întru întâmpinarea ducelui⁸⁶, uătăraule! Nu-mi spune că au fugit. Nemții sînt oameni cinstiți!

finiră sir Eugh Evans.) EVANS: Unde-i hangiuul nostru? HANGIUL: Care-i pricina, sir?

EVANS: Pagă de seamă la clientela tumitale; un prieten al meu venit la oraș mi-a povestit că trei nemți pui de lele au pungăsit pe toți hangii de la Eading, de la Maidenhead, de la Colebrook⁸⁷, suflindu-le caii și părăluțele. Îți spun ca prieten; vezi, tumneata ești un om cu cap, plin te duh și te năstrăfăanii și nu se cade să fii tus cu preșul, mă rog. Adio! (*lese.*) (*Intră doctorul Caius.*)

CAIUS: Unde iest hangiuul de „Jarretiere”? HANGIUL; Aici, domnule doctor, muncit de nehotărîre și ros de îndoieli.

525

[IV, S]

CAIUS: Nu pot să spun ce ieste acest', dar la mine fost spus că faci mare preparassion pentru un ducele de Jernany. Ma paroli, la Curtea n-am uzit de sosirea nici unui duce. Ți-o spun ca un prietenul! Âdiu!

(*lese.*)

HANGIUL: Tînguieste-te în gura mare, dobitocule ce ești, haide! Dă-mi o mîna de ajutor, cavalerie! Sînt pierdut! Zboară, fugi, țipă ca din gură de șarpe, dobitocule! Sînt pierdut! (*Ies Hangiuul și Bardolph.*)

FALSTAFF: Vreau ca lumea toată să fie băgată-n cofă cum am fost băgat și eu, ba încă și snopit în bătaii pe deasupra. Dacă ar ajunge la urechile Curții povestea cu schimbarea mea la față, și dac-ar ști cum mi-a fost botezată și miruită schimbarea la față, mi-ar topi grăsimia picătură cu picătură și ar unge eu mine ciubotele pescarilor. Sînt încredințat că m-ar știehiui cu ironia lor fină pînă aș ajunge mai zbîrcit decît o pară uscată. Nimic **nu** mi-a mai mers din ziua cînd am trișat la cărți. Pe cinstea mea, dacă m-ar ține răsufarea cît să-mi rostesc rugăciunile, poate că m-aș căi. (*Intră doamna Quickly.*) Ei, dincotro vii?

DOAMNA QUICKLY: Din amîndouă părțile, bineînțeles!

FALSTAFF: S-o ia Dracul pe una din părți și Mama Dracului pe ailaltă, ca să fie bine căpătuite amîndouă. Din pricina lor ara tras mai mult decît poate îndura nemernica nestatornicie a sufletului omenesc.

DOAMNA QUICKLY: Ele n-au tras oare? Ba încă cum; în specialitate una din ele, doamna Ford, inimă de aur, a fost bătută, sărăcuța, de arată vînată ca pruna.

FALSTAFF: Ce-mi spui mie de vînat ca pruna? Eu am fost bătucit și împetrișat cu toate culorile curcubeului. Și era cît p-aci să fiu poprit în locul vrăjitoarei din Brentford. Numai iscusita dibăcie a minții mele de-a imita gesturile unei femei bătrîne m-a mîntuit, altfel paznicul legii mă punea în fiare în locul vrăjitoarei, ca pe orice om de nimic.

DOAMNA QUICKLY: Sir, lasa-mă să-ți vorbesc în odaia dumată. Vei afla cum stau lucrurile, și, te încredințez, spre mulțumirea dumată. Aci e o scrisoare care te va lămuri oarecum. Inimioarele mele, cîta bătaie de cap ca să vă pot potrivi ploile pentru 0 **întâlnire!** E limpede că unul dintre voi a păcătuit în fața **lui** Dumnezeu că vă paște atîta nenoroc în dragoste.

FALSTAFF: Haide sus în odaia mea! (*Ies.*)

526

HV, 6}

SCENA 6

Altă cameră în „Hanul Jartierei”. Intră Fenton și Hangiuul.

HANGIUL: Domnule Fenton, nu-mi mai spune nimic. Mi-e inima împovărată de amărăciune. Am să le dau dracului pe toate! FENTON:

M-ascuță totuși. În ce fac, **ajută-mi**,

Sînt gentilom și îți voi da răsplată De două ori mai mult decît pierdut-ai: O sută livre aur!

HANGIUL: Te voi asculta, domnule Fenton, și în orice caz îți voi păstra taina.

FENTON; Din cînd în cînd ți-am spus cîte ceva

De dragostea ce-o port frumoasei An ne; Cu-același foc mi-a dat răspuns și dînsa (Cît poate hotărî al ei cuvînt).

Acum, din partea ei primii scrisoare, Din care te va minuna ce afli; Cu planul meu urzirea ei se țese Că în vileag

nu-i chip să poți da una Făr' cealaltă. Burduliănosul Falstaff, în ce-i urzit, un rol de seamă are; **M-âseultă**, drag

hangiuule, răbdare, Să-ți povestesc pe larg întreaga farsă: La noapte-ntre cîntat și-nțiuul ceas, Sub crengile

stejarului lui Heme, Nan, dulcea mea, în fruntea zînelor Va apărea. De ce? Stă scris aici. În timp ce se petrec și

alte farse, Ei tatăl poruncitu-i-a să plece Furiș cu Slender, și cu el la Eton Să se cunune. Dînsa s-a-nvoit. Și-

acuma, sir,

Potrivnică acestui plan e marna Ce-fi vrea de ginere pe doctor Cains, La fel cu dînsu-a chibzuit s-o fure. Și cînd

ceilalți cu gîndu-s la petreceri, La popa să dea fuga să le facă A cununiei slujbă; ea, pe față, Aprobă planul

mamei, împăcată Cu doctor Caius; dar să vezi urmarea: în alb a hotărît s-o-mbraee tatăl

527

UV, 61

Și în această-nfățișare, Slender, La timpul potrivit luîndu-i brațul, O va-ndemna să plece; mama altfel A ticluit ca doctorului s-o afle (Cînd toți vor fi cu măști, schimbați de haine), Gătind-o-ntr-o bogată rochie verde, în fluturări de sclipitoare panglici; Și doctorul, la ceasul potrivit, Va face doar un semn, luîndu-i mina, Iar fata e-

nvoită să-l urmeze.

HANGIUL: Pe cine are de gînd să păcălească, pe taică-su, sau pe maică-sa?

FENTON:

HANGIUL:

FENTON:

Pe amîndoi, fugind în fapt cu mine; în dumneata mă bizui ca vicarul S-aștepte în altar ia miezul nopții Și, legiuind căsătoria noastră, C-o slujbă să unească două inimi. Așa cum spui îți împlinește planul, Eu plec să-i dau vicarului de știre; S-aduci mireasa, popă am eu grijă! Îndatorat ți-oi fi o viață-ntreagă, Lăsînd răsplata ce ți-o dau chiar astăzi.

(*Ies.*)

ACTUL V

SCENA 1

O cameră la „Hanul Jartierei”. Intră Falstaff și doamna Quickly.

PALSTAFF: Te rog, nu mai trîncăni. Du-te! Am să mă țin de cuvînt. Asta-i a treia oară. Nădăjduiesc că numărul fără soț, are să-mi poarte noroc. Hai, du-te! Se zice că numerele fără soț au farmece⁸⁸, fie că o vorba de naștere, de noroc sau do moarte. Du-te!

DOAMNA QUICKLY: Vă găsesc eu un lanț. Și îl fac pe dracu-n șapte să vă aduc o pereche de coarne.

FALSTAFF: Du-te, îți spun; vremea tace și trece. Ține capul sus și calcă pe vîrfuri! (*Iese doamna Quickly. Intră Ford.*) Ei, ce mai veste-poveste, domnule Brook? Dragă domnule Brook, în noaptea asta sau niciodată vei ști cum stau lucrurile. Fii în parc pe la miezul nopții, la stejarul lui Herne, și vei vedea minuni.

FORD: Nu te-ai dus ieri la dînsa, cum mi-ai spus că aveai înțelesul?

FALSTAFF: M-am dus, domnule Brook, așa cum mă vezi, un biet moșneag, dar m-am întors de la dînsa, domnule Brook, cu înfățișarea unei biete babe. Derbedeul ăla de Ford, soțul ei, e chinuit de cel mai buiac și mai viclean diavol al geloziei, care a stăpînit vreodată fiara turbării. Trebuie să-ți spun, mi-a tras o mamă de bătaie așa cum mă aflu în chip de femeie, pentru că sub înfățișarea de bărbat, domnule Brook, nici de Goliat c-un sul de la război în mîină și nu mi-e frică. Apoi mai știu că viața-i o suveică și sînt grăbit. Vino cu mine și am să-ți povestesc tot, domnule Brook. De pe vremea cînd jumuleam gîștele, de pe cînd trăgeam la fit și învîrteam titirezul, n-am mai știut ce înseamnă să fii bătut cum am fost acuma. Am să-ți spun multe lucruri ciudate despre ticălosul ăsta de Ford, pe care am să mă răzbun la noapte, iar pe nevastă-sa am să ți-o dau

529

34 — Opere, voi. IV — Shakespeare.

[V, 2,3]

plocon în brațe. Vino după mine! Se piui la cale lucruri ciudate, domnule Brook. Vino după mine!

(*Ies.*)

SCENA 2

Parcul din Windsor.

Intră Page, Shallow și Slender.

PAGE: Hai, hai! Ne vom **tupila** colo, în șanțul castelului, pînă ce vom vedea luminițele **rinelor** noastre. Adu-ți bine aminte de fiica mea, fiule Slender. **SLENDIR: Da**, pe cinstea mea, m-am înțeles cu ea și am luat o parolă ca să ne recunoaștem unul pe altul. Mă apropii de ea, care e îmbrăcată în alb, și strig: „iaca-na”; ea spune: „chiar așa”. Și cu asta ne-am înțeles. **SHALLOW: E** foarte bine. Dar **nu** văd ce e nevoie de „iaca-na” și de „chiar așa”? Dacă știi că-i în alb, ai s-o recunoști. A bătut ora zece. **PAGE: Noaptea e** întunecoasă. Luminile și spiridușii vor face un efect grozav. Cerul să ne ajute pentru reușita planului nostru! Nimeni nu se gîndește să facă rău decît Dracul, și pe el îl vom cunoaște după coarne. Haideți, să mergem. Urmați-mă! (*Ies.*)

SCENA 3

Stradă din Windsor, care duce spre parc. Intră doamna Page, doamna Ford și doctor Caius.

DOAMNA PAGE: Domnule doctor, fata mea e în verde. Cînd vezi că e momentul, ia-o de mîină, du-te cu ea la altar și isprăvește treaba cît mai degrabă. Du-te înainte, în parc, noi două trebuie să intrăm împreună.

CAIUS: Oui, mesdames! Eu am să știu ce am de făcut, Adieu!

DOAMNA PAGE: Cu bine, sir. (*Caius iese.*) Bărbatul meu nu se va veseli atîta de păcăleala trasă lui Falstaff cît se va mînia văzîndu-și fata măritată cu doctorul. Ei lasă, mai bine un pui de ceartă acum decît o jale fără sfirșit pe viața toată.

DOAMNA FORD: Dar unde-o fi Nan cu ceata ei de zîne și Hugh, diavolul din Tara Galilor?

530

[V, 4,5]

DOAMNA PAGE: Stau pitiți cu toții într-un **șanț**; aproape de stejarul **lui** Herno, cu luminile acoperite și, chiar în momentul cînd noi ne vom întîlni cu Falstaff, le vor face să strălucească deodată în întuneric.

DOAMNA FORD: Asta are **să-l** sperie, nu glumă.

DOAMNA PAGE: Dacă nu se sperie, rîdem de el; dacă se sperie, rîdem și mai și.

DOAMNA FORD: îl pîcîlim noi bine.

DOAMNA PAGE: De-nșeli stricați, destrăbălați ca el, Nu te socoate nimeni un mișel.

DOAMNA FORD: Se apropie ceasul. La stejar, să mergem la stejar! (*Ies.*)

SCENA 4

Parcul din Windsor.

*Intră sir **Bugh Evans**, deghizat în satir, eu Anne Page și altele costumate în z'me.*

EVANS: U-șu-rel, **u-șu-rel**, șinelor! Fiți întrăsnețe, fî roș. Urmați-mă în șanț. Și, cînd fă dau de veste, faceți cum v-am spus. Haieteți, haieteți! U-șu-rel, u-șu-rel! (*Ies.*)

SCENA 5

în altă parte a parcului. Intră Falstaff deghizat în Herne.

FALSTAFF: Orologiul din Windsor a bătut miezul nopții. Clipa se apropie. Și acum, voi, zei ai singelui înfierbîntat, fiți cu mine! Adu-ți aminte, Jupiter, că te-ai preschimbât în taur pentru a ta iubită Europa,⁸⁹ Dragostea ți-a poruncit să porți coarne. O, putere nețărmurită a dragostei, care faci din animal om și din om animal! Apoi, tot tu, slăvite Jupiter, de dragul **Ledei**⁹⁰, te-ai făcut lebedă. O, dragoste atotputernică! Cît de aproape a fost zeul de înfățișarea unui gînsac! Cel dintîi păcat l-ai fost **făptuit** în chip de animal. O, Jupiter, un păcat animalic, apoi alt păcat sub arătarea unei galițe. Gîndește-te la asta, Jupiter, **un** păcat greșos. Dacă zeii că-s zei, sînt în asemenea călduri, ce pot face bieții oameni? Cît despre mine, mă aflu aici în chipul unui cerb de Windsor, cel mai gras cerb din toată

531

[V, 5]

pădurea. O, Jupiter, răcorește-mi sorocul împreunării, că de nu, mi-ar putea face cineva vreo muștrare cînd voi pișa lumea toată cu slînină din mine? Tu ești, căprioara mea?

(Intră doamna Ford și doamna Page.)

DOAMNA FORD: Sir John, ești aici? Cerbul meu iubit?! Malacul meu drag?!

FALSTAFF: Căprioara mea cu codiță neagră! Dea cerul să plouă cu barabule⁹¹, să tune cu cîntece deocheate, să cadă grindină și să ningă cu hapuri și prafuri de iureș!... Să **vină** asupra-ne o furtună de porniri pătimașe! Între astea toate îmi caut eu adăpostul. (*O îmbrățișează.*)

DOAMNA FORD: Doamna Page a venit și ea cu mine, iubitele.

FALSTAFF: împărțiți-mă între voi, ca pe un cerb ce mă aflu, pentru mine păstrez coastele, umerii i se cuvînză paznicului pădurii, iar coarnele rămîn moștenire bărbaților voștri. Nu semăn a pădurar, hm? Nu vorbesc eu oare ca Herne **vânătorul**? Ei bine, de data asta Cupidon e băiat de treabă. Mă despăgubește din plin. Po **cît** de adevărat este că sîiit un duh, fiți binevenite, dragele mele!

(Se aud zgomote.)

DOAMNA PAGE: Doamne, ce-i eu lărniuaia asta? DOAMNA FORD: Cerul să ne ierte păcatele! FALSTAFF: Ce poate fi?

DOAMNA FORD și DOAMNA PAGE: Să fugim, să fugim! (*Fug amîndouă.*)

FALSTAFF: Se vede că Dracul nu vrea să mă lase de tot răului, de teamă ca oloiu **ce-ar** curge din mine să nu dea foc iadului. Altfel nu mi-ar încurca atîta ițele.

(Intră sir Hugh Evans în chip de satir; Pistol în spiriăuș, doamna Quickly, Anne Page și alții în chip de zîne cu cununi de luminări pe cap.)

DOAMNA QUIOKLY: Voi, zîne, sure, negre, verzi și albe,

Sub clar de lună puneți nopții salbe;

Orfane ființe fără de noroc,

Aflați-vă în taina nopții loc!

Tu, crainic spiriduș, le fă să tacă! PISTOL:

Zîne,-ascultați, tăcere să se facă!

Prin hornuri,- greiere, te du, străbate

în vetrele cu foc, nemăturate,

Și leneșele slugi să le ciupești,

532

LV, 51

Cît alinele să le-nvinețești; Crăiasa noastră gata-i s-osîndească Gunoaiele și lenea femeiască.

FALSTAFF: Stat zîne! De vorbești îți **sapi** mormînt.

Țin ochii-nchiă și fața la pămînt!

(Se culcă cu fala la pămînt.)

EVANS: Tu, Becle, mergi, și unde afli-o fată
Spunmdu-și seara rugăciunea toată, Să-i farmeci visul nopticica-ntreagă-n. Tihnitul somn al pruncului tin leagăn;
Pe somnoroșii care fac păcate Ciupește-i de picioare, mîini și spate.

DOAMNA QUICKLY: De zor, de zor,
Dați, zîne, iama-n curtea din Windsor;
Gnomi, prin odăile-i sfințite fie
Sorti bune semănate pe vecie,
Cinstită de stăpîn rănîină casa
Și vrednic el de cinstea ei, aleasa;
Balsam pe-a' ordinului jețuri, toate,
Lăsați din flori și ierburi miresmate;
Drepte-nvestiri în rang de coifuri, mante,
Să-și poarte mirul sub blazoane-nalte.
Iar voi, a' pajiștilor zîne, lanț,
O jartieră desenați în danț.
Ca urma ei prin **vremi** să nu se piardă,
Mai verde rămînînd ca orice iarbă.
Și *Eoni soit qui mal y pense* să scrie
Cu tufe de smaragd și flori o mie:
Safire, perle, cusături bogate
în cataramele crăiești legate
Pe cîmp de flori cu litere brodate.
Plecați, vă risipiți, dar, la cea oră
Să nu-mi uitați obișnuita horă
La gîrnița lui Herne vînător!

EVANS: De mîini luați-vă, hai, tați-i zor,

Lămpi, touăzeci de licurici, ne-arate Cum să jucăm sub crengile plecate. Dar stai, parcă miroase-a muritor!

FALSTAFF: Doamne, apără-mă de acest spiriduș din Țara Galilor, că e-n stare să mă prefacă-n brînză!

PISTOL: Un. vierme-ai fost uitat, de la născare!

5,3

[V, 5]

DOAMNA QUICKLY: Prin foc să-i trecem mina de-ncereare La aste flăcărui de luminare; De-i cast, curat la
cuget, nu tresare, De-i păcătos, nu-mi va păsa că-l doare. Hai să-ncercăm!

Ia foc un lemn ca el? Au, au, au!

PISTOL:

EVANS; FALSTAFF; DOAMNA QUICKLY

PAGE:

Stricat, stricat, cu pofta de mișel! Horindu-i cu-a disprețului cîntare, Ciupiți-l, zîne, fără de-ndurare.

Cî n t e c

(Cîntat de corul zînelor)

Hîș de-aici, că ești pătat, Hîș de-aici, că ești stricat! Pofta rele ți-au cuprins Focul sîngelui aprins; Fugi cu-al
patimilor foc, Gîndul mută-ți-l din loc.

Pîn' ce luna va pîli

Și lumina s-a sfîrși,

împrejuru-i ne-nvîrtim,

Să-l pîrlim și să-l ciupim.

(în vreme ce cîniă, **stieleil** ciupesc pe Falstaff. Doctorul
Caius vine dintr-o parte și răpește un băiat costumat
în rochie verde de zîină; Slender, venind de cealaltă
parte, tură un băiat în alb; Fenton își face apariția
și o ia pe Anne Page. în dosul scenei se aude strigăte
și larmă ca la vînătoare. Falstaff își arată capul de
cerb și se ridică.)

(Intră Page, Ford, doamna Page și doamna Ford.)

Stai, nu fugi! Acum te-avem în palmă!

Zadarnic faci pe Herne vînătorul! DOAMNA-PAGE: Hai, să nu ducem prea departe gluma!

îți plac, sir John, nevestele din Windsor?

Tu, soțul meu, privește-aceste coarne,

Așa-i că în pădure stau mai bine

! .....

Decît ar sta-n oraș la tine-acasă?.

FORD; Ei, spune-mi, caval ere, cine poartă coarnele? Domnule Brook, află că Falstaff e un ticălos, un ticălos de

încornorat.

534

IV, 51

Uite, astea sînt coarnele lui, domnule Brook! Și să știi, domnule Brook, pe ce-a stăpînit Ford el n-a putut pune mîna, afară doar de coșul cu rufele murdare, de bățul care i-a muiat spinarea și de cele douăzeci de livre bani gheață care trebuie înapoiatî domnului Brook și pentru care i s-a pus popreală pe ^cai, domnule Brook!

DOAMNA FORD: Sir John, n-am avut noroc să ne iubim. N-a fost chip să fim împreună vreodată. Să nu mai vorbim de dragoste, dar doresc să rămîi pentru totdeauna cerbul meu drăgălaș.

FALSTAFF: Acum încep să mă dumiresc că v-ați bătut joc de mine ca de-un măgar ce sînt.

FORD: întocmai și în aceeași măsură și bou. Pentru amîndouă avem dovezi la mîna.

FALSTAFF: Prin urmare făpturile astea nu sînt zîne. Mi s-a năzărit mie de trei-patru ori că s-ar putea să nu fie. Și totuși păcătoșenia din mine, amețirea pe loc a minților mele m-au orbit îaeîndu-mă să cred că ar fi zîne, acolo unde bunul-simț spunea că nu-i decît farsă grosolană. Iată cum ajung un maimuțoi cînd te dedai la rele.

EVANS: Sir John, slujește-i lui Tumnezeu, leapădă torințele necurate, și atunci sînele n-au să te mai ciupească.

FORD: Că bine zici, spiridușule Hugh!

EVANS: Și tumneata leapădă-te, te rog, de gelozie.

FORD: N-am să-mi mai tem nevasta pînă în ziua cînd vei fi-n stare să-i faci curte într-o engleză ca lumea.

FALSTAFF: Oare mi-am uitat eu creierul la soare, de s-a uscat că nu mi-a mai rămas nici afită minte ca să-mi dau seama do o păcăleală grosolană ca asta? Am ajuns în așa hal să fiu încălecat de un țap⁹² din Țara Galilor? Atunci sînt un nebun cu tichie de dimie? Ar mai lipsi doar să mă înăbuș cu o bucată de brînză prăjită.

EVANS: Prînza nu face casă bună cu hozînză. Burta tumitale e numai hosînză.

FALSTAFF: „Prînză și hosînză!” în ce hal am ajuns, să fiu de batjocura unuia care face harcea-parcea biata noastră limbă engleză! O ispravă ca asta ajunge pentru a înțărca desfrîul și săritul gardurilor noaptea pe întregul regat.

DOAMNA PAGE: Bine, sir John, cum ai putut să crezi așa ceva? Chiar de-am fi izgonit virtutea cu sila din inimile noastre dăruindu-ne cu totul iadului și nici atunci Diavolul n-ar fi izbutit să ne scoată din minți cu făptura dumitale.

FORD: Ce mai făptură! Un caltaboș făcut din ce-a rămas în blide? Un sac de cîlți?

535

IV, 51

DOAMNA PAGE: Uri burduhănos înfoiat?

PAGE: îmbătrînit, răcit, veștejit, și cu o burtă nesuferită?

FORD: Unul care Ja defăimat e mai meșter decît Dracul?

PAGE: Și mai sărac decît Iov?

FORD: Și mai stricat ca nevasta lui Iov?

EVANS: Slujind poftelor necurate și tavernelor și finului de Canare și finului și hidromelului și pețivăniei și sudălmilor și încăierărilor și trăncănelilor și sporevăielilor!

FALSTAFF: Ei bine, am ajuns cal de bătaie pentru batjocura voastră. Mi-ați luat piuitul. Mă dau bătut, Nu-s în stare să-i răspund nici acestei cîrpe din Țara Galilor. M-am cufundat în adîncurile prostiei.

Faceți cu mine ce vreți.

FORD: Pe cinstea mea, **sir**, te vom duce la Windsor la un oarecare Brook pe care l-ai pungășit de parale și pentru care trebuia să faci pe codoșul. Pe Ungă, tot ce-ai tras pîn-acuma, întoarcerea acelor bani socot că are să-ți fie durerea cea mai usturătoare.

PAGE: Ei lasă, fii vesel, cavalerie! Ai să guști astă-seară, acasă la mine, o băutură de zile mari. Și vei rîde de nevastă-mea așa cum rîde ea acum de dumneata. Spune-i că domnul Slender s-a căsătorit cu fiică-sa!

DOAMNA PAGE (*aparte*): Doctorii pun la îndoială una ca asia. Dacă Anne Page e una și aceeași persoană cu fiica mea, atunci chiar în clipa de față dînsa-i nevasta doctorului Caius! (*Intră Slender.*)

SLENDER: Ehe, ehehei, tătică Page!

PAGE: Fiule, cum stai, fiule? Ai isprăvit?

SLENDER: Isprăvit! Cei mai mari oameni din Gloucester au să afle despre treaba asta. Mai bine de m-aș bălăngăni în ștreang, nu alta!

PAGE: Despre ce să afle, fiule?

SLENDER: M-am dus la Eton să mă cunun cu domnișoara Anne Page, și cînd colo, în locul ei am dat de un nătîng de lungan, de-un mălai-mare. De n-am fi fost în biserică, l-aș fi rupt în bătăi. Să nu mă mișc de-aici de nu eram în stare să jur că e Anne Page, dar cînd colo era băiatul poștaşului.

PAGE: Pe viața mea, păi atunci te-ai înșelat!

SLENDER: Ce mai, nu-i nevoie să mi-o mai spui! Te cred că m-am înșelat dacă am luat un băiat drept fată. De ne-am fi căsătorit împreună, cu toate că era îmbrăcat în haine de femeie, tot n-aș fi vrut să mă culc cu el.

PAGE: Ei bine, de vină nu-i decât propria dumitale neghiobie. Nu ți-am spus, omul **lui** Dumnezeu, că trebuia s-o recunoști pe fiică-mea după îmbrăcămintea?

rv, si

SLENDER: M-am dus la aia îmbrăcată în alb și-am strigat: „iaca-na!” și ea mi-a răspuns „chiar așa”, întocmai cum ne înțelesesem cu Anne. Și totuși n-a fost Anne ci băiatul factorului poștal.

DOAMNA PAGE: Dragă George, nu te supăra. Eu îi știam gândurile și am îmbrăcat-o pe fata mea în verde. Acum trebuie să fie la preot cu doctorul, poate s-au și căsătorit. (*Litră doctorul Caius.*)

CAIUS: Unde iest madame Page? Ma parroll, a făcut Ia mine un pacaliturr, m-am surtat cu un garcon, eu un boy, cu un paysan. Un țarran, ma parroll, un băiat. Nu este Anne Page, ma parroll, făcut la mine pacaliturr.

DOAMNA PAGE: Dar cum? **N-ai** luat-o pe cea îmbrăcată în verde? CAIUS: Sigurr, pe lege al meu, și fost un băiat. Ma foi, am să întorc pe dos tot Windsor!

(*Iese.*) FORD: Ciudat îmi pare! Dar la urma urmei,

Pe-adevărata Anne cine-o fi luat-o? PAGE: Am rele presimțiri. Iata-l pe Fenton!

(*Intră Anne Page împreună cu Fenton.*)

Ei, ce s-a întâmplat, domnule Fenton? Iertare, tată bun! Iertare, mamă! De ce n-ai mers cu Slender, domnișoară? De ce n-ai mers cu doctorul, fetițo? JSf-o speriați! Vă spun eu adevărul: Ați plănuit s-o măritați cu sila Cu oameni care pentru ea streini sînt, Dar noi de mult ne-am logodit în taină Și nime-n lume nu ne mai desparte. De-o socotiți păcat, e si'nt păcatul; Căci fapta ei n-a fost înșelăciune, Neascultare sau necuviință Cînd fata s-a zbătut voind să scape De blestемate ,-ntunecate zile, Aduse-n dar de-un măritiș cu sila. FORD: De ce-ați rămas ca stanele de piatră?

Altă scăpare nu-i! Așa vru cerul! în dragoste norocu-i avuție, Cu bani pămînturi cumperi, nu soție.

537

ANNE: PAGE:

DOAMNA PAGE: FENTON:

536

[V, 5]

FALSTAFF: Nu mai pot de bucurie că, deși m-ati luat la țintă m

mine, săgeata s-a întors și a izbit în voi! PAGE: Scăpare? Ce scăpare? Dragă Fenton,

In fericire să trăiești și-n pace!

Încuviințezi ce nu' mâi poți desface! FALSTAFF: Cînd dai noaptea drumul la dini⁹³, sînt fugăriți rnt felul de cerbi!

DOAMNA PAGE: Ei bine, uit ce-a fost! Domnule Fenton,

Cerul să-ți dea lung șir de zile bune!

Iubite soț, să ne-ndreptăm spre casă

Și lîngă foc să rîdem de-aste șotii

Noi toți și cu sir John. FORD: n .

Așa-i, sir John,

Ce rm-ai promis se-ntîmplă-n noaptea asta:

Pe Ford cu Brook îl va-nșela nevasta!

(*Ies.*)

NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR Comentarii

Ne menționata de Francis Meres în *Palladis Tamia* (1598), piesa a fost, după toate probabilitățile, compusă în 1598—1599 (de fapt, părerile specialiștilor diferă considerabil: unii susțin că ar fi precedat cele două părți ale „cronicii” *Henric al IV-lea*, alții că se intercalează între ele sau între *Henric al IV-lea* și *Henric al 7-lea* sau că i-a urmat acesteia). Textul „satisfăcător” al ediției in-folio din 1623, unde *Nevestele vesele din Windsor* e inclusă ca a treia comedie, este de două ori mai lung decât textele „proaste” ale celor două ediții in-cvarto (1602, 1619).

În ediția in-cvarto din 1602 se afirmă că piesa a fost reprezentată „de mai multe ori... atît în fața Maiestății Sale cît și în altă parte”; iar potrivit unor tradiții orale, ar fi fost scrisă la cererea reginei. Astfel, John Dennis, autor al unei adaptări nereușite, *The Comical Gallant* (îndrăgostitul comic, 1702), arăta în prefața cărții sale:

„Că această comedie nu era de disprețuit am putut bănui pentru mai multe motive. În primul rînd știam prea bine că i-a plăcut uneia dintre cele mai mari regine din cîte s-au aflat vreodată pe pămînt, mare nu numai pentru înțelepciunea de care a dat dovadă în arta guvernării, ci și pentru cunoașterea literaturii culte, precum și pentru gusturile sale fine în arta dramatică, lucru de care putem fi incredințați devreme ce îi prețuia atît de mult pe antici. Această comedie a fost scrisă din porunca și sub îndrumarea ei, dînsa fiind atît de nerăbdătoare s-o vadă jucată înăit a cerut să fie gata în două săptămîni. Iar tradiția ne spune că mai tîrziu, la reprezentație, a fost foarte mulțumită”.

Totodată, în ediția sa din 1709 a operei lui Shakespeare Nicholas Rowe scria:

„într-atîta îi plăcea [reginei] neasemuitul personaj *Falstaff* din cele două părți ale piesei *Henric al IV-lea*, înțit i-a poruncit [lui Shakespeare] să-l mai înfățișeze într-o piesă, și anume ca îndrăgostit. Acesta se spune că este, motivul pentru care [Shakespeare] a scris *Nevestele vesele din Windsor*”

539

sor: Piesa însăși este o admirabilă dovadă a modului în care [regina] a fost ascultată”.

Ideea că Shakespeare a compus piesa la ordinul reginei (după unii comentatori și la îndemnul întregii curți), deci nu din proprie inițiativă artistică și că dramaturgului i s-a limitat timpul de creație la numai două săptămîni este oarecum sprijinită și de evidența internă. Textul pare scris în grabă (e drept, așa susțin numai unii comentatori), proza ocupă 11/12 din spațiu (observația insinuează că proza este un exercițiu mai ușor decît poezia), Falstaff, așa cum dorea regina, este „îndrăgostit”, însă numai „pro forma”:

„Shakespeare știa — ceea ce, dacă povestea e adevărată, regina se pare că nu a știut — că manifestînd măcar și o formă oarecare de pasiune și tandrețe, Falstaff și-ar fi destrămat probabil într-atîta egoismul și plăcerile lenevoase încît din croiala lui de altădată nu ar fi rămas mai nimic. Falstaff nu putea să iubească decît încetînd de a mai fi Falstaff. El putea doar să simuleze iubirea iar declarațiile sale puteau fi dictate nu de speranța desfătării ci a banilor”.¹

„Falstaff era în stare să inspire afecțiune și se putea distra cu Doll Tearsheet și altele..., dar pentru el dragostea, în orice accepțiune proprie a cuvîntului nu era decît «aer», ca și onoarea. Era tot atît de puțin doritor și capabil de a fi Romeo ca și de a fi Hotspur.”²

Un alt element inedit privind geneza piesei este refuzul lui Shakespeare de a recurge la importante surse literare de inspirație. Genul folosit o așează în rîndul comediilor „ușoare” (light comedies) — nu în acela al comediilor „senine” (serene comedies) cu care ne-a deprins dramaturgul pînă acum și pe care le va relua curînd (comedii în parte tragice deși, evident, încheiate fericit) — al farselor, al interludiilor și chiar al pastoralelor, care îi ofereau, toate, un precedent bine înpămîntenit în tradiția dramatică engleză. Dar cele cîteva parțiale surse probabile, cum sînt o novella de Straparole și o alta de Giovanni Fiorentino (ambele în culegerea „13 nopți petrecute vesel”, 1550—1553), nu se implică nici în măsura nici de maniera izvoarelor semnificative ale altor piese — Holinshed pentru piesele istorice, sau Plaut pentru *Comedia erorilor*, sau George Gascoigne pentru *îmblîn-zirea îndărătnicei*.

Dacă, lăsînd de o parte intriga comediei, luăm în considerare peisajul în care se desfășoară aceasta, climatul social, moral și intelectual, personajele, respectiv lumea și viața care au fost puse în scenă, recunoaștem în fiecare din cele cinci acte adevărata sursă de inspirație: lumea și viața

¹ Dr Samuel Johnson, în prefața la *Edition of Shakespeare*, 1765.

² John Ridley, *Shakespeare's Plays*, Dent, London, 1937, p. 108.

540

iei părți însemnate a societății engleze din perioada elisabeteană, „fantasticul” din actul al V-lea; intrînd într-o excepție

gleze din perioada elisabeteană (nu face actorii din această

piesă-în-piesă sînt oameni și spectatorii au fost preveniți în acest sens, interludiul este un mod de amuzament al acelei societăți). Nimic mai îndreptățit ca întîmpinarea împotriva „noutății”, căci, așa cum am văzut și cum vom vedea și în piesele scrise după *Nevestele vesele din Windsor*, Shakespeare are întotdeauna în obiectiv Anglia vremii sale. Dar ineditul nu trebuie căutat aici, în intenția programatică, ci în densitatea informației strict britanice și în caracterul ei *direct*, în oglindire și reflectare, nu în refracție. Pentru prima oară Anglia slîrșitului de veac al XVI-lea nu mai trebuie ghicită în Asia Mică, Londra în Veneția sau în Londra de altădată (în piesele istorice), actorii englezi sugerați prin meșteșugarii atenieni din *Visul unei nopți de vară*, un anume tip de englez în italieni ca Valentine sau Petruchio.

Acțiunea se deapănă la Windsor, oraș în comitatul Berkshire situat pe Tamisa la vest de Londra. Shakespeare cunoștea foarte bine localitatea, după cum rezultă din unele amănunte prezente în comedie, de pildă livada menționată ca *Datch'et Mead* (III, 3, 12) (între micul parc din Windsor și Tamisa) sau *the severul thairs of order* („diferitele scaune ale ordinului”, V, 5, G2); este vorba despre stranele din capela St. George din Windsor în care ședeau cavalerii Ordinului Jartierei. Un *Quarter Inn* (*Hanul Jartierei*) a existat la Windsor la sfîrșitul sec. al XVI-lea. Dar în Windsor se afla și impunătorul castel-reședință a regilor Angliei încă din vremea lui William Cuceritorul (1066—1087), reprezentînd pentru englezi ceea ce reprezintă Versailles pentru francezi și Escorialul pentru spanioli; iar faptul că în apropierea lui se aflau și apartamentele curtenilor sau că localitatea nu era prea depărtată de Londra (21 mile) au dus la ideea că Windsor-ul din piesa lui Shakespeare este, de fapt, mai patriarhal, mai urban, mai mie-burghiez decît era în realitate și că dramaturgul a descris mediul social din Stratford-upon-Avon, firușorul în care a văzut lumina zilei. În perspectiva unor asemenea „amintiri din copilărie” se poate accepta ipoteza că *lucres* din I, 1, 16 („știud”, dar și calambur cu *louses* sau *lice*, „păduchi”) a fost o satiră personală a lui Shakespeare:

„Așa cum, din păcate, se întîmplă adesea cu tinerii, Shakespeare se înhăitase cu indivizi de josnică speță; iar cîțiva dintre aceștia care se îndeletniceau cu furtul de căprioare l-au luat cu ei în mai multe rînduri ca să prade un parc ce-i aparținea lui *Sir Thomas Lucy din Charlecot*, lingă *Sirafurd*. Pentru aceasta el a fost prigonit de amintitul gentleman, cam prea aspru după cum socotea el; ca să se răzbune pentru maltratare, a scris o baladă pe socoteala lui. Și [...] se spune că a fost atît de necruțător încît prigoana împotriva lui Shakespeare s-a întezit încă pe atîta, ceea

541

ce l-a silit să-și lase, pentru o vreme, treburile și familia în *Wanwickshire* și să caute adăpost la Londra.

Printre alte extravagante din *Nevestele vesele din Windsor*, el l-a făcut [*pe Falstaff*] hoț de căprioare, ca să-și amintească, totodată, de prigonitorul său din *Warwickshire* — sub numele de judecătorul Shallow; i-a dat cam același blazon pe care Dugdale îl descrie în Antichitățile din acel Comitat în legătură cu o familie de acolo și l-a făcut pe Preotul *velș* să-l comenteze cu vorbe de haz”.¹

(Nicholas Rowe, *Op. cit.*)

Micii burghezi din Stratford sau Windsor sau Windsor-Stratford duc un trai tihnit, monoton, nu cunosc gîndurile cutezătoare sau sentimentele elevate, au preocupări mărunte, îi interesează mîncarea și băutura, stau de vorbă cu vecinii și adesea pe socoteala vecinilor, se adună și petrec la han sau circiumă, templul de veche tradiție al bărbaților, vînează, gospodinele

pălăvrăgesc, spală rufe.

Wolf Graf Baudissin, care a tradus în secolul trecut piesa în limba germană, după ce subliniază că această lucrare, scrisă „pentru a fi văzută de curtea regală”, este „*cea mai lurgheză*, cea mai puțin aristocratică și cea mai prozaică piesă shakespeariană”, adaugă o generalizare de alt ordin: „Ceea ce îi înțeintă pe oameni ca simplu amuzament este întotdeauna opusul mediului propriu — filistinul dorește să vadă pe scenă, regi, iar regele, filistini”. Succesul de care s-a bucurat comedia de-a lungul veacurilor în fața celor mai diferite categorii de spectatori (deși un alt german din sec. al XI.X-lea susținea că este „cea mai slabă comedie a lui Shakespeare”) infirmă generalizarea lui Baudissin. Piesa se impune prin calitățile ei dramatice, mai cu seamă prin scoaterea din inerție a personajelor, tipuri perene de oameni înaiute de a fi filistini.

În impresionanta expoziție de portrete, Falstaff nu mai este un erou de comedie ci un personaj de farsă, știut fiind că, de fapt, farsa nu are eroi. Penelul lui Shakespeare zugrăvește un Falstaff bătrîn, sărac, speriat; cavalerul și-a pierdut vioiciunea și mîndria de odinioară, devine pînă la urmă obiect de batjocură („Văd că m-au păcălit ca pe-un netot”, V, o, 125), e „amărit” (V, 5, 171). Chailton explică astfel „schimbarea radicală” a protagonistului din *Hernie al IV-lea, Partea I*:

„... există în *2 Henric al IV-lea* elemente care să sugereze ideea că Shakespeare l-a condus pe Falstaff către eliminarea sa de pe scenă; de asemenea, elemente care ne fac să credem că nu a făcut-o cu inimă ușoară.

¹ II.J. Oliver explică: „Rowe se referă aici la un blazon repetat în patru părți, astfel că cele 3 știuci de pe blazonul lui Lucy devin 12, ca în piesă” (I, 1, 16 etc.) (*Op. cit.*)

542

f... Dar de ce s-a mulțumit cu îndepărtarea lui Falstaff de către Henric ca expedient prin care să scape de el? De fapt, cine îl înlătură pe Falstaff Henric sau Shakespeare? [...] Adevărul este că Falstaff și-a dovedit incapacitatea de a fi ceea ce părea că este. El s-a descalificat ca erou comic și l-a lăsat pe Shakespeare descoperit.

Figura pe care imaginația dramaturgului o întocmise intuitiv părea infinit mai înzestrată decît oricare dintre predecesorii ei în ceea ce privește însușirile eroului comic. Cu un asemenea spirit, ea o asemenea minte, cu asemenea intuiții și cu o asemenea viziune a vieții, Falstaff părea să ascundă în propria sa fire chezașia deplină a supraviețuirii și a stăpînirii asupra împrejurărilor. Dar, într-un fel sau altul, cînd euforia prilejuită de crearea lui este vremelnic mai domolită, încep să intervină ezitățile odată cu schimbările din cadrul procesului de creație. Ancrasările sporesc. Falstaff trebuie îndepărtat, așa cum este îndepărtat la sfîrșitul piesei *2 Henric al IV-lea*. Stăruie, totuși, o speranță patetică și ea este exprimată în Epilog. Sir John mai poate fi salvat: «umilul nostru autor va duce mai departe povestea cu Sir John și cu frumoasa Katharine a Franței, o să vă înveselească; și acolo, după cîte știu, Falstaff o să asude atîta pînă cînd o să moară, dacă nu cumva îl vor răpune mai înainte asprele dumneavoastră păreri». Dar mai înainte ca piesa cu Katharine să fie scrisă, soarta lui e hotărîtă. Falstaff e discreditat irevocabil, rămîne bun numai pentru pădurea Windsor.

[...] În modul în care, fără o judecare deliberată, crearea de către un artist a unei imagini a vieții este satisfăcătoare, Falstaff îl satisfăcuse pe Shakespeare. În limitele înțelepciunii lumești, care este filozofia comediei, Falstaff părea să justifice o încredere absolută, în acest sens, Shakespeare credea în el; dar Falstaff s-a dovedit a fi un zeu cu picioare de lut. De aici amara dezamăgire a lui Shakespeare și faptul că el s-a arătat dispus să dea numele de Sir John Falstaff jalnicei caricaturi din *Nevestele vesele din Windsor*.¹

Semnificativă pare să fie și absența numelui lui Falstaff din titlul unei piese care, din porunca reginei, urma să-l prezinte pe cavaler în postura de îndrăgostit. Potrivit titlului, personajele importante sînt „nevestele vesele”, respectiv doamna Alice Ford, soția mărginitului și gelosului nou-veau riche Frank Ford, și doamna Margaret Page, soția mărginitului deși chibzuitului nou-veau riche George Page. Amîndouă sînt femei cinstite, istețe într-un anturaj de proști, cam mahalagioaice, transformate în vedete prin aceea că inițiază principala „piesă-în piesă” și astfel dezlănțuie ofensiva epică, iar, pe de altă parte, pedepsesc atentatul la podoare și bănuiala

¹ H.B. Charlton, *Shakespearian Comedy*, 1938, Methuen, London, 1969, pp. 196—198.

543

neîntemeiată. După Stauffer, cercetătorul american căruia nu-i se nimic din lecțiile grave sau mai puțin grave ale moralizatorului Shakespeare, în acțiunile lor justițiere ar consta și mesajul comediei:

„... Sănătatea ideilor lui Shakespeare privind dragostea conjugală (sau, mai exact, privind legătura dintre relațiile sexuale și societate) este subliniată prin refuzul său aproape permanent de a zugrăvi dragostea ilicită sau extra-conjugală cu oarecare simpatie. Dragostea înseamnă loialitate. Cele două soții din Windsor, așadar, indignate din primul moment de avansurile lui Falstaff, își propun să răzbune onoarea lor pătată, oeși aceasta e pătată numai în mintea lui Falstaff. «împotriva unor astfel de libidinoși și a poftelor lor» nici o acțiune nu este o trădare. În cea de a treia și ultima pedepsire a lui Falstaff amîndouă soțiile și amîndoi soții se aliază pentru a face un monstru încornorat din trupeșul, cavaler care încercase să pună coarne pe capul bărbaților.

[...] Cu solida lor integritate, soțiile nu au socotit că este mai puțin necesar să-i arate gelosului Ford cit de rușinoase i-an fost bănuielile. Alți dramaturgi ar fi putut moraliza pe mîgăina geloziei, pedepsind bănuielile neîntemeiate prin adevărea lor în fapt. De pildă, cel mai bine cunoscut vers în una din farsele scurte ale lui Moliere îi spune cu amărăciune soțului-erou încornorat că el însuși și-a dorit-o: «Tu l'as voutu, Georges **Dandin!**» Așa ceva nu se întîmplă la Shakespeare. Gelozia este făcută de ocară de două ori, dovedindu-se că nu are teme, apoi este uitată. Și, iarăși, fermitatea instinctelor firești și sănătoase ale lui Shakespeare a apărut cu limpezime în această dublă punere la punct morală — că nu merită simpatie nici îndrăgostitul pofcios, nici soțul stăpînit de gelozie. **lată** de ce, după prima lecție administrată cu succes celor doi elevi refractari, doamna Ford îi spune, jubilînd, prietenei sale: «Nu știu ce mă înțeintă mai mult, că l-am tras pe sfoară pe soțul meu, sau pe Sir John.» Și cele două soții ticluiesc, voioase, o a doua uneltire **pentru** a ispiti în continuare gelozia lui Ford și pentru, a vindeca «boala stricăciunii» de care suferă i-aistaff, atît de gravă înțit o singură doză nu este prea eficace. Ele vor să fie sigure că «duhul destrăbălării a fost izgonit de-a binelea dintr-însul».

Și în intriga secundară, femeia care iubește, fiind statornică și cunos-cîndu-și inima, este judecătoarea și uneltitoarea de drept, așa cum este în toate comediile izbutite ale lui Shakespeare. Se aplică din nou tema «Să nu rîvnești». Doamna Page, impresionată de relațiile de la curte ale bogatului doctor francez, l-a ales pentru fiica ei Anne; domnul Page s-a deois în

favoarea stângaciului atlet amator și îndrăgostit nepătimaș Abra-liam Slender, plin de bani și el. Anne însă îi clasează pe amândoi, judecând cu asprime alegerea tatălui: «Vai, o lume de urîțenii scîrboase / Pare îmbietoare în trei sute de lire pe an!»^{*} Alesul ei e tînărul și curtenitorul Fenton.

544

Dragostea dintre Anne Page și Fenton este un etalon pentru evaluări: idealul ei este unirea moderată, social recunoscută, bine proporționată, neimpusă, a unor spirite independente. [...]

Problema proporției este, într-adevăr, problema morală a piesei. În marile sale comedii Shakespeare pune mereu față în față ceea ce este pentru ci o chestiune fundamentală: împăcarea sau un *modus vivendi* al iubirii ideale, romantice, nelimitate, cu sănătoasa practică socială. [...] Și tot ea este cea care justifică titlul piesei și, prin felul cum participă la acțiune, credința morală că risul și virtutea nu sînt incompatibile:

„Vom dovedi prin ceea ce vom face / Că soțiile pot fi vesele și, totuși, cinstite», (IV, 2, 95—96)”¹

Existența unor ființe „vesele, totuși cinstite” (doamna Ford, doamna Page) și cuminiți în dragoste (li se adaugă Anne și Fenton) precum și posibilitatea leuirii „radicale” (Falstaff, domnul Ford) ar fi și mai tonice pentru spectatorii și cititorii piesei dacă Shakespeare nu ar fi realist pînă la capăt, respectiv dacă nu ar popula scena cu alte tipuri împrumutate din viață: nesfîrșite varietăți ale faunei proștilor nerecuperabili (clasificați fără cusur la nivelul genului proximal în două categorii de două proverbe românești: „Căci prostia din născare leac nu are” și „Prostul dacă nu e și fudul, nu e prost destul”). Ne putem închipui că neiertătorul Ben Jonson a invidiat aceste portrete shakespeariene...

Dar, să trecem în revistă diferențele specifice ale acestor personaje. Aici, prin prioritate de vîrstă, trebuie amintit în primul rînd Shallow, judecător provincial, senilizat, vanitos, un om de nimic (așa putea fi definit și cînd era ceva mai tînăr, în *Henrie al IV-lea*), care se făleşte tot timpul cu titlurile sale nobiliare și de serviciu, un „par cu ochi” cum l-ar putea herbariza o veche vorbă a țărănilor noștri. Shallow e secondat de nepotul său, neajutoratul Slender, ale cărui cunoștințe se limitează la urși și ogari — un exemoiar la fel de jalnic ca și Sir Andrew Aguecheek din *A douăsprezecea noapte* și anticipîndu-l pe Stephano din *Furtuna* (un alt „nerecuperabil”) printr-o replică memorabilă: „if it be so, I shall do that that is reason” (dacă e așa, am să fac tot ce este rațional — I, 1, 192), cf. „Stephano. ... I **will** do reason, an^r reason” (...fac ce e rațional, tot ce e rațional—*Furtuna*, III, 2, 131); dar e comparabil, prin această replică, și cu domnul Ford care se tot autojustifică: „...ui”⁷ *jealousy is reasonable*” (...gelozia mea o rațională, *Nevestele vesele*, IV, 2, 159). Hazlitt l-a caracterizat pe Slender ca „o mostră extrem de elocventă a imbecilității”.

Îlugh Evans, pastor și învățător provincial, pedant și firoscos, e incapabil să-și dea seama cît de caraghios este, conștient totuși că trebuie să-și

¹ Donald A. Stauffer, *Shakespeare's World of Images*, 1949, Indiana University Press, 1966, pp. 47—49.

545

apere prestigiul funcțiilor, exprimîndu-și părerile unde trebuie și unde nu trebuie, dînd sfaturi (unele anapoda) sau verdicte greșite care-i priesc din punct de vedere financiar (astfel, cînd, în prezența doamnei Page îl examinează la latină pe băiatul acesteia William — se pare dornic de zburdă — iar doamna Page comentează că „Este un elev mai bun decît mi-am închipuit”, Evans nu îndrăznește s-o contrazică, ba chiar o aprobă: „Are o memorie bună, sprintenă”, IV, 1, 83—86). Cum pe deasupra mai este și scolastic, el se înscrie cu litere de o șchioapă pe lista profesorilor nevrednici de acest nume (v. și postfața la *Imblînsirea îndărătnicei*, voi. II al prezentei ediții).

Doctorul francez Caius este excentric, irascibil și gîlcevitor, ridicol prin neozii; inițial dușmanul, apoi aliatul lui Evans. Doamna Quickly, a cărei casă era un bordel și o vizuină de tîlhari în *1 Eenic al IV-lea* și „o biată văduvă din Eastcheap” în *2 Ilenrie al IV-lea* căreia Falstaff îi făgăduise s-o ia de nevastă, este acum menajera doctorului Caius sau, după descrierea lui Evans, „un fel de doică sau jupîneasă, bucătăreasă sau spălătoreasă sau, mă rog, una care-l spală și-l usucă/ stoarce” (I, 1, 5—6). Aclimatizată perfect la Windsor, e dibace (nu neapărat inteligentă) și pentru bani e dispusă să facă servicii oricui. Hazlitt o clasifică astfel: „...e o mijlocitoare vioaie, atît între Falstaff și Dulcineele lui, cît și între Anne Page și curtezanii ei și, în ultimul caz, pare a fi atît de absorbită de propriile sale interese încît neglijează cu totul intențiile stăpînilor”.

Hangiul, bun de gură, glumeț și chiar poznaș (își bate joc de Evans și Caius, dîndu-le întîlnire în locuri diferite), îl ajută pe Fenton s-o cîștige pe Anne. Pedepsit de Evans și Caius care-i fură trei cai, este și tînărul fel de „păcăliciul păcălit”. Acest „hangiul nebun” cum îl numește **Shallow** la un moment dat este, după Mark van Doren, „singurul personaj satisfăcător al comediei” și, totodată, singurul „lucru proaspăt”¹.

Bardolph, bufetierul leneș de la Hanul Jartierei și Pistol derbedeul, nu mai sînt decît niște umbre a ceea ce au fost: „Faptul că l-au trădat pe grasul măscărici (I, 3) de care se temeau și pe care-l adorau cîndva este fără îndoială cea mai clară dovadă a degradării lor—nu din punctul de vedere al caracterului moral, pentru că acesta le lipsea cu desăvîrșire, ci al caracterului dramatic care în epoca lor de glorie i-a ferit de rușinea coborîrii pînă la procedee comice convenționale. Pe atunci ei trăiau pentru simplul motiv că erau vii și le plăcea să iasă din beznă bătîndu-se cu pumnii în piept și să intre în tavernele luminate. Dincoace însă ei există numai pentru a învîrți mai departe o mași-

¹ Mark van Doren, *Shakespeare*. 1939, Doubleday. New York, 1953, pp. 117—118.

546

nărie comică, tot astfel după cum doamna Quickly există numai în meseria ei de mijlocitoare și mahalagioaică”¹.

John Eugby, servitorul doctorului Caius, are numai cîteva replici și, după părerea doamnei **Quickly**, este un băiat cinstit, binevoitor și bun la suflet, „...nu umblă cu vorbe, ... nu caută rîcă... cel mai mare cusur al lui este că se roagă tot timpul; s-a prostit de tot din pricina asta” (I, 4, 9—12).

Pe Simple, servitorul lui Slender, Falstaff îl numește „coajă de scoică” (IV, 5, 26). Interpretat de S. Johnson, epitetul vrea să spună că „umblă cu gura căscată”.

Individualizarea personajelor prin felul cum vorbesc l-a preocupat pe Shakespeare în cel mai mare grad (încă din piima scenă a actului I, unde avem impresia că ni se oferă o expoziție de mostre lingvistice).

Falstaff își păstrează ritmurile sacadate din *Eenic al IV-lea*, repetițiile, propozițiile scurte, elipsele, „darul de a recurge la substantive neașteptate în comparațiile cele mai de efect”²; de asemenea calambururile, în general mai „tocite”.

Vorbirea lui Shallow, mai băfcrin ca Falstaff, abundă în tot felul de repetiții, dintre care multe caracteristici senilității (de ex. „Haide, nepoate, haide nepoate, te așteptăm! O vorbă vreau să-ți spun numai, nepoate! Știi, nepoate, Sir Hugh a făcut, ca să zic așa, o propunere, un fel de propunere — pe ocolite”, I, 1, 213—216). Nu e străin și de automatisme, cum ar fi intensivul *la* („păi da” etc).

Slender mimează lingvistic pe unchiul său Shallow și folosește niala-propisme („toți succesorii care l-au precedat”, I, 1, 14 etc).

Hugh Evans, întru totul comparabil ca exprimare cu compatriotul său velș căpitanul Fluellen din *Eenric al V-lea*, pronunță *p* în loc de *b* (pless my soul), *f* în loc de *v* (fery well), *t* în loc de *d* (Got's will), *b* (uneori) în loc de *p* (Hibbocrates); folosește serii sinonimice („to desire and require lier”); face dezacorduri („There is reasons and causes for it”); înlocuiește verbele cu substantive („I will description the matter to you, if you be capacity of it”); manifestă tendința de a întrebuița substantive abstracte, uneori în serie (conjectures, disparagements, benevolence, atonements, compromises — în numai 5 rînduri de text scurte, I, 1, 30—34). Deși, printre altele, predă limba latină, vocabularul său latinesc folosit în dialogul cu William Page se reduce la câțiva termeni gramaticali, unele forme pronominale (inclusiv *horum, harum, horum*), adjectivul *pulcher* și substantivul *lapis*. Altminteri, conversația cu alte personaje nu și-o presară cu cuvinte, expresii sau citate latinești (cum fac alți pedanți ¹*Ibid.*, pp. 116—117.

²H.J. Oliver, *Op. cil.*, p. LXIX.

547

În diferite piese shakespeareiene), în afară de bine cunoscuta colocație *pauca verba* („cuvinte puține”) pe care o traduce greșii lui Falstaff („cuvinte bune”, I, 1, 124) și cuvîntul *videlicet* (pronunțat „fidelicet”—„adică”, folosit irelevant în I, 1, 143 și 144: „domnul Page, adică domnul Page” și „eu, adică eu”). Să fie aceasta o subliniere prin tangentă a ignoranței **dascălului**? Caius strecoară din cînd în cînd cuvinte și chiar propoziții franțuzești în engleza lui la fel de deficitară ca ni cea a lui Evans. Și el are dificultăți de pronunție (icdevine *v*, ca în „verefore vil von” în loc de „wherefore will you”, *ih* devine *â*, sunetul *eh* devine *sh*, ca îri „so muhf” în loc de „so **much**”) și face greșeli gramaticale caracteristice (toate tipurile de erori amintesc de cele ale prințesei Katharine din *Henric al V-lea*).

Doamna Quickly se străduiește să vorbească „ales”, dar, ca și Bottom din *Visul unei nopți de vară* sau Dogberry din *Mult zgomot pentru nimic*, este pedepsită pentru această vanitate ieftină (în deiiitiv, tot o formă a neghiobiei) de rîsul spectatorilor mai evoluți care sesizează malapropis-mele („I detest” în loc de „I protest”, „allicholy” în loc de „melancholy” etc), pronunțiile, greșite ce duc la ambiguități („altigant terms” vrea să fie „elegant” sau „eloquent ternis” — „termeni eleganți” sau „elocvenți”), erori gramaticale dintre care unele sugerează mimetismul lingvistic (de exemplu, „her liusband will be absence”, cf. exprimarea specifică lui Evans). H.J. Oliver constată că în scena examinării lui William de către Evans, aproape toate comentariile ei conțin câte un dublu înțeles (de fapt, cuvinte vulgare **din** bogatul ci arsenal mahalagesc). Tot Oliver subliniază:

„... gmdurile ei se revarsă într-un vîlmășag grozav (provocînd uneori dureri de cap editorilor care trebuie să-i încadreze rostirile între senine de punctuație)”¹

Grandilocventul hangiu dispune de o bogată invenție verbală, mai ales în domeniul epitetelor, multe din acestea împrumutate, cînd corect, cînd greșit, din istorie și geografie: „vajnicul meu Hector”, „etiopianul meu”, „efesianul tău”, „Hector al Greciei, băiete”, „tătar din Boemia”. Cu „bully” sau „bully rook” el se adresează atît de frecvent interlocutorilor înecînt cuvîntul devine un tic (*bully* înseamnă „om aprig, iute, vajnic”, dar în replicile hangifului el are și o valoare afectivă). Propozițiile sale sînt caracteristic imperative și exclamative. De notat că atît prin invenție verbală cît și prin sintaxă „nebulun / nebunaticul hangiu” va fi imitat îndeaproape de „nebulun/nebunaticul Simon Eyre” din capodopera lui Thomas Dekker. Întrucît *The Shoemaker's Holiday* a apărut în 1600 iar prima ediție in-cvarto a *Nevestelor vesele* în 1602, nu putem exclude ipoteza că debitorul a fost Shakespeare.

H.J. Oliver, *Op. cit.*, p. LXXIV.

548

Majoritatea replicilor lui Pistol reproduc citate sau fragmente de citate din Biblie, proverbe, Marlowe (mai ales parodiat) și alți autori ai vremii care au scris într-un stil retoric și declamator. Acest stil îi colorează și proza, *ritmată* (mai ales iambic) și incluzînd inversiuni poetice, de exemplu: „**Wli**y, then the world's my oyster, which I with sword will open” (proză redată prin versuri albe în traducerea românească: „Atunci o stridie-i lumea pentru mine/ Și-am s-o deschid cu-al săbiei tăiș!” — II, 2, 2—3) sau: „O base Hungarian wight, wilt tliou the spigot wield?” („Păgîn nemernic, au vrei tu oare cepul să-l desfăci?” — I, 3, 19—20).

Nym se exprimă laconic în replici în care, invariabil, apare cuvîntul *humour* („umoare”; „toană”; „fire, temperament”; dar și „umor, haz”). Este un cuvînt-eheie pentru că trimite la faimoasa teorie a „umorilor” a lui Ben Jonson și sugerează întrucîtva creionarea unor personaje din *Nevestele vesele* prin predispoziții fundamentale (domnul Ford e „bărbatul gelos”, doamna Quickly e „codoașa” etc). Pe de altă parte¹ întrucît Nym pare a fi o formă prescurtată a numelui propriu Hieronimo, iar Hieronimo este eroul din *Tragedia spaniolă* pe care l-a interpretat Ben Jonson ca actor, s-a presupus că Shakespeare îl zeflernisește pe acesta din urmă atunci cînd îl face pe Nym să dea accepțiuni *greșite* termenului *humour*.

Puținele și scurtele replici ale lui Simple se individualizează prin afirmații și negații accentuate, de exemplu în I, 4: „Ay, forsooth”; „No, no”; „Ay, ay”; „Yes, indeed, does he”; „Ay, forsooth”.

Fenton vorbește numai în versuri, într-un limbaj formal, potrivit cu statura sa psihică, neinteresantă pentru că este convențională și cam lipsită de viață.

Nu întâmplător am disjunct caracterizarea personajelor prin limbă de caracterizarea lor globală. Deși, cel puțin în cazul neîntrecutului creator de oameni Shakespeare, este cu totul contraindicată o asemenea separare, ea este utilă dincolo de limitele caracterizării. Este vorba despre atitudinea lui Shakespeare față de limba engleză, atitudine care, conturată prin înmănușarea ilustrărilor de mai sus, se definitivează dacă se ia în evidență anumite crîmpeie din text, exprimînd reacții ale personajelor. Atunci cînd în V, 5, 110 și urm. domnul Ford imită stilul lui Falstaff (în primul rînd prin repetarea susținută a formulei „domnule Brook”: „Ei, spune-mi, cavalerie, cine poartă coarnezle? Domnule Brook, află că Falstaff e un ticălos, un ticălos de încornorat. Uite, astea sînt coarnezle lui, domnule Brook! Și să știi, domnule Brook... etc”), mimetismul său lingvistic este *activ*, ba chiar demascator; și același lucru se poate spune și despre hangiu, care imită cu bine cumpănită ironie exprimarea eroică de tip don-quișotesc

Cum arată H.J. Oliver (*Op. cit.*, p. 3), bazîndu-se pe *The New English Mictionary*.

549

cultivată de Pistol (II, 3, 87—92 etc). Dar atunci cînd același hangiu (a cărui engleză este în linii mari corectă, spre deosebire de cuvintele străine pe care le mai pocește ca englez sadea, ce este de exemplu „monseur” din franceză în loc de „monsieur” și „anheers” din olandeză în loc de „mynhe-ers”) comentează asupra duelului dintre Caius și Evans, atitudinea lui este exprimată direct și fără echivoc: „Luați-le armele și lăsați-i aă se împungă cu vorbele. Mădulaie să le rămînă întregi, să ciopîrtească doar biata noastră limbă englezească”¹ (III, 1, 78—80). Pînă și doamna Quickly, pe bună dreptate calificată de H.J. Oliver ca „încă un inamic al limbii engleze”, se teme că la un moment dat, stăpînul ei doctorul Caius ar putea „să pună la grea încercare răbdarea Celui de sus și engleza regelui” (și cu implicația că „va fi furios”, (I, 4, 5—6). Iar în ultima scenă a comediei Falstaff e profund indignat că printre cei care își bat joc de el este și Evans: „în ce hal am ajuns, să fiu de batjocura unuia care face harea-parcea biata noastră limbă engleză”! (V, 6, 154—155).

Într-un cuvînt, ca și în unele piese de pînă acum (mai ales în *Zadarnicele chinuri ale dragostei*, *Visul unei nopți de vară*, *Regele Ioan*), Shake-speare ia atitudine împotriva a tot felul de abateri de la normele limbii engleze, dar de data aceasta pune un accent deosebit pe stricătorii ei „din afară”. Aceștia nu prea reușesc s-o învețe corect, iar ideea e strecurată cu malițios umor britanic în replica prin care domnul Ford primește sfatul lui Evans de „a se lepăda de gelozie”: „N-am să-mi mai tem nevasta pînă în ziua cînd vei fi în stare să-i faci curte într-o engleză ca lumea” (V, 5, 144—145).

¹ În *Trei erai de la răsărit* (1879) băcanul Hagi-Pană avea să facă un comentariu asemănător cu privire la pocirea limbii române de către cei „caraghioși”, franțuzistul Jorj și „teologu absolutu” și „dascălul” latinizant Numa Consule: „A scîlcia avută, frumoasa și bărbata limbă românească după cum o pocești dumneata într-un fel și franțuzitul ăsta într-altfel (*arată pe Jorj*), amîndoi sînteți buni de dus la balamuc’. Dar scurta comedie a lui Hasdeu nu amintește de *Nevestele vesele* numai prin „atitudinea față de limbă”, ci și prin alte elemente: Marița, fata lui Hagi-Pană are trei pețitori, dintre care doi vînează zestrea ei; la rîndul său, ca și părinții lui Anne, Hagi-Pană e cu gîndul la banii viitorilor gineri; fata îl alege pe Petrică teșghetarul din dragoste și se mărită cu el; rolul de mijlocitoare a doamnei Quickly e preluat de coana Trandafiră; există și aici o scenă a ascunsului (în dulap); oroarea lui Hagi-Pană la auzul cuvîntului „revoluție” e comparabilă cu comentariul lui Hugh Evans despre „riot” (răscoală, I, 1, 33—36); ca și doamna Quickly care confundă cuvintele latinești cu cele englezești, Petrică și alții răstălmăcesc cuvintele franțuzești rostite de Jorj, de exemplu „la lune” e receptat ca „alune” etc. Pentru alte corespondențe și ecouri shakespeariene în opera scriitorului și filologului român, v. L.L., *Procedee lingvistice-stilistice shakespeariene în „Răzvan și Vidra”*, *Analele Universității București*, Filologie, Literatură română și raporturile ei cu alte literaturi’, Anul XXIV, 1975.

550

Prin reluare, ilustrare bogată și atitudine neechivocă, tema lingvistică nu este prin nimic mai puțin importantă decît tema morală scoasă în prim plan de Stauffer.

Se poate, firește, vorbi și despre o reluare a temei cunoașterii și a conștiinței, exemplificată prin constatarea subînțeleasă că, așa cum Evans nu va învăța niciodată limbă engleză „ca lumea”, nici galeria de năfîngi nu se va înțelepți; mulțumită *experienței*, numai domnul Ford își schimbă mentalitatea (așa declară; dar poate fi crezut într-adevăr?) iar Falstaff își dă seama cît de prost este (dar e prea bătrîn ca să mai facă vreodată demonstrație a noilor sale constatări intelectuale sau morale).

În sfîrșit, trebuie menționată și tema esenței și aparenței pe care Anne Righter o semnaleză sub forma următoare: „[După *Zadarnicele chinuri ale dragostei* și *Visul unei nopți de vară*] interludiul cu Herne vîntătorul reprezintă încă una din experiențele lui Shakespeare privind relația dintre iluzie și realitate. De data aceasta, însă, iluzia este cea care triumfă... Asemenea lui Bottom și prietenilor săi sau Eroilor [*The Worthies*] din *Zadarnicele chinuri ale dragostei*, actorii care joacă în interludiu sînt amatori și mulți dintre ei sînt figuri comice. Cu toate acestea, spectacolul este cît se poate de reușit. Ca și *Eainlet*, de care se apropie atît de mult ca datare, *Nevestele vesele din Windsor* abundă în momente prin care se afirmă puterea iluziei. Piesa le reamintește spectatorilor că la fiecare pas viața descoperă în sine uimitoare legături cu drama, că uneori lumea nu se poate distinge cu ușurință de scenă”¹.

Dacă la toate cîte s-a spus pînă acum mai adăugăm și ideea subliniată de Ifor Evans și anume că în *Nevestele vesele din Windsor* (ca și în alte comedii) Shakespeare „a dobîndit o ușurință și o flexibilitate în proza sa pe care mai tîrziu le va aplica și versurilor”, mai putem subscrie la afirmația că și-a scris comedia „în grabă”? Repede, poate; dar nu în grabă...

L. Levițchi

¹ Anne Kighter, *Shakespeare and the Idea of the Play*, 1962, Pen Harmondsworth, 1967, pp. 131—132.

«u

551

NOTE

1 Hugh Evans nu este cavaler. *Sir* era modul de a se adresa și unui cleric, dacă acesta nu avea un titlu universitar, în care caz i se spunea *dominus*.

2 Camera înstelată era o înaltă instanță judecătorească și își datora denumirea faptului că pe tavanul încăperii din palatul regal Westminster, muie își ținea ședințele, erau zugrăvite un mare număr

de stele, imitând cerul. Instanța era de fapt Consiliul regelui transformat în tribunal, pentru a judeca răzvrătiți, ofense aduse magistraților și unele litigii civile, în special în procesele în care erau implicați nobili. Dealtfel și judecătorii de pace <rau împuterniciți să judece asemenea procese, care erau, prin armare, și de competența lui Shallow.

Tribunalul *Camera înstelată* a fost desființat de Regele Charles I în 1641.

3 Ortografiat *Oloucester*.

4 Termenul corect juridic *quorum* (latinism) se referea la acei judecători de pace care aveau calitatea să judece* crimele, tâlhăriile etc, fiind însă necesar să fie prezenți cel puțin doi asemenea magistrați, când se judecau procese de felul aceluia de raai sus, B *Custalorum* este o formă contrastă a termenilor latinești *custos, rotu-lorum*, însemnând „custode al arhivelor”, funcția principalului judecător de pace din fiecare comitat; o înaltă demnitate care aparținea, prin urmare, numai unui număr restrâns de magistrați.

6 Slender, **nectmoscînd** termenul contras și amintindu-și ceva vag despre *rofulorum*, din denumirea oficială, crede că *rotulorwn* ar fi un al treilea titlu judiciar al lui Shallow, pe care îi apăsă, în pronunțarea sa greșită, de cuvîntul englezesc *rai* însemnând „șobolan”.

7 *Armigr*; termen latinesc însemnând „purător de arme, scutier”, corespunde termenului englez *esquire*, desemnînd pe cineva de rang intermediar între „paj” și „cavaler” (*knighl*). **Titlul armiger** (ulterior *esquire*) și-l asumau toți aceia care erau de origine nobilă, dar nu aparțineau lumii lorzilor și cavalerilor. Termenul fusese preluat și de judecători.

552

Forma *armigero* (cazul ablativ) este greșit folosită aici, de Slender, care are un nivel cultural foarte scăzut, după cum se vede și din replicile sale precedente.

Esquire este, totodată, originea termenului *squire*, care desemnează micii proprietari de moșii, ai căror strămoși au fost „cavaleri”. Titlul *esquire* se folosește deseori, și astăzi, ca un termen de distincție, în scrisorile comerciale adresate de bănci și firme clienților lor.

8 Slender este înfățișat ca un tînăr lipsit de cultură, așa cum se vede, dealtfel, și din primele sale replici, și confundă, în replica sa, sensul neologismelor *successor* (urmaș) și *ancesior* (strămoș), care apar în original și pe care le folosește invers.

După cum se observă, chiar din prima scenă apar ridiculizări privind greșita folosire și pronunțare a unor cuvinte la care se vor adăuga, mai departe, jocuri de cuvinte, calambururi, pronunțări denaturate ale unor străini, greșita percepere și înțelegere a unor termeni etc, ceea ce stîrnea, după cum stîrnește și astăzi, hazul spectatorilor englezi, dar care nu se pot reda, în traducere, decît foarte aproximativ, sau chiar de loc, și fără efectele comice ale originalului.

9 Evans este pastor velș și, prin urmare, engleza este pentru el o limbă străină, — velșă fiind o limbă celtică, coborîtoare din limba vechilor gali; ținutul Wales fiind cunoscut în afara Angliei și în prezent sub denumirea de Țara Galilor.

10 Evans folosește latinisme: *pmica verba* = vorbe puține.

11 „Mephostophilus”, diavolul asociat al lui Lucifer, căpetenia iadului, ora un termen foarte nou în vremea lui Shakespeare și fusese popularizat de piesa lui Christopher Marlowe, *Dr. Faustus*. Deși publicată numai în 1604, piesa lui Marlowe se bucurase de un foarte mare succes de teatru, timp de mai mulți ani, mai înainte de publicare, Shakespeare referindu-se la ea și în cele Două Părți ale piesei Henric al IV-lea, precum și în actul IV, se. 5, a piesei de față.

12 Hanul Jartierei și-a luat denumirea de la „Ordinul Jartierei”, cel mai înalt ordin cavaleresc englez, înființat de Edward al III-lea, în sec. al XIV-lea.

13 *Yead*, o formă scurtă pentru pronunțarea *Yedward* a numelui Edward (cf. I H IV, I, 2)

14 în original Falstaff i se adresează lui Bardolph numindu-l *Scarlet and*

John, cum se numeau doi din haiducii lui Robin Hood (*Will Scarlet și Little John*). îl numește *Scarlet* din cauza nasului său roșcat datorită băuturii. Replica lui Falstaff este considerată ca o aluzie la una din baladele privitoare la Robin Hood.

16 Referire la foarte popularul volum de cîntece și sonete (*Songs and Sonnets*) aparținînd lui Henry Howard, conte de Surrey, și altor

553

autori, publicat în 1557. Lipsa de cultură și memorie a lui Slender îl face incapabil să citeze ceva, în conversația uzuală, fără să aibă la îndemînă acest volum sau o culegere de ghicitori, *The Book of Merry Riddles*, pe care o cere servitorului său mai departe.

16 Modul de a se lupta sau duela cu sabia și pumnalul pare să fi fost mai obișnuit pentru valeții gentilomilor decît pentru aceștia din urmă.

17 Premiul constînd dintr-un blid de prune fierte este eît se poate de nepotrivit deoarece așa ceva constituia emblema caselor de toleranță, înăuntrul cărora se servea acest preparat culinar ca afrodisiac. Totodată „prune fierte” devenise un sinonim pentru „prostituată”.

18 Unul dintre cei mai vestiți urși folosiți în spectacolele de lupte dintre urs și cîini, care aveau loc în cartierul South wark, din sudul Londrei, în vremea lui Shakespeare.

19 Hangiul vrea să arate că știe denumirea pentru împărat și în alte limbi citînd termenii *Cezar* din latină, *Kheisar* (*Kaiser*) din germană și *Fessar* (pentru vizir) din turcă.

20 Dîndu-i titlul de *Hedor*, hangiul îl compară pe Falstaff cu eroul troian, unul din cei nouă eroi ai tuturor timpurilor conform literaturii evului mediu și Renașterii, (v. 2 Hernie al IV-lea, nota 74).

21 în original apare cuvîntul *angels* (îngeri) dat fiind că pe monede se afla imprimat un înger, fapt care dă ocazie la numeroase jocuri de cuvinte și în alte piese.

22 Guyana, astăzi un mic stat independent pe coasta de nord-est a Americii

de Sud, era considerată o regiune extrem de bogată în vremea lui Shakespeare.

23 Atît Indiile de est, din sud-estul Asiei, cît și Indiile de vest dintre cele două Americi erau regiuni puțin cunoscute, în acea vreme, despre a căror bogății circulau cele mai fantastice legende. Motiv pentru care, în 1595, navigatorul Sir Walter Raleigh a întreprins călătoria sa spre America de Nord în căutarea țării Eldorado, cu care ocazie a fondat colonia Virginia.

24 *Lueifer*, în mitologia creștină, este arhanghelul care s-a răsculat contra lui Dumnezeu, fiind pentru aceasta aruncat în iad. Este identificat cu Satan, căpetenia diavolilor.

25 *Pandarus* era unchiul Cresidei și în urma refugierii tatălui acesteia în tabăra grecilor, o avea în grija sa. Conform legendei a înlesnit relațiile de dragoste dintre Troilus și Cresida, din care cauză este deseori numit codoș în literatura medievală și a Renașterii.

26 Folosirea versurilor albe de către Falstaff apare ca ceva neobișnuit, totuși acestea corespund unei stări de exaltare creată de visurile sale de îmbogățire. În același timp, însă, versurile parodiază și exprimarea bombastică a lui Pistol.

554

30

27 Unii comentatori interpretează folosirea expresiei „manierele franceze” ca însemnînd adoptarea modei francezilor de a face economii prin reducerea servitorilor. Ca urmare Falstaff hotărăște să rămînă și el numai cu pajul său Robin.

28 Denumirea „turc” era folosită ca un termen de ocară, însemnînd la origine „necredincios” sau „sălbatec”. Asociat cu „frigian”, un popor considerat ca foarte războinic, adăuga o noțiune de cruzime termo-;■' nului de bază.

29 În original apare termenul *maleontent* cu sensul de „nemulțumit”, „rebel”, etc. — un cuvînt nu prea de mult creat în limba engleză și mult folosit în piesele din acea vreme (Cf. piesa *The Maleontent*,) de John Marston, publicată în 1604, sau probabil și în 1600. În text cuvîntul avînd sensul de „răsculați”, ceea ce implică violență, zeul protector al acestora nu putea fi decît zeul războiului, Marte. Expresia *Icing's* sau *queen's English* („engleza regelui” sau „reginei”) este

„... și azi întîlnită în limba curentă în sensul de engleza oamenilor culți. În vremea lui Shakespeare, se considera că limba cultă este

„... limba folosită la curtea regală și, prin urmare, era numită „engleza regelui” și luată ca model de oamenii de cultură.

Faptul că expresia apare în forma de *King's English* a făcut pe i și unii comentatori să considere că piesa de față a fost scrisă în timpul domniei lui Iacob I, așadar cel mai devreme după 1603, anul morții

reginei Elisabeta. Alții consideră însă că *King's English* era numele englezei culte cu mult înainte de domnia Elisabetei și rămăsese în * forma aceasta și în timpul domniei ei. *Queen's English* a apărut, ca urmare, fie în timpul Reginei Anne (1702—1714), cînd literatura a luat un mare avînt în Anglia, fie în timpul domniei reginei Victoria (1837—1901).

31 Conform tradiției respectate în scenele biblice înfățișîndu-l pe Cain, fiul lui Adam, care l-a ucis pe Abel, fratele său, culoarea bărbii lui Cain este galben-roșcat (*Cain-coloured*). În mod asemănător apare și termenul de culoarea bărbii lui Iuda" (*Judas-coloured*) însemnînd roșie. (Cf. *Cum vă place*, III, 4.)

32 „ce” (quelle). Caius vorbește franțuzește, dar adeseori franceza lui lasă serios de dorit. Uri aiti'jl, uneori, e posibil ca și Shakespeare să greșească.

33 „Aceste” (cettes).

34 „Meu” (mon).

35 „Oho! Pe cinstea mea, e foarte cald aici. Mă duc la Curte să mă ocup de problema aceea foarte importantă.”

36 „Da! Pune-o în buzunarul meu; grăbește-te!”

37 „Ge-am uitat?”

38 „Ei, drace!”

555

9 „Ticălosule!”

40 „Hoțul!”

41 „Dați-mi!”

42 Aluzie la personajul Regele Irod care apărea lăudăros și provocator în dramele religioase numite miracole,

43 Flamanzii, ca și danezii, se bucurau în Anglia de renumele de mari bețivani.

44 Cîntecul *Greensleeves* (Mîneci verzi) era un cîntec de dragoste extrem de popular în vremea aceea.

45 În mitologia greacă titanii Otus și Ephialtes, în lupta lor cu zeii, încercînd să urce pînă la cer, au căutat să așeze Muntele Ossa, din The-salia, peste muntele **Olimp** și muntele Pelion, de lîngă Ossa, peste acesta din urmă. Zeii, însă, ajutați de ciclopi, care posedau trăz-netele și fulgerele, au prăvălit munții îngropînd

titanii într-o peșteră sub Tartarus, lumea subpământeană, unde au rămas într-o captivitate perpetuă.

46 Aluzie la legenda lui Acteon, transformat de zeița Artemis (Diana) în cerb.

Din cauza coarnelor de cerb Acteon este deseori pomenit ca simbol al bărbaților încornorați (v. și Henric al V-lea, nota 50).

47 Deși se știau foarte puține despre chinezi, în vremea lui Shakespeare, se răspândise legenda că aceștia ar fi lăudăroși și prefăcuți, astfel că numele lor devenise o vorbă de ocară.

48 în spaniolă *cavalierno* a însemnat la origine „gentilom”, corespunzând termenului *knigh*t, din limba engleză. În engleză însă sensul s-a degradat, fiind folosit ironic, cum pare a fi în cazul de față, deși Sial-low nu sesizează, ironia.

49 Spada lungă era o armă de temut în vremea lui Shakespeare.

50 Mercur (Hermes la vechii greci), zeul comerțului și sireteniei, era, printre multe altele, și mesagerul zeilor, motiv pentru care era reprezentat ca având încălțăminte prevăzută cu aripi. Cea mai vestită statuie a sa, opera lui Praxitele (sec. al IV-lea î.e.n.), este singura operă originală a marelui sculptor, care a ajuns pînă în zilele noastre (v. și Henric al V-lea, nota 36).

51 Aluzie la faptul că în conformitate cu prevederile legii orice clădire ridicată pe terenul unei alte persoane devenea proprietatea aceluia care stăpînea locul, fapt confirmat de o veche zicală care spunea „Cine clădește pe pămîntul altuia pierde și tenciuiala și pietrele”. Unii comentatori consideră că replica lui Ford se referă la situația teatrului actorului John Burbage, asociatului lui Shakespeare, al cărui teatru fusese construit pe un teren pentru care termenul de închiriere expirase în 1597. Din această cauză Burbage a dări-mat teatrul, pe furiș, folosindu-i cheresteua **pantru** a construi teatrul Globe, 1599, în apropiere de malul sudic al Tamisei, —Shakespeare dobîndind și el dreptul de proprietate pe o treime a teatrului Globe.

556

52 Filozoful grec Epicur (sec. IV— III e.n. }, fondatorul școlii filozofice caro îi po:irtă numele, proclamase principiul că virtutea trebuie cultivată fiindcă aduce fericirea, spre deosebire de sceptici care spuneau că trebuia **cultivată** numai pentru ea însăși. Discipolii lui Epicur au pus accentul prea mult pe căutarea satisfacțiilor și ca urmare termenul epicurian a ajuns să însemne iubitor al plăcerii și, astfel, senzualist.

53 în text: Amaimon, Lucifer și Barbasun — căpetenii ale diavolilor.

Conform tratatelor de demonologie ale **vremii** Barbason comanda treizeci de legiuni de diavoli iar Amaimon domnea peste partea nordică a iadului, în timp ce Lucifer era căpetenia supremă (v. nota 24).

54 Flamanzii erau mari amatori de unt. velsi de brînză iar irlandezii de băuturi spirtoase foarte tari.

55 Figuri de scrimă: *punto*—împungere directă; *stoecata*—lovitură de apărare; *punla reverso* — împungere cu **mina** răsucită; *distante* — păstrarea unei anumite distanțe; *montările* — împungere ascendentă.

56 Denumirea „etiopian” era folosită în sens peiorativ pentru persoane foarte brunete.

57 Zeul medicinci în mitologia clasică. în *Iliada* lui Homer nu este încă divinitate, ci doar un medic iscusit. Conform legendei, era fiul lui Apoio și stăpînea arta vindecării, încă din copilărie. Cum la maturitate a ajuns nu numai să vindece orice boală, dar chiar să readucă morții la viață, a fost trăsnet de Zeus, pentru a nu face oamenii nemuritori ca și zeii.

58 Claudius Galenus (sec. II. e.n.) a fost cel mai ilustru medic al antichității după **Hippocrates**, medic grec numit „părintele medicinei” (sec. V. î. e. n.) care ar fi trăit 104 ani. Galenus era originar din Pergam (Asia Mică) dar t-a stabilit la Roma unde a fost medicul împăratului Marcus Aurelius.

59 Cultura hangiului este și ea deficitară, ca și aceea a altor personaje din comedia do față (v. și postfața). Astfel pentru el Castilia este o cetate, neștiind că este un regat, iar vestitul erou al troienilor Hector este pentru el grec, cu alte cuvinte face parte din armata dușmană. Și în acest caz, ca și în multe altele, Shakespeare contează pe un public spectator cunoscător al realităților geografice și istorice, ca și mitologia antică, pentru a fi în stare să aprecieze comical situațiilor prezentate.

60 Judecătorul Shaliow nu este oaspete în sensul de invitat care nu ar trebui să plătească pentru consumația sa. Dimpotrivă, ca și Fal-staff, ci este un client care îi aduce hangiului un câștig important, ceea ce îl face pe acesta din urmă să fie foarte plecat și chiar lingușitor față de judecător.

61 „Pe cuvîntul meu” (de onoare).

62 Un mic sat, în acea vreme, lângă Windsor.

557

63

04 65

OG 67

6'fi

74

76

77

Evans cîntă fragmente dintr-o foarte populară poezie lirică a dramaturgului Chr, Marlowe (v. postfața).

V. nota 58.

Autorul italian Niccolo Machiavelli (1469—1527) era interpretat în Anglia ca susținător al doctrinei „scopul scuză mijloacele”, numele lri devenind sinonim cu acela de „intrigant perfect”.

V. nota 46.

Aluie la Prințul Henric, viitorul rege Henric al V-lea care se bucura de o foarte proastă reputație în timpul domniei tatălui său, Henric al IV-lea. (v. Părțile 1 și 2 Henric al IV-lea).

Moda italiană, adeseori, foarte extravagantă, era imitată pe scară întinsă în Anglia.

Dorința disperată a Annei pars să se sprijine pe o veche practică părăsită de multă vreme, în trecut, de a îngropa nebunii în pământ, pînă la gît. Anno își imaginează și oucidere, în acest caz. aruneîndu-se cu napi porcești în capul celui îngropat. Shakespeare se mai referă la această tradiție neconfirmată și în *Titus Andronicus* unde *Aaroti*, unealta criminală a reginei Tamora este condamnat să fie îngropat în pământ, pînă la piept, și lăsat să moară de foame și de sete.

Aluzie la o veche zicală engleză: La patruzeci de ani un om este sau un nerod sau un doctor.

Expresia „creieri unși cu unt” însemna în acea vreme „nerozie, prostie desăvîrșită”.

Aluzia la zicala că soarta îi hotărăște cuiva să ajungă încornorat.

Una din verificările calității unei săbii făurită în Spania, la Bilbao, era de a-i îndoi lama astfel încît vîrfurile să-i ajungă la mîner, fără ca sabia să plesnească.

Mîncărurile olandeze erau găsite cu foarte multă grăsime.

în pronunțarea lui Evans cuvintele latinești însemnînd „acesta, aceasta” devin cuvinte englezești cu sensuri complot diferite, stîrnind astfel hazul spectatorilor. Astfel *liaeg* pronunțat ca și substantivul *hag* înseamnă „babăcloanță”, iar *hog* înseamnă „porcan, mascur”.

Corect: *hune, hanc, hoc* („pe acesta, aceasta”). în engleză, cuvintele pronunțate greșit au următoarele sensuri: *Intrig* „atârnat” iar *hang* „a atîrna, spînzura”.

Caret înseamnă „lipsește”. Evans citind în gramatică termenul *caret* în dreptul acuzativului demonstrativului, însemnînd că acesta nu are cazul vocativ, a înțeles, din cauza slabei lui cunoștințe de limbă latină, că vocativul lui *hic, haec, hoc* are forma *caret*.

Pe de altă parte doamna Quickly apropie cuvîntul latinesc de cuvîntul englezesc *carrot* însemnînd „morcov”; iar în jargon avînd sens trivial. /

în vremea lui Shakespeare, **Brentford** era un sat, pe Tamisa, la jumătatea drumului dintre Windsor și Londra — astăzi este o suburbie a Londrei.

79 Aluzie la expresia „tinerețea în coș” folosită în sens de zicală și însemnînd „un îndrăgostit triumfător”.

80 Orașelul Eton este despărțit de **Windsor** numai de un mic **rîu**.

81 Aluzie la dictonul „casa fiecăruia este castelul său”, atestat **încă** din anul 1567.

82 în **hanuri**, sub patul fix, exista și un pat mai mic, cu picioare foarte scurte și pe roțile, pentru a fi folosit — dacă era cazul — de valetul sau alt servitor însoțitor **al călătorului**.

83 Pe tapiseriile de pe pereți sau perdelele paturilor erau reprezentate, în mod obișnuit, scene din Biblie, una dintre cele mai obișnuite prezen-tînd *Parabola fiului risipitor* care se întoarce pocăit acasă, după ce își cheltuisese toată averea, și este iertat de tatăl său. în mod asemănător în 1 Henric al IV-lea (actul IV, se. 2-a) Shakespeare se referă la *Parabola sāracului Lazăr*; zugrăvită pe o pînză, în hanul unde se află Prințul Henric.

84 Tătarii nu aveau cum să fie asociați cu Boemia. Foarte probabil, în starea sa de incultură, hangiul confundă Crimeea cu Boemia.

85 Keferire la celebra tragedie a lui Chr. Marlowe, în care marele învățat

Dr. Faustus își vinde sufletul diavolului, în schimbul acordării puterilor magiei din partea acestuia (v. și nota 11).

86 Unii comentatori ai textului shakespeareian consideră că, într-adevăr, un nobil german, Conte Frederic de Mompelgard a fost în vizită la Windsor în 1592.

87 Cele trei localități la care se referă Evans, erau, în acea vreme, trei sate nu prea depărtate de Windsor. Keading este astăzi un oraș important.

88 Superstiția este preluată din egloga a VIII-a (versurile 73-75) a poetului latin Virgiliu.

89 Falstaff se referă la legenda din mitologia greacă în care Zeus, îndrăgostit de Europa, fiica regelui din Tyr, se transformă într-un taur blînd, pentru a o răpi și a o duce în Creta.

90 Pentru a se putea apropia de Leda, soția lui Tyndareus, regele Spartei, Zeus s-a deghizat în lebedă. Leda a fost mama frumoasei Elena, soția lui Menelaos, rege al Spartei, după Tyndareus. A fost răpită de Paris, fiul regelui Troiei, ceea ce a cauzat războiul dintre greci și troieni. Conform unora dintre legendele antice Elena și frații săi Castor și Pollux erau copiii lui Zeus.

91 O credință foarte răspîndită în vremea lui Shakespeare considera car-totii ca avînd proprietăți afrodisiace. (cf. *Troilus și Cresida*, V, 2).

92 întrucît erau multe capre în Țara Galilor se creia superstiția că deseori diavolii se deghizau în capre, motiv pentru care și satirii, imaginați cu coarne, și coadă de țap, în mitologia clasică, erau considerați diavoli de către velși.

93 Falstaff vrea să spună că, dînd drumul la cîini noaptea, vînătoarea se desfășoară la întîmplare și astfel, pe lîngă cerbi bătrîni, ca el, mai pot fi vîinate și căprioare tinere ca Anne.

559

V. Ștefănescu Drăgănești

SUMAR

Henric al IV-lea, Partea T..... 5

Traducere de Dan Dușescu

Comentarii 01

Note.....	107	
Henrie ai IV-ia, Partea a Ha.....		122
Traducere de Leon Levițchi		
Comentarii	212	
Note.....	223	
Mult agomot pentru nimic.....		239
Traducere de Leon Levițchi		
Comentarii	311	
Note....."	32B	
Henrie al V-ka.....		337
Traducere de Ion Yinta		
Comentarii	432	
Note	448	
Nevestele vesele din Wind soi		453
Traducere de Vlaicn Bîrna		
Comentarii	539	
Note	652	

Lector : DENISA COMANESCU Tehnoredactor : VICTOR MAȘEK

*

Coll de tipar : 35 Bun de tipar : 30 XI1955

*

Comanda nr. 50 295

Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”

Piața Scînteii nr. 1 ■— București,

Republica Socialistă România